

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	12 november 2012
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	dhr. J. Vrijburg
Contactpersoon griffie	:	mw. M.C.F.R. Frijns 023-514 3503 frijns@noord-holland.nl

5 **Aanwezig:** Mw. N. Ajouaau (PvdA), mw. Alberts (SP), E. Annaert (VVD), S. van Berkum (GL), A.W. Boer (Fractie Boer), mw. G. Blokker (PvdA), mw. C. Boelhouwer (SP), H. Brinkman (OBP), C. Broekhoven (CDA), mw. A. Brummer van der Drift (VVD), W.N. Cool (D66), mw. A. Gamri (PvdA), F.J. Gersteling (SP), K. Gör (VVD), mw. D.G.M. de Grave-Verkerk (VVD), F.K. de Groot (D66), mw. L. Grooten (GL), F.H. Hansen (VVD), mw. P.J. van Hartkamp-De Jong (VVD), mw. A.P. van Heijst (GL), W.J.M. Holthuisen (50plus), J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. P.A.M. Hoog (VVD), mw. P.F. Hoogerwerf (D66), mevrouw J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), J.A. Kardol (CU/SGP), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), J.H. Köhne (VVD), mw. 10 T.E.M. van Leeuwen (GL), J.H. Leever (ONH), A.E. van Liere (PvdD), C.J. Loggen (VVD), R. Meerhof (PvdA), R.C.T. Ootjers (CDA), N. Papineau Salm (PvdA), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), mw. C. Sacco (SP), mw. R. Saleem (PVV), M. Schraal (CDA), D.J. van der Sluijs (PVV), mw. L.C.A. Stevens-Meewis (CDA), J.P.M. Van Straaten (VVD), H.W. Struben (D66), mw. A. Tanja (GL), A. Tekin (PvdA), X.J. den Uijl (PvdA), M. Versteeg (PvdA), E.P. Wagemaker (PvdA), D.C.J.M. Wellink (SP), A.J.C. de Wit (VVD), Z. Yurdakul (D66) mw. I. Zaal (D66)

15 **Afwezig:** mw. N.D.K. Eelman-Van 't Veer (CDA), G. Massom (PvdA), mw. M.C. Nunes (Forza)

20

Agenda

Paginanummer

	1.	Opening en mededelingen	03
	2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden	03
25	3.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	03
	4.	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk	03
	4.a.	Statenvoordracht 93 Toetreding gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en vaststellen bedrijfsplan	03
	4.b.	Statenvoordracht 95 Nieuwe gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland	03
30	4.c.	Statenvoordracht 94 Fractieverantwoording van de ondersteunings-Stichtingen over de periode 15 maart 2011 tot en met 14 maart 2012	04
	4.d.	Statenvoordracht 97 Wegenverordening Noord-Holland 2012	04
	5.	Statenvoordracht 100 Rapport Commissie Schoon Schip	04
35	6.	Statenvoordracht 99 Opheffing ILG-contracten	75
	7.	Statenvoordracht 96 Uitvoeringsprogramma Kust: Programma Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder	78
	8.	Statenvoordracht 98 Uitvoeringsprogramma Kust: Ruimtelijke kwaliteit	

		Zwakke Schakels fietspad Hondsbossche en Pettemer zeewering (HPZ)	82
40	9.	Statenvoordracht 92 Ontwerpbeleidskader Jeugdzorg 2013-2016	83
	10.	Vragenuur	105
	11.	Sluiting	105

45

50

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Ik deel u mede dat bericht van
55 verandering is ontvangen van mevrouw Eelman (CDA) en de heer Massom (PvdA) vanwege ziekte. Wij wensen hen van harte beterschap. De dames Nunes (Forza) en Stevens (CDA) komen later. De heer Meerhof laat zich verschonen tot en met de behandeling van agendapunt 5 en dat betekent dat mevrouw De Grave (VVD) bij de behandeling van agendapunt 5 de vergadering zal voorzitten. Zij is er nog niet, maar ik hoop dat zij zo snel mogelijk komt om die taak op zich te nemen.

60

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot te worden bepaald met welk Statenlid een hoofdelijke stemming
65 dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. De primus voor deze vergadering is nr. 4, mevrouw Kirch (VVD). Dan is aan de orde de vaststelling van de agenda. U hebt kennis genomen van de agenda. Wil iemand over de agenda het woord? Zo dat niet het geval is, dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

70

3. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: GS hebben bij besluit van 18 september jl. op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opgelegd ten aanzien van de
75 bijlage van de halfjaarrapportage eerste helft 2012 HOV Velsen. De bijlage ligt voor u ter inzage bij de Statengriffie. GS hebben bij besluit van 2 oktober jl. op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opgelegd ten aanzien van de kostenraming behorende bij het projectplan Den Helder. De Statenvoordracht over het onderwerp Programma Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder wordt vandaag behandeld (voordracht 96,
80 agendapunt 7). Ik stel u voor daartoe te besluiten. Verlangt iemand hierover het woord? Zo dat niet het geval is, dan is de opgelegde geheimhouding ten aanzien van deze stukken hiermee bekrachtigd.

85

4. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk

De **VOORZITTER**: Op advies van de verschillende commissies wordt geadviseerd in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze als hamerstuk te behandelen.

90

4.a. Statenvoordracht 93 Toetreding gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst

Noordzeekanaalgebied en vaststellen bedrijfsplan

4.b. Statenvoordracht 95 Nieuwe gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

4.c. Statenvoordracht 94 Fractieverantwoording van de ondersteuningsstichtingen over de periode 15 maart 2011 tot en met 14 maart 2012

95 **4.d. Statenvoordracht 97 Wegenverordening Noord-Holland 2012**

De **VOORZITTER**: Met het verzoek om een toevoeging van een artikelonderdeel bij de verwijzing van de wet. De wijziging kan als volgt worden geformuleerd: in artikel 2, tweede lid, van de ontwerp Wegenverordening Noord-Holland 2012 wordt "artikel 2.1, eerste lid" vervangen door:
100 "artikel 2.1, eerste lid, onderdeel b". Verlangt iemand hierover het woord, aantekening, stemverklaring of hoofdelijke stemming? Zo nee, dan zijn de besluiten behorende bij de voordrachten 93, 95, 94 en 97 (gewijzigd) aangenomen.

5. Statenvoordracht 100 Rapport Commissie Schoon Schip

105

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat mevrouw De Grave nog niet aanwezig is. Kunt u ermee instemmen dat onder mijn voorzitterschap de aftrap wordt verzorgd? Ik zie knikkende gezichten.

110 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Hebt u enig inzicht in de aankomsttijd van mevrouw De Grave? Is er niet een tweede voorzitter?

De **VOORZITTER**: De heer Meerhof is eerste voorzitter en die laat zich verschonen. Mevrouw De Grave is er niet.

115 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, mevrouw De Grave zit in de auto onderweg naar Haarlem en die zal tussen nu en twintig minuten arriveren.

De **VOORZITTER**: Ik zal decent voorzitten.

120 De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, ik heb een voorstel van orde. Ik heb geconstateerd dat allerlei mensen zich verdrongen hebben om als eerste het woord te voeren en volgens mij hebben wij een goede gewoonte om bij belangrijke onderwerpen de sprekersvolgorde te hanteren. Eerst de oppositiepartijen in orde van grootte en dan de coalitiepartijen in volgorde van grootte en ik zou willen voorstellen dat wij dit volgen met een uitzondering, want de heer Van
125 der Sluijs heeft laten weten dat hij eerder weg moet in verband met omstandigheden, dus ik zou willen voorstellen eerst de heer Van der Sluijs het woord te geven en dan de andere oppositiepartijen in volgorde van grootte en dan de coalitiepartijen. Dat lijkt mij netjes.

130 De **VOORZITTER**: Dat is een helder ordevoorstel. Wenst iemand daarover het woord? Niet? Mag ik dan concluderen dat u met dat ordevoorstel instemt? Als dat het geval is, dan doen wij het op die manier en is het woord aan de heer Van der Sluijs.

135 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Gehaktballen declareren of geen gehaktballen declareren. Dat is de vraag die de pers bezighoudt. Misschien dat voor de hele gang van zaken de naam gehaktballenketen wel op zijn plaats zou kunnen zijn. Dat staat dan voor bekrompen

denken en handelen. Ik zal het uitleggen. Je kunt je afvragen of een gedeputeerde die standaard zo rond de 600 euro per maand aan onkostenvergoeding krijgt, dat nu werkelijk zo nodig moet declareren. Even snel een balletje bij aankomst en even snel een balletje bij vertrek op Texel, maar daar gaat het natuurlijk niet om, beste collega's. De balletjes zullen de onkosten niet zijn
140 en de provincie zal er niet op failliet gaan. Het gaat om de mentaliteit die het declareergedrag blootlegt en dat is natuurlijk laakbaar te noemen. Je moet je afvragen of je alles wel moet willen declareren. Ik zal in mijn verdere betoog niet op individuele gevallen ingaan. De stelling die ik wil poneren is of de schijn van belangenverstrengeling en in sommige gevallen meer dan de schijn van belangenverstrengeling ook een mentaliteitsprobleem is of juist dieper gaat. Dan hebben wij
145 het mijns inziens over een integriteitsprobleem. Wij hebben allemaal de eed of gelofte afgelegd. Als CdK, als gedeputeerde en als Statenlid. Hierin verklaren of beloven wij dat wij om tot lid van de provincie benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel dan ook enige gift of gunst hebben gegeven of beloofd. Ik zweer, verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte
150 heb aangenomen of zal aannemen. Klaarblijkelijk heeft dit voor sommige personen niet zoveel waarde en dat maakt dat de burger steeds minder vertrouwen in de politiek krijgt. Een zweem van belangenverstrengeling blijft voorlopig om PS hangen. Wij kennen waarschijnlijk allemaal wel het gezegde: waar rook is, is vuur. Echter, wij hebben met uitzondering van Hooijmaijers het vuur niet kunnen vinden. Dat maakt de burger en niet te vergeten de pers, niet uit. Je kon bij de
155 persconferentie de teleurstelling van de pers voelen. Hooijmaijers is inmiddels publiekelijk al veroordeeld. Mijns inziens niet zo handig, want daar zal hij van de rechter wel weer strafvermindering voor krijgen. Ik sta hier overigens niet te verklaren dat Hooijmaijers niets gedaan heeft. Nee, hiermee worden geen kranten verkocht, maar wel met de grote C's: corruptie en chantage. Maar een integriteits- of mentaliteitsprobleem in de Staten is nog geen corruptie of
160 chantage. Ien Dales heeft in 1992 in haar boodschap aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten geroepen: "De overheid is of wel of niet integer. Een beetje integer kan niet." Dat is een waarheid als een koe. Je bent het of je bent het niet. Je kunt daar niet in marchanderen, dat zou op zich al niet meer integer zijn. De grote conclusie van de Commissie is dat de provincie geen grote boevenbende blijkt te zijn en daar is de PVV zeer content mee. Maar hoe integer zijn
165 onze PS? Die vraag moeten wij ons stellen. Ook in PS zitten veel personen met vermeende belangenverstrengeling. Gemeenteraadsleden, wethouders en gemeentesecretarissen die allen een belangrijke relatie hebben met de provincie. Ook zijn er personen die bij een bedrijf werken dat overheidssubsidies ontvangt, al dan niet van de provincie. Ook dat is vermeende belangenverstrengeling. Wij moeten ons dus afvragen waar wij de grens leggen. De PVV is van
170 mening dat zolang dergelijke belangen blijven bestaan en de provincie hier zelf over mag blijven beslissen – de slager keurt zijn eigen vlees – er niets opgelost zal worden. Over het rapport Schoon Schip zelf. De PVV heeft het gevoel dat dit het net niet is. De Commissie heeft aangegeven dat zij niet de macht had om mensen onder ede te bevragen en te dwingen te komen voor een interview. Wel geeft de Commissie aan dat zij het gevoel heeft dat er geen vreemde
175 zaken meer boven water zullen komen. Dan hadden zij daar indicaties voor moeten vinden en die zijn niet gevonden. Een 100% garantie kunnen zij niet geven. Door veel kiezers van een willekeurige politieke partij wordt vaak de daad van niet-integer handelen vergoelikt. Vaak omdat zij niet door hebben wat de aard van de misdraging eigenlijk is en wat voor impact die kan

180 hebben op de samenleving. In het rapport Schoon Schip komt overigens het woord
belangenverstrengeling, de ene keer beschrijvend en de andere keer aan de persoon gekoppeld,
45 keer voor. Het is dus belangrijk. Op de ranglijst van corrupte landen staat Nederland nog
steeds op een van de laagste plaatsen, maar als wij vermeende belangenverstrengeling luchtig
afdoen en daar geen consequenties aan verbinden, dan vraag ik mij af, als het hier al zo erg is,
hoe erg moet het elders dan wel niet zijn? Op deze wijze vallen ook wij terug op een
185 bananenrepubliek of zeg maar, kaasmonarchie. Schaamte voor dit bestuur heb ik niet en ik zal
hier ook geen partij op aankijken. Het zijn individuele personen, zogenaamde rotte appels die de
fouten hebben gemaakt en geen partijen. Als fractievoorzitter of als CdK krijg je daar soms
ongewild mee te maken. Je vraagt je achteraf dan misschien af, hoe heb ik dat gedrag of
handelen van mijn medewerker kunnen missen? Het wordt pas niet-integer als je het hebt
190 geconstateerd en je hebt het genegeerd. Dat is pas schandalig. Als laatste wil ik tegen mijn
collega Statenleden zeggen, kijk bij jezelf en vraag je af wat je in het verleden gedaan hebt en
wat doe ik nu en wat ben ik in de toekomst van plan te gaan doen. Als je dan moet concluderen
dat je in het verleden, heden of toekomst niet zo lekker integer bent geweest of zal zijn, dan
moet je je afvragen of je überhaupt wel in de politiek wilt zitten. Sterker nog, je hebt een eed of
195 belofte afgelegd. Helaas trekt de politiek ook veel opportunisten aan met een bord voor hun
hoofd. Ik wilde eigenlijk kop zeggen, maar dat klinkt niet zo netjes, dus ik zeg hoofd. Schoon
Schip, hebben wij dat nu gemaakt? Wat gaat de toekomst brengen en hoe kunnen wij niet-integer
gedrag voorkomen? Allemaal vragen die ons bezighouden. Of wij hier een streep onder moeten
trekken? Laat ik het zo zeggen, deze gehaktballenketen houdt onze aandacht.

200

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. De Commissie Schoon Schip noteert al in het eerste
hoofdstuk en in de eerste paragraaf de conclusie en ik citeer: "Er is geen reden te veronderstellen
dat het in de provincie Noord-Holland structureel en in den brede een 'boevenbende' was of is."
Ik ga u vertellen wat mijn fractie associeert met de term 'boef': iemand met een zwart-wit
205 gestreepte trui, een pet, een zwart masker en een zak met buit. In die zin was de provincie
Noord-Holland geen boevenbende, maar er was wel degelijk iets niet pluis. Voor de SP gaat het er
niet om wat de heer Hooijmaijers zoal gedaan heeft. Zijn handel en wandel ligt bij de rechter,
maar ook zonder het excessieve handelen langs – en mogelijk ook over – de grens van het
toelaatbare door de heer Hooijmaijers heeft deze provincie wel degelijk wat uit te leggen aan
210 haar inwoners. En van dat uitleggen is het rapport van de Commissie slechts een begin. De
aanleiding tot dit onderzoek was de sideletter in het dossier Distriport. Dat was 'vervelend', want
met de enquête rond Landsbanki, het vertrek van de heren Hooijmaijers, Moens en Borghouts én
de nieuwe beleidslijnen in het nieuwe college dacht men dat daarmee alles weer onder controle
was. Vandaag zal er dan ook een antwoord moeten komen op de vraag of alle aanwezigen in dit
215 huis vinden dat met het rapport Schoon Schip de kous af is. Voor de SP is de kous niet af. Wij zijn
van mening dat in het rapport verslag wordt gedaan van een bestuurscultuur die je niet zo een,
twee, drie en met het aannemen van een voordracht verandert. Maar er is meer. Uit de voordracht
komt ook naar voren dat die bestuurscultuur uit het verleden nog steeds tot ons kan komen. GS
willen naar de toekomst kijken. Dat wil de SP ook, maar de SP wil ook naar het verleden kijken. Ik
220 kom daar later in mijn betoog op terug. Wat was dan die bestuurscultuur? Mijn fractie heeft het
rapport met twee brillen gelezen. De bril van de nieuwkomer en de bril van de oudgediende.

Maar ondanks die twee brillen zijn wij tot dezelfde standpunten gekomen. Het rapport noemt de dominante positie van de VVD, het gebrek aan dualisme, maar ook het niet serieus nemen van de oppositie en het soms intimiderende gedrag jegens de ambtenaren. Het was meer de houding van “We rule this province”. Het was de houding van de arrogantie van de macht. Geen enkele vorm van kritiek of zelfkritiek. Het leek wel of de gekozen Statenleden, toch geen domme mensen zou je zeggen, van de coalitiepartijen, maar vooral de leden van de VVD op de dag van de verkiezingen hun eigen denkvermogen verloren. Wij hebben geen idee waardoor dat gebeurde. Wij kunnen van alles verzinnen, maar daar schiet je niks mee op. De arrogantie van de macht, dat constateerde mijn fractie en wij zijn daar als fractie zeer regelmatig mee geconfronteerd. Wij werden weggehoond en niet zo’n beetje ook. Dus niet alleen de arrogantie van de macht, maar ook nog eens geen enkele blijk van fatsoen. De heer Hooijmaijers was degene die de prijs voor arrogantie en onfatsoen in zo’n beetje alle gevallen overtuigend won, maar naar onze beoordeling waren leden van het college en de leden van de collegepartijen ‘as bad as each other’. En dat betekent dat voordat er gesproken kan worden van Schoon Schip, er ruimhartig een mea culpa uitgesproken zal moeten worden. Zeg het maar tegen de Noord-Hollanders dat u er spijt van heeft dat de afgelopen jaren op een dergelijke manier is gehandeld door de provincie. Geef het maar toe dat u inderdaad de mond had moeten opentrekken, wanneer er iets op basis van macht en niet op basis van argumenten werd besloten. Erken maar dat inbreng van bewoners alleen maar als lastig werd gezien. Zolang dat niet gebeurt - en ik weet dat het moeilijk is om je fouten toe te geven - blijft er rond dit rapport Schoon Schip de schijn hangen van toedekken met de mantel der liefde. Dat wil de SP niet en dat moeten de aangesprokenen ook niet willen. GS en waarschijnlijk ook de collegepartijen zullen onderstrepen dat er allerlei verbeteringen in werking zijn gezet. Zo gaan wij vanaf nu beter archiveren. Nou, dat is mooi, maar wat zeg je eigenlijk als je beter gaat archiveren? Van de Commissie begreep ik dat het archief nu niet de meest toegankelijke afdeling van de provincie was. Er waren stukken weg. Ik zou wel willen weten of de Archiefwet met voeten getreden is en of er gehandeld is in strijd met de wet. En wat betekent dit voor de controlebaarheid van besluiten? Hoe kunnen wij traceren of een besluit terecht of onterecht op de juiste of onjuiste gronden genomen is? Daar heb ik nog niets over gehoord vanuit het college. Zeg nu gewoon dat het een puinhoop was en dat de stukken niet te achterhalen zijn, want dat was er gewoon aan de hand. GS gaan ook beter met de controlefunctie om. Ook zoiets. Net als bij het overtreden van de Archiefwet zouden GS nu moeten zeggen dat het beheer van de financiën een puinhoop was en dat dat de reden is om te verbeteren. GS gaan de regels rond geheimhouding aanscherpen. Dat betekent dus dat besluiten in het verleden ‘onder de pet’ zijn genomen. Iets anders kan mijn fractie niet concluderen. Kortom, GS gaan de transparantie in het besluitvormingsproces versterken. Dat is goed, maar ik wil daarbij ook benadrukken dat na alle toestanden van de afgelopen jaren, sinds Landsbanki, het jullie ook geraden is. Door al deze verbeteringen aan te kondigen zeggen GS niet hardop - dat gaan ze nog doen - dat de besluiten die in het verleden genomen zijn, hun democratische grondslag ontberen.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, de stelling dat besluiten uit het verleden hun democratische grondslag ontberen, besluiten door de Staten genomen?

265 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ja. Dus het hele proces totdat er op een gegeven moment is gezegd, ja, dat gaan wij doen.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Is uw stelling dat de besluiten niet door de Staten zijn genomen?

270 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dat begrijp ik niet.

De **VOORZITTER**: De heer Den Uijl vraagt om een nadere toelichting op de stelling zoals u die zojuist poneerde.

275 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Kijk, een besluit wordt voorbereid en in werking gezet. Helemaal aan het einde krijg je het zogeheten go/no go besluit, begrijpt u?

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Soms wel, soms niet.

280 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Er wordt op een gegeven moment een besluit voorgelegd aan de Staten en van dat hele traject vanaf het in werking zetten totdat er wordt gezegd, dat gaan wij doen, weet ik niet wat er gebeurd is doordat wij concluderen dat in de Archiefwet, de controlefunctie en de hele mikmak verbeteringen worden aangebracht. Heel goed, dat betwist ik helemaal niet, fantastisch. Maar omdat ik het niet weet, wil ik het wel weten.

285

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, ik heb de Commissie in de vergadering van het presidium horen zeggen dat het archief bij de provincie niet anders was dan bij andere overheden.

290 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dat is nooit een reden. Omdat anderen het slecht doen, moeten wij het ook niet goed doen.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Dus u zei niet dat alle overheden de Archiefwet overtreden?

295 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik stel hier nu in dit geval vast omdat er verbeteringen worden ingezet, dat er dus iets niet in orde was, want anders ga je dat niet doen. Als het goed is, dan hoef je dat niet te verbeteren.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): U kent ook goed, beter, best?

300 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Nou ja. U weet ook wat er in het rapport stond over het niet kunnen traceren van stukken. Daar is niet een goed, beter, best in, dat is gewoon slecht. Ik ga even verder met mijn betoog. Of het wel of niet deugt, is nu niet aan de orde. Het gaat erom dat het niet goed traceerbaar is. Vandaag de dag hebben wij nog steeds te maken met die besluiten. Zo zijn er heel veel vraagtekens te zetten bij het KNSF-terrein. Wij hebben ook te maken met de N23, 305 de HOV-lijn in het Gooi, er wordt gesproken over de weg door de Bollenstreek, er worden uitzonderingen bedacht om buiten bestaand gebied te bouwen, zoals op Marken (Waterlands Wonen). Allemaal zaken die nog uit de oude - als ik GS mag geloven - bestuurscultuur tot ons zijn

gekomen. Zijn daar alle inspraakprocedures volgens de regels verlopen? Ik weet het niet. Is daar
druk uitgeoefend op lokale bestuurders en/of fracties? Ik weet het niet. Zijn daar afspraken
310 gemaakt die wij niet in het archief kunnen terugvinden? Ik weet het niet. Zijn daar stukken die om
meer redenen dan artikel 10 van de Wob geheim zijn gehouden of gehouden geweest? Ik weet
het niet. Kortom, kunnen die besluiten allemaal stuk voor stuk de toets doorstaan dat zij
onderdeel zijn van een democratisch en transparant besluitvormingsproces? Ik weet het niet. Ik
heb daartoe een motie om dat te onderzoeken.

315

Motie 5-1

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

320 *Gehoord de discussie over het rapport van de Commissie Schoon Schip.*

Overwegende dat:

- *Het rapport van de Commissie goed inzicht geeft in de bestuurscultuur in de provincie Noord-Holland;*
- 325 - *Tijdens deze periode veel besluiten in werking zijn gezet of al zijn genomen;*
- *Besluiten altijd de toetssteen van transparantie en democratische grondslag moeten kunnen doorstaan;*
- *Het niet duidelijk is of alle besluiten uit voornoemde periode die toetssteen wel kunnen doorstaan.*

330

Besluit: een lijst op te stellen van besluiten die in de periode welke onderzocht is door de Commissie Schoon Schip zijn genomen en deze besluiten te beoordelen of zij de toetssteen van transparantie en democratische grondslag kunnen doorstaan en daarover te rapporteren aan PS

335 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP.

Een niet onbelangrijk detail heb ik nog niet besproken. Aan het begin van deze Statenperiode heeft mijn fractie een notitie ingediend met als titel "Faciliteiten GS en PS". Die notitie is
340 weggestemd. De notitie was gebaseerd op een lange lijst van Statenvragen die mijn fractie heeft
gesteld over het declaratiegedrag van leden van GS en PS. Wij hebben dit onderwerp om twee
redenen altijd aan de orde gesteld. Vaak werd er gedeclareerd om te kunnen 'ritselen'. Hier in dit
huis heet dat netwerken, maar wij vinden dat geld van de belastingbetaler op de juiste wijze moet
worden besteed. De reden om tegen die notitie te stemmen was dat er al van alles in werking was
345 gezet. Inderdaad, de maaltijden zijn soberder en er wordt gekeken naar de reiskostenvergoeding,
maar waarom zien wij toch weer declaraties van zowel de CdK als de gedeputeerden? Waarom
kunnen GS-leden nog steeds ieder over een eigen auto met chauffeur beschikken en is er niet
gekozen voor vermindering van het wagenpark? En waarom betaalt de provincie voor diner en
overnachting voorafgaand aan het eendaagse congres van het IPO? Men zei dat deze sociale
350 avond belangrijk was om te kunnen netwerken. Waarom betaalt de provincie de aanwezigheid bij

het Havengildediner à raison van 150 euro per persoon? Men zei dat het belangrijk was om te kunnen netwerken. Dit zijn declaraties die bovenop de vergoeding komen die al gegeven wordt en het is wel geld van de belastingbetaler. Omdat wij het vandaag hebben over de bestuurscultuur van deze provincie en ik ervan uitga dat wij echt serieus Schoon Schip willen maken, heb ik daar een motie voor.

Motie 5-2

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

Overwegende dat:

Zowel GS als PS serieus willen uitstralen dat zij Schoon Schip willen maken;

Van mening zijnde dat:

- 365 - *De bestuurscultuur zoals uit het onderzoeksrapport naar voren komt, zeker niet de schoonheidsprijs verdient;*
- *Dat declaratie(gedrag) onderdeel uitmaakte van die bestuurscultuur;*
- *Netwerken een activiteit is die al gauw in een troebel vaarwater kan doen belanden;*
- *De provincie dergelijke activiteiten dus niet behoort te faciliteren.*

370 *Besluit: de regels voor declaraties en vergoedingen opnieuw tegen het licht te houden, in het bijzonder de regels om het bijwonen van netwerkbijeenkomsten financieel te vergoeden*

en gaan over tot de orde van de dag.

375 *Fractie SP.*

U hoort dat het in mijn betoog nauwelijks ging over de heer Hooijmaijers. Hij heeft kunnen gedijen in een cultuur die al bestond nog voordat hij hier op het toneel verscheen. De SP gaat het nu om de cultuur en die moet veranderen. Wij zijn daar nog niet helemaal gerust op. Ik sprak daarnet al van het declaratiegedrag en de argumenten waarom het noodzakelijke vergoedingen zijn, maar ook een klein detail: de Commissie Schoon Schip heeft met een vertegenwoordiger van een oppositiepartij en een van een coalitiepartij gesproken uit twee periodes. Op mijn vraag waarom dat op deze manier gebeurde, kreeg ik als antwoord dat er te weinig tijd was om meer fractievoorzitters te spreken. Hiermee wil ik de Commissie Schoon Schip afvallen. Zij spraken met tientallen mensen en daar hadden ze wel tijd voor. En dan wil het toeval – zo zei de voorzitter van de Commissie - dat het nu net de partijen waren die het huidige college vormen. Een merkwaardig toeval? Of toch ook nog een teken van die bestuurscultuur? Ik weet het niet. Ik wil mijn betoog afsluiten met herhaling van de volgende punten. Geef toe dat u fout zat in het verleden, onderzoek of besluiten uit het verleden democratisch en volgens de regels van transparantie en met inachtneming van alle wettelijke inspraakprocedures zijn genomen en herzie de regels voor faciliteiten van GS en PS. De provincie was of is geen boevenbende, want er is geen streeptrui of een masker, pet en zak met buit. Maar ook al draag je dat allemaal niet, in

een net pak met stropdas moet je kunnen laten zien dat je deugt. Noord-Hollanders verdienen dat.

395

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, na het verschijnen van het rapport Schoon Schip heeft de fractie van GL op haar website een verklaring afgelegd. Een verklaring waarin wij de Noord-
400 Hollandse bestuurscultuur betreuren, zoals de Commissie Schoon Schip die beschrijft. Een gesloten bestuurscultuur, waarin door gebrek aan onderlinge tegenspraak en corrigerend vermogen, ruimte kon ontstaan voor onoorbare praktijken die, waar het oud-gedeputeerde Hooijmaijers betreft, onderwerp zijn van een strafrechtelijk onderzoek. Een verklaring waarin wij betreuren dat twee leden van onze partij indertijd onderdeel zijn geweest van die
405 bestuurscultuur. Zij hebben daaraan geen tegenkracht geboden of hebben de schijn van belangenverstrengeling op zich geladen. Onze fractie neemt daar uitdrukkelijk afstand van. De boodschap van het rapport Schoon Schip is op zich duidelijk. Je kunt van alles over het rapport zeggen en wij weten ook niet alle feiten, omdat die onderwerp zijn van een strafrechtelijk onderzoek. De boodschap is voor ons in ieder geval voor dit moment duidelijk en daar moeten
410 wij ons vandaag op concentreren. Wij willen ons bij deze bespreking richten op een aantal relevante lessen die je uit het rapport kunt halen en daarvan bekijken hoe ermee verder of ermee om te gaan. Het gaat ons dan met name om de projecten die nu lopen en een Hooijmaijers' historie kennen, over de schijn van belangenverstrengeling die in diverse situaties werd geconstateerd, over integriteit, over het omgaan met geheimhouding van stukken, over de
415 concentratie van de macht in portefeuilles en last but not least, het dualisme in onze provincie. Verder zijn wij de afgelopen periode te rade gegaan bij collega's van andere provincies. Ook daar zijn ervaringen met bestuurscultuur, ook daar valt van te leren. Allereerst de projecten. Wij hebben hier in de provincie te maken met Hooijmaijers' erfenissen in de vorm van diverse projecten, waarvan je je kunt afvragen of het niet beter is om die nu maar gelijk te stoppen. Denk
420 aan de pilot Waterland, denk aan Distriport, denk aan de KNSF, enzovoorts. Deze verschillende projecten worden nu door de betrokken inwoners met wantrouwen bekeken. Wij hebben grote twijfels over deze projecten en veel zorgen over de gevolgen van de gebeurtenissen die het vertrouwen in de oprechtheid van het tot stand komen van deze projecten hebben geschaad. Wij kunnen hier nu wel moties gaan indienen om ze maar direct te stoppen, maar daar schiet
425 niemand wat mee op. Verstandiger lijkt het dat wij afspreken dat al de betrokken projecten nu doorgelicht gaan worden op het proces van besluitvorming en op mogelijke financiële en andere consequenties van het doorzetten dan wel stopzetten ervan. Graag een reactie hierop van GS. De afkoelingsperiode. Het rapport van de Commissie Schoon Schip straalt in haar aanbevelingen uit dat de zaken die zij aan de orde stelt, vooral neerkomen op gedrag en houding, wat je niet of
430 nauwelijks met nieuwe regels te lijf kunt gaan. GS beamen dat. Op zich is daar veel voor te zeggen, maar op sommige punten kan het stellen van regels wel adequaat zijn. Zoals in geval van het vermijden van de schijn van belangenverstrengeling door na afloop van een periode als gedeputeerde direct banden aan te gaan met een bedrijf, waarmee tijdens het functioneren als gedeputeerde contacten waren. Al in de eerdere periode toen dit speelde, is door de fractie van
435 GL voorgesteld om daartoe een afkoelingsperiode in te stellen. Een regel dat GS-leden na hun

aftreden een bepaalde periode niet in dienst mogen treden van of anderszins nauwe banden aangaan met bedrijven/organisaties waarmee ze als GS-lid betrekkingen hadden. Wij denken dat dit iets is waar een duidelijke regel voor gesteld kan worden, die dwingend is naar gedrag. Daarvoor bestaan overigens in de praktijk de nodige voorbeelden. Wij dienen daartoe straks een motie in. Aanpak integriteit. Aanvullend hierop: wat moet je doen om dit soort situaties voortaan te voorkomen? Er moet helderheid komen over wat er wel en wat er niet mag. Er bestaan integriteitscodes en daarbij geldt niet alleen de letter van de regel, maar ook de geest ervan. GS kondigen in hun reactie de start van rondetafelgesprekken aan. Niets mis mee, maar met praten alleen kom je er niet. Het moet ook ergens toe leiden. De provincie Utrecht waar wij straks overigens misschien veel mee te maken krijgen, heeft daarvoor een commissie ingesteld die voorstellen heeft gedaan voor het aanpassen van het reglement van orde van de provincie. En daarnaast geldt het elkaar aanspreken, het signaleren, het open staan voor signalen. Hier moet het dus gaan om een combinatie van integer gedrag en begeleidende regels. Vraag aan GS is dus of wij niet naast een stevig integriteitsoverleg dat de gemoederen alert houdt, ook moeten zorgen dat daaruit concrete voorstellen komen voor de integriteitscode. Geheimhouding. De Commissie Schoon Schip concludeert in haar rapport dat de geheimhoudingsbesluiten meer aandacht moeten krijgen en een deugdelijke motivering vereisen. Daar zijn wij hier in de Staten al vaker tegenaan gelopen. Noem alleen maar de discussies rond de geheimhoudingen rond Wind op land. Wij vragen ons met rede en dus ondersteund door de Commissie Schoon Schip af of geheimhouding door GS soms niet te gemakkelijk en te veelvuldig wordt gehanteerd. Dat dient veel zwaarder gemotiveerd te worden. Ook in andere provincies loopt men hier tegenaan. In Drenthe zijn nadere afspraken gemaakt die neerkomen op het uitgaan van 'niks is geheim', behalve als het goed is gedocumenteerd en mondeling toegelicht door de gedeputeerde. Lenen bij de burens kan ook hier van pas komen. Een constatering in de voordracht dat alle besluiten openbaar zijn is daarvoor niet afdoende. Natuurlijk zijn besluiten openbaar, anders kan niemand ze uitvoeren. Het gaat bij geheimhouding over de achterliggende stukken en het moment van openbaar maken. Verzoek aan GS om hier met een concreet voorstel te komen. Concentraties van macht. Een heldere conclusie van de Commissie Schoon Schip is die over de combinatie van cruciale portefeuilles. Men stelt dat machtsconcentraties moeten worden vermeden bij de verdeling van portefeuilles: geen cruciale portefeuilles bij één gedeputeerde samenbrengen, zoals Ruimtelijke ordening en Financiën. Maar wat te denken van een ander voorbeeld? Namelijk Ruimtelijke Ordening en de zeer financieel krachtige portefeuille Mobiliteit of Financiën en de zeer krachtige portefeuille Mobiliteit wat nu het geval is. Het college zou haar verdeling van portefeuilles moeten heroverwegen, waarbij in ieder geval ook de huidige concentratie van Financiën en Mobiliteit bij één gedeputeerde tot een nieuwe verdeling zou moeten nopen. Niet dat gedeputeerde Post het niet aan zou kunnen. Integendeel, juist daarom. Deze concentratie bundelt erg veel macht in een persoon en dat zou vermeden moeten worden. GS stellen in hun reactie dat zij de conclusies van de Commissie Schoon Schip onderschrijven. Ik neem aan dat dat ook voor deze conclusie geldt en hoor graag de voornemens van GS in dezen. En dan last but not least het dualisme.

De heer **DE GROOT** (D66): U stelt voor om een aantal dingen te splitsen. Zou u er ook mee akkoord als dat meer gedeputeerden zou betekenen?

480 Mevrouw **VAN LEEUWEN GL**): Ik denk dat wij altijd naar minder moeten streven. Als je tot een
andere indeling komt, ja, dat kan. Ik laat alle mogelijkheden open. Dan het dualisme. GS geven in
hun reactie aan dat de conclusie nummer 10 ter beoordeling van de Staten is. De conclusie
namelijk over de invulling van dualisme. Het is evenwel een conclusie die juist aan de kant van GS
485 en van de coalitiepartijen beweging vergt. De CdK heeft daarover ook al de uitspraak gedaan dat
dualisme in onze provincie veel sterker vorm moet krijgen, maar hoe doe je dat? Ook hier gaat
het weer om gedrag, gezond verstand en de mores van goed bestuur. Maar hoe krijg je dat in de
gewenste richting? Ook al omdat onze ervaring is dat wij hier vooral te maken hebben met een
monistisch bestuur en een monistische cultuur en gesloten geledingen van de coalitiefracties
490 onder bezielende leiding van de gedeputeerde Financiën. Voorbeelden: kadernota, Bleker,
duurzame energie, begrotingsdebat vorig jaar, de verschillende beleidsnota's. De oppositie krijgt
heel af en toe een klein visje met een aangenomen motie of mee mogen doen met een motie,
maar wordt op wezenlijke en financiële punten buiten de muren gehouden. De kern van dualisme
is dat de Staten de daden van GS beoordelen op basis van inhoud. Die ruimte moet hier in de
Staten gerealiseerd gaan worden. In de conclusies van het rapport en in de voordracht wordt de
495 kern van dualisme het serieus nemen van de oppositie genoemd, maar dat is echter een deel
ervan. De ruimte voor de meningen en standpunten binnen de coalitiefracties is juist ook
onderdeel van het dualisme. De voorstellen van GS moeten niet steeds al bij voorbaat
aangenomen worden, omdat de coalitiefracties op dictaat van de VVD bij voorbaat allemaal voor
moeten zijn, maar het aannemen ervan moet ook echt verdiend worden. Dat bereiken wij niet
500 door nu af te spreken dat GS serieus ingaan op voorstellen van de oppositie en dat de
fractieleden van de coalitiefracties op de punten waarop zij zich niet expliciet gebonden hebben,
ook hun eigen afweging kunnen maken, want dat gaat niet vanzelf. Daarom heeft GL een
voorstel. Wij geven een externe instelling, bijvoorbeeld ProDemos, de opdracht voor het opstellen
van een aantal criteria voor dualisme en het instellen van een externe audit die daarop scoort en
505 daarmee gaan wij in een proefperiode van twee jaar met een jaarlijkse beoordeling van het
dualisme in deze Staten experimenteren. Hiervoor hebben wij een motie opgesteld. Het is een erg
weinig vreugdevol debat dat wij hier vandaag moeten voeren, maar laat het de start zijn van meer
vreugde in het hier samen met elkaar functioneren van PS en GS. In ieder geval nog 2,5 jaar in de
510 huidige context en daarna waarschijnlijk in een bredere landsdelige context. Dan kom ik bij de
moties.

Motie 5-3

Versterking dualisme

515 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.*

*Kennis genomen hebbend van het rapport van de Commissie Schoon Schip en gehoord de
beraadslagingen.*

520 *Constateerende dat:*

- *In het rapport Schoon Schip geconstateerd wordt dat het duale stelsel binnen Noord-Holland wel op papier bestaat, maar in de praktijk niet altijd heeft gefunctioneerd;*
- *De kern van het dualisme is dat PS hun controlerende taak kunnen vervullen op inhoud en argumenten;*
- 525 - *Het bij dualisme niet alleen gaat om het serieus nemen van de inbreng van de oppositie, maar ook om de eigen beoordelingskracht van leden van coalitiefracties;*
- *De fractieleden van de coalitiefracties op de punten waarop hun fractie zich in de coalitieafspraken niet expliciet gebonden heeft, hun eigen afweging moeten kunnen maken in de beoordeling van de voorstellen van GS.*

530

Overwegende dat:

- *Een daadwerkelijke invulling geven aan dualisme meer met houding en gedrag dan met regels heeft te maken c.q. kan worden aangepakt;*
- *Bezien kan worden of met een externe audit het functioneren van het dualisme gemonitord kan worden op een aantal daartoe op te stellen criteria;*
- 535 - *Een instelling als bijvoorbeeld ProDemos daarvoor behulpzaam kan zijn.*

Besluiten:

540 *GS op te dragen met een voorstel te komen voor het opstellen van een aantal criteria voor dualiteit en het instellen van een externe audit die daarop jaarlijks scoort en daarmee in een proefperiode van twee jaar te experimenteren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

545

Motie 5-4

Afkoelingstermijn

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

550

Kennis genomen hebbend van het rapport van de Commissie Schoon Schip en gehoord de beraadslagingen.

Constaterende dat:

555

- *Een van de in het rapport besproken casussen, de overstap betref van een oud-gedeputeerde naar consultancy werkzaamheden voor een bedrijf waarmee hij als gedeputeerde contacten had gehad;*
- *Het onverstandig is dat oud-bestuurders na hun vertrek op korte termijn een zakelijke relatie houden of aangaan met bedrijven waarmee zij ook als bestuurders verbanden*
- 560 *onderhielden;*
- *Daardoor de schijn van belangenverstremgeling werd gewekt en daarmee normen van goed bestuur worden overschreden.*

Overwegende dat:

- 565
- *Een verstrengeling van zakelijke en/of politieke belangen dient te worden vermeden;*
  - *Het stellen van een afkoelingstermijn na beëindiging van de functie van gedeputeerde een mogelijkheid biedt om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen.*

Besluiten:

- 570
- *Dat voor benoemingen of bij het aangaan van zakelijke relaties van oud-bestuurders of ambtenaren een afkoelingsperiode van tenminste één jaar nodig is;*
  - *GS op te dragen met een voorstel te komen voor het vaststellen van een afkoelingsperiode na beëindiging van de functie van gedeputeerde*

575 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties GL, CU/SGP

De **VOORZITTER**: Beide moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik verzoek mevrouw De Grave die inmiddels is binnengekomen, mijn plaats in te nemen.

580

Mevrouw **DE GRAVE** (VVD): Ik neem het voorzitterschap over en geef het woord aan de heer Van Liere.

585

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, gefeliciteerd! Het is geen boevenbende bij de provincie Noord-Holland. De vlag kan uit! Hoewel, geheimhoudingsbesluiten hebben niet altijd een duidelijke motivering en afweging, een oud-gedeputeerde die een opvolgende partijgenoot onder druk zet, een gedeputeerde die tegelijkertijd als privépersoon en als gedeputeerde met hetzelfde bedrijf onderhandelt, een machteloze Commissaris, het mogelijk lekken van geheimen door een gedeputeerde, op zijn minst de schijn van belangenverstrengeling, gebrek aan countervailing powers binnen GS, de oppositie wordt niet serieus genomen, maar..... het is geen boevenbende. Althans niet structureel en in den brede, wat dat dan ook moge zijn. Wij zijn geen boevenbende. Dat heb ik eerder gehoord. Nixon bij Watergate: "I am not a crook". Wij kunnen er niet omheen na Schoon Schip om in deze zaal de dominante positie van de VVD bespreekbaar te maken. De PvdD heeft met verbijstering kennis genomen van de mail van Meijdam aan gedeputeerden en partijgenoot Driessen bij haar aantreden. In de opening schrijft Meijdam die als voorzitter van de Kamercentrale invloed heeft op de lijst van de VVD bij de volgende verkiezingen en daarmee op het aanblijven van een gedeputeerde dat: "hij de fractievoorzitter de volgende dag ter hand zal nemen." De eerstvolgende vergadering van PS daarna blijkt de heer Kraak afgetreden. Een machtsdemonstratie in de eerste regels. Daarna vervolgt Meijdam over het belang van enkele projecten in de portefeuille RO voor 'onze achterban'. Welke achterban anders dan die van de VVD kan hier bedoeld zijn? Dit is een partijpolitieke brief, geschreven door een belangenbehartiger. Gelukkig lijkt de gedeputeerde weinig gedaan te hebben met deze illegitieme druk, maar de poging is ernstig genoeg. Hoe is dat mogelijk binnen een fatsoenlijke bestuurspartij als de VVD? En wat vindt de Commissaris van deze mail? Overigens heeft Meijdam zich niet alleen ingezet voor bouwprojecten. Ook megastallen konden op zijn warme belangstelling rekenen. Vanuit het innovatienetwerk werd Meijdam ingeschakeld als lobbyist om

605

Noord-Holland aan de varkensflats te krijgen, maar hij kon zijn praatjes echter niet onderbouwen en kreeg geen draagvlak. Onder best practices noemt de Commissie de opstelling van VVD-gedeputeerde Mooij. Na zijn geroemde actie keerde hij niet terug als gedeputeerde. Waarom niet? 610 Toch geen afrekening? Schoon Schip mist countervailing powers binnen GS, maar ook binnen PS is de meerderheid tegen countervailing powers. In de vorige Staten wilde de VVD de Noord-Hollands Milieufederatie korten omdat zij het hadden gewaagd om te procederen tegen de provincie. Dat de Milieufederatie die zaak won en daarmee de provincie behoedde voor een te ruim gegeven milieuvergunning die de belangen van mens en milieu dus niet diende, deed voor 615 de VVD niet ter zake. GS hadden een vergunning gegeven en daar had iedereen zich braaf bij neer te leggen, anders zwaait er wat. De VVD motie haalde het overigens niet, maar zoals wel vaker haalde zij toch haar gelijk. De Milieufederatie werd alsnog grof gekort door de coalitie. De boodschap was duidelijk. Geen procedures meer, liever een papieren tijger. Als er geen einde wordt gemaakt aan deze machtshouding, dan zal fatsoenlijk openbaar bestuur altijd gefrustreerd 620 worden. Dan helpt een extra handtekening en betere archivering niet, laat staan een oproep om het gezond verstand te gaan gebruiken. Wat gaat de Commissaris dus nog meer doen? De Commissie die in opdracht van de Commissaris samen met GS werkte en met ambtenaren die onder de politieke verantwoordelijkheid van de Commissaris werken, spreekt over dubbele pettenproblematiek. Helaas geen concrete aanbeveling van de Commissie, maar ik vraag de 625 Commissaris welke concrete maatregelen hij gaat nemen als voorzitter van PS, GS, het presidium en de werkgeverscommissie om de dubbele pettenproblematiek te voorkomen. Overigens constateert de PvdD dat de onderzoekscommissie Schoon Schip erg vrij is omgegaan met de onderzoeksopdracht. De hoofdconclusie heeft geen enkele relatie met de onderzoeksvraag en voor de specifieke beantwoording verwijst de Commissie naar hoofdstukken in het rapport. Door 630 deze verwijzing ontbreekt een heldere beantwoording en in de conclusies bedient de Commissie zich van vaag taalgebruik en trapt zij open deuren in. Wel erkent zij ruiterlijk de beperkingen van het onderzoek en laat geen misverstand bestaan over het feit dat de onderste steen niet boven is. PS moeten ook open durven staan voor kritiek. Is deze operatie Schoon Schip verlopen zoals wij die hadden bedoeld? Zijn de aanbevelingen te operationaliseren? Had het beter gekund? Wat 635 kunnen wij of andere vergelijkbare onderzoeken in de toekomst, ook in andere gremia, van dit proces leren? Mijn fractie stelt voor om een eenvoudige, maar goede evaluatie te doen naar operatie Schoon Schip. Dat zou eigenlijk standaard moeten zijn bij dit soort processen, maar dat ontbrak in de voordracht en in de reactie van GS. Ter reparatie dus. Bovendien kunnen de aanbevelingen wel wat concreter, zeker over de rol van PS. Daarom de volgende motie.

640

Motie 5-5

Rapport Ondernemend Bestuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

645

Constaterende dat:

De Commissie Schoon Schip met haar rapport Ondernemend Bestuur haar antwoord geeft op de onderzoeksvragen van het project Schoon Schip.

650 *Overwegende dat:*

- *PS met haar motie 9-4 de operatie Schoon Schip richting heeft gegeven;*
- *PS investeren in evaluaties van de werkzaamheden van de provincie om te kunnen leren voor de toekomst;*
- *Andere overheden in de toekomst van een evaluatie kunnen profiteren;*
- 655 - *Het college van GS aanbeveling 10 van de Commissie Schoon Schip aan PS laat;*
- *Deze aanbeveling voor PS nader dient te worden geoperationaliseerd om eenduidig uitvoerbaar te kunnen zijn.*

Van mening dat:

- 660 - *Een goede toekomstgerichte evaluatie bij een uniek project als Schoon Schip hoort;*
- *De aanbevelingen van de Commissie Schoon Schip nader dienen te worden geoperationaliseerd om een zo wenselijke en breed gedragen uitvoering mogelijk te maken.*

665 *Gehoord de discussie, verzoeken de Statengriffier:*

- *Een bondige, maar grondige toekomstgerichte evaluatie van het gehele project Schoon Schip uit te laten voeren, bijvoorbeeld door de Randstedelijke Rekenkamer of een andere onafhankelijke organisatie, op te leveren vóór het zomerreces 2013;*
- *In deze evaluatie alle aanbevelingen van de commissie en met name aanbeveling 10 zo te operationaliseren dat zij na discussie en besluit in PS brede steun voor uitvoering zullen krijgen.*

670

Verzoeken het presidium:

- *Een kleine, maar brede begeleidingscommissie uit Statenleden samen te stellen die tot*
- 675 *taak heeft de kwaliteit en uitvoering te bewaken;*
- *De Statengriffie de onafhankelijke commissie te doen laten ondersteunen*

en gaan over tot de orde van de dag

Fracties PvdD, CU/SGP, ONH

680

De handelingen van gedeputeerden hebben natuurlijk sporen achtergelaten bij projectontwikkelaars en gemeenten. Zie daarvoor onder meer de brief van Muiden. Er zijn verwachtingen gewekt, processen beïnvloed, er is informatie achtergehouden. Partijen zijn gedupeerd door vertegenwoordigers van de provincie. Hoe wil het college omgaan met dergelijke

685 zaken? Gaan GS een lijst met incidenten opstellen en goed uitzoeken wat er is gebeurd, wie er is benadeeld en wat wij moeten doen om dat te compenseren? Als de provincie het vertrouwen wil terugwinnen, zullen wij ook excuses moeten maken en die zaken goed afhechten.

De heer LEEVER (ONH): Voorzitter. Ondernemend Bestuur, zo heet het rapport van de Commissie

690 Schoon Schip. ONH kan zich niet vinden in het citaat waar PS ook wordt verweten dat men beter toezicht had kunnen en moeten houden op de besluitvorming van GS. Juist de ONH heeft in die periode waarop het onderzoek zich heeft toegespitst, diverse keren bij herhaling aangegeven niet

in te stemmen met het beleid van de coalitie en daar onze onvrede over uitspraken, omdat naar de ONH en naar de andere oppositiepartijen slecht of helemaal niet werd geluisterd. Niet alleen
695 door GS maar ook door de coalitiepartijen, waarbij toch door de oppositiepartijen regelmatig werd verwezen naar pijnpunten in diverse gekozen dossiers en beleid. Ook de onderzoekscommissie Schoon Schip heeft daar gewag van gemaakt. Zo staat vermeld op pagina 60 van het rapport en ik citeer: "Bruijstens van de ONH ziet de dwang in de ruimtelijke ordening heel scherp." Het betekende dat linksom of rechtsom grote projecten zoals het
700 Wieringerrandmeer wat tijdens het kreeftendiner vermeld is geworden in de media, door Hooijmaijers met Volker Wessels linksom of rechtsom bij PS zou moeten zien te worden afgedwongen. Hierbij moet worden vermeld dat de ONH verscheidene keren via schriftelijke vragen zijn zorg en onaanvaardbaar hierover heeft uitgesproken. Als men de arrogantie van de macht - al eerder genoemd door andere collega's - nu eens had ingewisseld voor beter luisteren
705 naar common sense van de oppositiepartijen, dan was ons als provincie veel imago- en financiële ellende bespaard gebleven. Inzake de voorgenomen besluitvorming van het rapport Schoon Schip missen wij als ONH een nadere borging bijvoorbeeld van de mogelijkheden van ambtenaren om vertrouwelijke vermoedens van onoorbaar handelen van leden van GS aan PS te kunnen melden als daar naar hun mening op grond van de controlerende taak van PS aanleiding toe bestaat en
710 stellen voor een PS vertrouwenscommissie te benoemen. Ook missen wij een aanscherping van het toezicht op de naleving van de regel dat gedeputeerden na hun aftreden - ook al vermeld door andere collega's - gedurende een bepaalde periode geen aan hun voormalige functie gerelateerde advies- of bestuursfunctie mogen bekleden, zodat wordt voorkomen dat voorkennis vanuit hun voormalige functie door marktpartijen waar zij aangesteld worden, aangewend kan
715 worden. Een duidelijker voorbehoud met betrekking tot de conclusies van de Commissie, aangezien zij niet weet of alle punten in het kader van de opdracht relevant zijn meegewogen en zij niet kan uitsluiten dat er nog zaken aan het licht komen die tot een nuancering van de door de Commissie getrokken conclusies aanleiding geven.

720 De heer **DE GROOT** (D66): Ik begrijp uw opmerking over gedeputeerden in een nieuwe functie. Ik zal daar zo meteen nog op terugkomen, maar als u dat zo breed instelt, komt dat dan niet neer op een beroepsverbod voor mensen die gedeputeerde willen worden en mensen die daarna nog aan het werk willen?

725 De heer **LEEVER** (ONH): Ik zie dat niet als een beroepsverbod, maar meer als een kwestie van integer handelen van de gedeputeerden tijdens de periode dat zij hier in functie zijn en geen conflicterende situatie krijgen na afloop van hun positie. De conclusies van de Commissie gelden onder voorbehoud dat er bijvoorbeeld uit het strafrechtelijk onderzoek geen feiten aan het licht komen die zich aan de waarneming van de Commissie onttrokken en mogelijk aanleiding kunnen
730 vormen voor het bijstellen van de bevindingen. Dan de brief van de gemeente Muiden. Een vreemde zaak om in het rapport Schoon Schip de gemeente Muiden niet mee te nemen. Welk belang is hiermee gediend of is dit een omissie? Slechts drie dagen voor PS ontvangen wij een mail waarin wederom een en ander wordt verduidelijkt over de signatuur van het toenmalige bestuur van de provincie. Wij maken ons als ONH ernstig zorgen over deze voor ons wederom
735 verrassende brieven van de gemeente Muiden, betrekking hebbend op het KNSF-terrein en het Acro-rapport. Een eerste passage van de tekst van de brief waarin verrassend genoeg weer de

naam van Hooijmaijers wordt vermeld, geeft aan dat er mogelijk een claim te verwachten valt van KNSF richting provincie. In het midden latend of KNSF daar een punt heeft, is het in potentie
740 brisant te noemen. Zou KNSF door de rechter worden bevestigd in de veronderstelling dat de provincie volledig aansprakelijk kan worden gesteld voor de schade als gevolg van besluitvorming te zijner tijd, dan betekent dit dat de provincie een miljoenenclaim boven het hoofd hangt. Gezien de mogelijke implicaties van deze schoten voor de boeg van KNSF, lijkt mij een vertrouwelijke reactie van GS gewenst. Vertrouwelijk omdat wij KNSF niet wijzer hoeven te maken dan zij inmiddels al is. Overigens speelt iets soortgelijks ten opzichte van de gemeente
745 Muiden, die meent door het door de provincie achterhouden van het Acro-rapport ernstig te zijn benadeeld. Ook daarover wil ONH een reactie. Indien dit conflicterend voor de provincie zou kunnen zijn, dan graag de informatie ook vertrouwelijk. Ik citeer een uitspraak van de raad van Muiden: "Naar ons oordeel - en daar sluiten wij ons als ONH bij aan - is het volstrekt niet zo dat met het rapport Schoon Schip schoon schip is gemaakt en het schip een veilige haven heeft
750 bereikt, maar het schip bevindt zich op volle zee in woelige baren en er is bepaald nog geen sprake van een behouden vaart."

De heer **HOLTHUIZEN** (50plus): Voorzitter. Toen wij van 50plus het rapport van de Commissie Schoon Schip uit hadden, was ons een ding duidelijk. De Commissie gaf ons een aardig beeld van
755 de bestuurlijke gang van zaken bij de provincie, maar het bleek slechts een inkijkje van buitenaf door de ramen, terwijl de vitrages gesloten waren. Volgen wij het rapport dan moeten wij constateren dat veel zwarte pietten vallen bij vertrokken bestuurders. Zij die zijn achtergebleven, zijn een soort helden of zijn vrijgesteld omdat zij in deze Staten het boetekleed hebben aangetrokken. Door dat laatste weten wij dus nog steeds niet het fijne over hoe het nu echt ging met de sideletter van Distriport en door het eerste niet echt de reden van het vertrek van de
760 gedeputeerden Mooij en Visser. Maar goed, dat is verleden, wij weten er iets meer van. Er is van geleerd en er zijn een twaalfal aanbevelingen. Op die aanbevelingen kom ik zo terug. Maar is er iets van geleerd? Spreekt men in het college van GS elkaar aan op elkaars handelen? Weet men echt iets van elkaars zaken en opereren daarin? Heeft men inzicht in elkaars declaratiegedrag?
765 Durft men commentaar te geven? Misschien wel, maar als anno nu anonieme ambtenaren nog berichten bang te zijn de zwarte piet te krijgen en aangeven dat er nu een machtsas Remkes-Post in GS is, dan weet je het niet. Als onderzoek van de kranten naar declaraties zaken laat zien die vragen oproepen, zodanig dat er best een officiële verklaring had kunnen worden uitgegeven, dan vraagt 50plus zich af of er echt wel iets veranderd is. En dan nu de voordracht en het
770 ontwerpbesluit over het rapport Schoon Schip. Alles lijkt zich daar te concentreren op aanbeveling 10. Of wij nu nog moeten afwegen alsnog een enquête te houden, wordt feitelijk verzwegen. Wij moeten tevreden zijn met wat voorligt. Meer zal er toch niet in zitten. Aanbeveling 10 gaat over monisme en dualisme. Ik wil u allen eraan herinneren dat wij wettelijk verplicht zijn dualistisch te werk te gaan. Voor veel geld is de oude griffier opgesplitst in een
775 griffier en een provinciesecretaris. Als wij naar de afgelopen 9,5 jaar dus sedert de invoering van het dualisme kijken, is daar niet zoveel van terechtgekomen. Als een lid uit de coalitie iets te berde brengt dat afwijkend is van de afspraak, zie je coalitiegenoten als gebeten reageren en bij de volgende commissievergadering is het afwijkende geluid verdwenen of sterk afgezwakt. Het monisme en het beperken van de invloed van de oppositie is hier gewoon orde van de dag. Bij

780 een echte dualistische volksvertegenwoordiging - ik bedoel daar de Tweede Kamer mee - is er op dit punt geen enkel probleem. De vraag is nu: moet 50plus voor de voordracht stemmen? Zou het wat uitmaken? Gaat de praktijk echt veranderen? Eerlijk gezegd gelooft 50plus daar niet erg in. Wij wachten even af hoe de discussie zich hier verder ontwikkelt en vooral hoe de machthebbers hier zich gaan opstellen. Onze coalitie presenteert zich als verantwoord en gericht op de
785 toekomst. Mijns inziens moet het bestuur zichzelf niet een etiket opplakken. Een etiket moet je van de burger verdienen. Bij echt dualisme dus ook van de volksvertegenwoordiging. Dat is wat ons betreft dan aanbeveling 13. Ten slotte nog een opmerking over integriteit. Integriteit, dames en heren, bereik je niet met voorschriften en regeltjes. Misschien juist zelfs het tegendeel, vooral als steeds moet worden aangetoond of men zich wel precies aan die regeltjes gehouden heeft.
790 Integriteit moet in je zitten als een natuurlijke houding. Dan werk je prima met schone handen en is het maken van schoon schip niet nodig.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, de Commissie Schoon Schip is na een onderzoeksperiode van een jaar met een rapport van 144 pagina's gekomen en trekt 12 hoofdconclusies. Er is veel
795 werk in het afnemen van 103 interviews gaan zitten en er zijn meters papier doorgewerkt. Niettemin blijft toch de vraag of alles boven water is gekomen of dat er onder water nog steeds onzichtbaar vuil is achtergebleven. Het rapport is daar duidelijk over. Dat laatste kan niet uitgesloten worden, omdat de onderzoeksbevoegdheden beperkt waren. Het is een mild rapport geworden dat naar enkele problemen en hoofdoorzaken en hoofdfiguren wijst in de periode van
800 2007 tot 2009. Het rapport concludeert dat er in het algemeen niets mis is met het provinciale bestuur. De bestuursstijl en de mores van twee oud-gedeputeerden valt veel te verwijten, zegt het rapport. Daarnaast wordt ook genoemd de niet altijd nodige geheimhouding van stukken, niet voldoende interne en externe controle, onvoldoende of onvolledige informatie naar PS, niet of onvoldoende control en tegengas binnen GS en van de CdK, een VVD-fractie die de heer
805 Hooijmaijers voluit steunde ook na de Landsbanki affaire en die in het algemeen weinig dual en kritisch was en geen tegengas gaf. Zo werd het aanvankelijk aanwezige democratische gezag van GS ingeruild voor een intimiderende, dominante bestuursstijl en op macht gericht handelen. Zeker in eerste instantie was dat bij de heer Hooijmaijers gevoed door irritatie over de stroperigheid van de provinciale processen, maar mogelijk ook later groeiend aanwezig eigen
810 belang speelde een rol, want waar doe ik het voor? "Zo'n laag salaris, als ondernemer kan ik veel meer verdienen", heeft hij ooit eens gezegd. Deze schets betreft in hoofdzaak natuurlijk de heer Hooijmaijers, maar ook de heer Moens. Beiden lijken onoorbaar te zijn omgegaan met de eed of belofte die beiden bij de aanvaarding van hun ambt hebben afgelegd en dat is meened, waar zij beloven rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte te hebben aangenomen of te
815 zullen aannemen. Onmiskenbaar doemt het beeld op van een onaangenaam mens uit de Haarlemmerhout. Waar hebben wij dat ooit meer gehoord? Wij kennen namelijk zo'n mens al uit de Camera Obscura, het boek van Nicolaas Beets uit 1854. Daarin staat het verhaal over zijn onsympathieke neef Nurks, waar hij op 14 juli de dag mee doorbrengt in de Haarlemmerhout. Beets karakteriseert zijn neef achteraf met de woorden als hatelijk, verborgen jaloezie, lompe
820 aanmatiging, et cetera. Toch trekken zij een hele dag samen op, zonder dat Beets dat afkapt als hij zich gaandeweg steeds meer ergert. Begonnen als een uitje waarop Beets zich erg verheugde, eindigde het met een deceptie, waarover Beets niet meer wil praten. De analogie is opvallend.

Hoe heeft het zo ver kunnen komen? Daar wijdt het rapport een paragraaf aan. Het beeld komt naar boven van de tijdgeest waarin alles kon groeien zonder tegenkrachten. Het is een tijdgeest van een stevig groeiende economie, van genoeg geld in de provincie, van groeiend individualisme, zorg voor het eigenbelang en geld en macht als het hoogste goed. Die tijdgeest is gevormd in het seculiere en liberale Nederland van vandaag, van de laatste decennia en is dus het gevolg van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Als in zo'n tijdgeest er een schijn is van aantasting van het eigen belang, dan laaien de gemoederen hoog op en dat merken wij vandaag nog steeds. De CU/SGP wil daar iets aan toevoegen, ik heb dat al eens eerder genoemd. Het gaat dan ook vanuit de basis waaruit men handelt. Voor Christenen in de politiek betekent het zijn van ambtsdrager een dienaar zijn van belangen. Een politicus dient de burgers en de maatschappij. Een CdK dient de Koningin. Dat dienstbaarheidsaspect vindt mijn fractie belangrijk als er over het ambt gepraat worden. Het dienstbaar zijn aan de samenleving en aan de burgers van Noord-Holland, met name aan de kwetsbaren onder ons. Een dienstbare samenleving bestaat uit mensen die oog hebben voor hun naasten en hun verantwoordelijkheid nemen voor hun medemens. Die niet alleen voor zichzelf leven, maar omzien naar de ander. Een samenleving waarin niemand wordt buitengesloten of verwaarloosd. Christenen krijgen die boodschap mee in de kerk en vanuit het evangelie. Daarin staat: heb je naaste lief als jezelf. Dat proberen toe te passen is een grote stap in de richting van een dienstbare samenleving. Wij worden daar ook geroepen om bruggen te bouwen, vrede te stichten en dienstbaar te zijn aan anderen. Dat schept ook vertrouwen. Dat bouwt een samenleving op, want iedere gezonde samenleving heeft een basale vorm van verbondenheid nodig, van vertrouwen. Een dienstbare samenleving kan niet zonder een overheid en die is er met reden. Zij moet haar macht dienstbaar maken aan gerechtigheid. Dat betekent orde en vrede en veiligheid op het openbare terrein. Integere bestuurders die zonder eigen belang en op gezag en niet op macht maar transparant opereren horen daarbij. Een paar conclusies. Mijn fractie kan zich vinden in de algemene conclusies die het rapport trekt. Ook in de notitie van GS die aangeeft dat op een aantal terreinen gewerkt wordt aan verbetering, kan mijn fractie zich vinden. Mijn fractie vindt wel dat verantwoordelijkheid voor het handelen van GS in eerste instantie ligt bij de primus inter parus, de CdK, en vervolgens bij GS-leden onderling. De vraag is, zijn zij elkaars broeder en hoeder? Dan is er natuurlijk een belangrijke extra verantwoordelijkheid voor de coalitiefracties om op hun eigen gedeputeerden te letten. Het zijn ten slotte de fracties die in eerste instantie de gedeputeerde hebben geselecteerd en voorgedragen. In het onderhavige geval is dat niet of nauwelijks of onvoldoende gebeurd. Letten zij wel op hun gedeputeerden? De vraag of er voldoende regels zijn, kan met ja worden beantwoord. Het zijn niet de regels waar het probleem zit, het is de toepassing waar het mogelijk faalt. Het gaat om het innerlijke normbesef van mensen. De kern is dus ook dat anderen toezien op die toepassing. Dan ten slotte het luisteren naar de oppositie. De Commissie beveelt aan om de argumenten van de oppositie toe te laten en serieus te nemen. De CU/SGP onderschrijft dat van harte. Het machtsdenken is hierbij verwerpelijk en bovendien niet rationeel, want extra argumenten en andere oplossingen kunnen het uiteindelijke resultaat alleen maar versterken. Waarom zou alleen die ene eigen oplossing de beste zijn? De CU/SGP heeft een aantal vragen aan GS en een vraag aan de coalitiepartijen. Aan GS in eerste instantie de discussie rond de Tonio, Alberto en de Primio e-mails. Ik zou graag willen weten wat precies de status is. Ik heb daar wel iets over gehoord, maar graag nog even een reactie. Dan is het afgelopen weekend er nogal wat

discussie geweest, vanaf donderdag, vrijdag, over KNSF en Muiden van dit moment. Daar zou ik graag een reactie op horen van GS. Dan ten derde, gezien de veelheid van ambtelijke reacties naar de Commissie is het de vraag of er een klokkenluidersregeling, een vertrouwenscommissie of een ombudsman binnen de provincie is. Bestaat die en functioneert die naar behoren? Ten
870 vierde, het is zorgwekkend dat PS-leden de afgelopen periode de Wob nodig hadden om aan informatie te komen. Dat is twee keer gebeurd in de afgelopen vier, vijf jaar. Graag de reactie van GS dat dit niet meer zal gebeuren. Dan een vraag aan de coalitiepartijen. De verantwoordelijkheid van fracties ten aanzien van selectie en controle van gedeputeerden waar ik op doelde, houdt
875 natuurlijk niet op na de benoeming. Ik zou graag een reactie met betrekking tot die verantwoordelijkheid van de partijen willen horen in eerste termijn, niet alleen van de VVD, maar van alle coalitiepartijen. Het gaat niet alleen over de VVD, hoewel die natuurlijk wel een extra verantwoordelijkheid voelt, hoop ik. Dan een viertal moties.

Motie 5-6

880 Stippellijn

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

Kennis genomen hebbende van het rapport van de Commissie Schoon Schip.

885

Overwegende dat:

- *De commissie haar werk overeenkomstig de opdracht heeft uitgevoerd;*
- *Inherent aan het bestuurlijke onderzoek met beperkte bevoegdheden er geen garantie is dat 'onder water' niet nog andere zaken naar boven kunnen komen;*
- 890 - *Er ook nog een rechtszaak naar de handel en wandel van de heer Hooijmaijers als oud-gedeputeerde loopt, waarin de provincie partij is;*
- *Niet kan worden uitgesloten dat deze rechtszaak financiële of andere gevolgen heeft voor de provincie Noord-Holland;*
- *Deze gevolgen pas na uitspraak in die rechtszaak kunnen worden bepaald;*
- 895 - *Aan PS een finaal eindoordeel is voorbehouden.*

Besluiten dat:

- *Na afloop van de rechtszaak tegen oud-gedeputeerde Hooijmaijers door PS pas een definitieve streep gezet kan worden onder de operatie Schoon Schip;*
- 900 - *Eerst na kennisneming van de uitspraak in de rechtszaak tegen oud-gedeputeerde Hooijmaijers tot finale besluitvorming over de operatie Schoon Schip over te gaan*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, PvdD, ONH

905

Motie 5-7

Declaraties GS

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

910

Kennis genomen hebbende van publicaties over het rapport van de Commissie Schoon Schip en van publicaties in de media over declaraties van (oud-)gedeputeerden van de provincie Noord-Holland.

915 *Overwegende dat:*

- *Door te weinig transparantie en onduidelijkheid van regelgeving met betrekking tot declaraties door GS bij burgers het beeld ontstaat van 'zakkenvullers';*
- *In de media door publicaties hierover een negatief beeld is opgeroepen over het concrete handelen van provinciale bestuurders;*
- 920 - *De Commissaris van de Koningin en gedeputeerden een royale onkostenvergoeding ontvangen.*

Besluiten:

- 925 - *GS te verzoeken de regelgeving en de verantwoording over declaraties inzichtelijk en transparant te maken;*
- *GS te verzoeken uiterst terughoudend te zijn met het indienen van declaraties en de onkostenvergoeding als afdoende te beschouwen;*
- *De regelgeving bij het register op te nemen*

930 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties CU/SGP, ONH, PvdD

Motie 5-8

Beding belangenverstremgeling

935

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

Kennis genomen hebbende van het rapport van de Commissie Schoon Schip.

940 *Overwegende dat:*

- *Het onverstandig is dat oud-bestuurders (en ambtenaren) na hun vertrek op korte termijn een zakelijke of vertegenwoordigende relatie krijgen met de provincie, zeker als dat geldt voor het werkterrein waarop men eerder werkzaam was;*
- *Bij benoemingen of bij het aangaan van zakelijke relaties van oud-bestuurders of*
- 945 *ambtenaren ook de actuele achtergrondinformatie en vertrouwelijke dossierkennis dienen te worden meegewogen;*
- *Een verstrengeling van zakelijke en/of politieke belangen dient te worden vermeden.*

Besluiten dat:

- 950 - *Voor benoemingen of bij het aangaan van zakelijke relaties van oud-bestuurders of ambtenaren een afkoelingsperiode van tenminste één jaar nodig is;*

- *Bij benoemingen of aangaan van zakelijke relaties ook de actuele achtergrondinformatie en vertrouwelijke dossierkennis van het betreffende werkterrein dient te worden meegewogen*

955

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, ONH

Motie 5-9

960 Motie van treurnis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

Kennis genomen hebbende van het rapport van de Commissie Schoon Schip.

965

Overwegende dat:

- *Het betreurenswaardig is dat één oud-gedeputeerde binnen een periode van slechts twee jaar (van 2007 tot 2009) zoveel schade heeft kunnen aanrichten binnen het provinciaal bestuur;*
- *Dit heeft kunnen gebeuren zonder dat er voldoende tegenweer en correctie heeft plaatsgevonden door en/of binnen GS;*
- *Ook vanuit PS onvoldoende tegengas is gegeven;*
- *Daardoor de provincie schade heeft geleden op het gebied van integriteit, betrouwbaarheid en bestuurlijke gezag.*

975

Spreken uit dat:

- *Zij dit oprecht en van ganser harte betreuren;*
- *Zij zich nogmaals bewust zijn geworden van hun verantwoordelijke controlerende taak ten aanzien van het optreden van GS*

980

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, PvdD

985

De heer **BRINKMAN** (OBP): Voorzitter. Democratie is een kwetsbaar goed en staat of valt met het vertrouwen dat de burger in ons allen heeft. Dat moeten wij ons vandaag afvragen. Wij moeten ons met dit rapport en met de reacties op dit rapport afvragen of de burger in Noord-Holland terecht of onterecht nog steeds vertrouwen heeft in ons. Macht, openheid en integriteit zijn drie sleutelwoorden bij democratie. Zonder macht kun je niets bereiken, dus macht is belangrijk om je doelen te verwezenlijken. Zonder openheid is er geen vertrouwen en zonder integriteit is er geen democratie. Dat zijn drie vileine zaken die hierin een grote rol spelen. Wij weten ook dat macht corrupteert zo zegt men altijd, maar wij zijn ervoor om te zorgen dat dat niet gebeurt. Ik heb sterk de indruk als ik het rapport lees, dat de zwarte piet wordt toebedeeld aan twee mensen, die ongetwijfeld ook met de allerbeste bedoelingen de politiek in zijn gegaan. Daar ben ik heilig van overtuigd. Buiten de strafbare feiten waarvan een wordt beticht en waarvan wij

990

995 moeten afwachten of die inderdaad bewezen gaan worden, ben ik ervan overtuigd dat deze
mensen met alle goede bedoelingen de politiek in zijn gegaan, net zoals wij dat hier gedaan
hebben. Alle verwijten richting hen zijn ook verwijten richting ons, verwijten richting GS en PS,
want ook zij hebben hun controlerende taak verzuimd. Ik wil daarom even kijken hoe wij hier met
1000 deze Commissie terecht zijn gekomen. Ik wil geen oude koeien uit de sloot halen, maar ik vind
het wel van belang, omdat in het rapport vele malen gesteld wordt dat huidige gedeputeerden
gelukkig direct of indirect niet betrokken zijn, maar dat is niet helemaal waar. Er is wel degelijk
één gedeputeerde die jarenlang een belangrijke afspraak niet openbaar heeft gemaakt. Ik heb de
Commissie vorige week gevraagd waarom dat niet in het rapport staat en er werd gezegd dat hij
zijn verontschuldigingen heeft aangeboden. Dat moge zo zijn en die verontschuldigingen worden
1005 aangenomen, maar nu moet je je afvragen of de burger met die verontschuldiging evengoed nog
vertrouwen heeft in die democratie. Dat vraag ik mij echt af. Als ik het rapport inhoudelijk bekijk,
is een aantal zaken niet goed gesteld. Ik verwijs hierbij naar de reactie van de KNSF, stuitend,
omdat feitelijkheden gewoon niet kloppen. Stuitend. Drie hooggeleerde mensen die een jaar lang
aan het rapport hebben gewerkt en zoiets te berde brengen. Ik wil ook even verwijzen naar de
1010 brief van de waarnemend burgemeester van Muiden, mevrouw Te Pater-van der Meer, een goede
collega en oud-collega van de Commissaris en mij, die ik zeer hoog acht. Zij schetst een situatie
van de provincie als een soort schip, de Bounty, op de Atlantische Oceaan tijdens de storm Sandy.
Ik hoop niet dat het ons zo vergaat. Dat betekent dat er nog veel te doen valt. Er komt met dit
rapport geen einde aan het vraagstuk. Daarvan ben ik overtuigd. Als je echt schoon schip wilt
1015 maken, dan vind ik dat PS hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Natuurlijk kunnen wij praten
over dualisme en ik vind de suggestie van GL om ProDemos daarbij te betrekken een goede. Ik
ben niet zo van de externe instanties vragen om allerlei rapporten op te stellen, maar het is een
belangrijk onderwerp. Ik wil u er ook aan herinneren dat als wij het dualisme allemaal zo
belangrijk vinden, wij in ons eigen presidium de CdK als voorzitter hebben gekozen. Dat snap ik
1020 dus niet, want dat strookt niet met het dualistische systeem. Ook daar moeten wij de hand in
eigen boezem steken. Ik heb daar toentertijd tegen geageerd, dat weet u. Ook wat betreft het
ondernemend besturen waarvan een groot aantal partijen terecht voorstander is, moeten wij de
regels die wij daarvoor stellen, heroverwegen. Ik heb al eerder gezegd dat er geen regel is
verbonden aan hoe wij PPS-constructies naar buiten gaan brengen. PPS-constructies zijn mooi
1025 voor de provincie als overheid, omdat je als overheid bepaalde dwangmiddelen hebt en op
Rijkstaken kunt bogen die private partijen niet hebben, maar daarmee maak je eigenlijk wel een
beetje misbruik van de macht die je als overheid hebt. Ik vind dat standaard alles binnen PPS-
constructies vanuit de overheid, echt alles altijd openbaar moet zijn. Het moet niet zo zijn dat de
overheid misbruik maakt van zijn machtspositie. Ondanks dit rapport is er nog steeds sprake van
1030 een grote lacune. Deze Commissie heeft zaken van het bestuur onderzocht. Sterker nog, er zijn
ontzettend veel tips niet door onderzocht. Dat is ook uit het rapport gebleken. Als je daarnaar
vraagt, dan krijg je als antwoord dat het om gemeenten ging of ambtenaren of andere
bestuurders van stichtingen. Dat neemt niet weg dat het gaat om integriteit en het vertrouwen
van de burger in de democratie. Het hangt allemaal aan elkaar vast. Het staat of valt niet met de
1035 mate van integriteit van de gedeputeerden. Ik ben van mening dat PS als zij hun taak serieus
nemen, de hand in eigen boezem steken en het voortouw nemen. Ik ben een groot voorstander
van een enquêtemissie, want dit is een zeer belangrijk onderwerp en zeker gezien het feit

1040 dat het rapport Schoon Schip een beperkte doelgroep heeft onderzocht. Ik ben daarom van mening dat PS er verstandig aan zouden doen om een enquêtecommissie in te stellen en dien daarvoor een motie in.

Motie 5-10

Enquêtecommissie

1045 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.*

Concluderende dat de onderzoekscommissie Schoon Schip nog vele vragen onbeantwoord heeft gelaten.

1050 *Van mening dat:*

- *Een provinciale enquêtecommissie meer mogelijkheden heeft de betreffende vragen te beantwoorden;*
  - *De Commissie Schoon Schip uitsluitend de bestuurscultuur van het bestuur van de provincie heeft onderzocht en niet de aan de provincie gelieerde besturen van stichtingen en ondernemingen.*
- 1055

Besluit: stellen een enquêtecommissie aangaande de bestuurscultuur van de provincie en de aan de provincie gelieerde besturen van stichtingen en ondernemingen in

1060 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie OBP

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter. Afgelopen woensdag 31 oktober hebben wij kennis genomen van de eindrapportage van de Commissie Schoon Schip en als VVD-Statenfractie hebben wij dit rapport met gemengde gevoelens ontvangen. Wij hechten eraan te vermelden dat wij dit rapport gelezen hebben in onze rol als VVD-politicus en bestuurder, maar ook als mens en inwoner van de provincie en rekening houdend met die verschillende hoedanigheden, geef ik hier vandaag de mening van onze fractie weer. Als bestuurder en politicus geldt dat er enerzijds opluchting is vanwege de bevestiging dat het hier aan De Dreef geen boevenbende is en dat wij beschikken over degelijke en integere bestuurders en ambtenaren. Anderzijds zijn wij geschokt over de handel en wandel van enkele individuen en verbaasd dat het zo heeft kunnen lopen. Maar als mens en betrokken politicus weegt zwaarder het gevoel van schaamte dat ons beкроop om te lezen hoe de heren Hooijmaijers, Borghout en Moens elkaar in een onzichtbare houdgreep hielden, waardoor zij konden doen wat zij hebben gedaan. Het is goed dat deze gedragingen zijn ontleed en geanalyseerd door de Commissie Schoon Schip, op zoek naar het antwoord hoe dit alles heeft kunnen gebeuren. Het rapport geeft door de opbouw ervan, op een haast reconstructieve wijze, inzicht in de bestuurscultuur in het algemeen en in de bestuursstijl van enkele individuele voormalige bestuurders. Het is goed dat dit onderscheid is herkend en gemaakt door de Commissie. Het geeft aan dat deze Commissie gedegen te werk is gegaan en dat blijkt ook uit de genuanceerdheid van het rapport. Maar eerst wil ik vanaf deze plek de

1065

1070

1075

1080

Commissie bedanken voor het vele gedegen werk dat is verricht. Door de opdracht te aanvaarden hebben de commissieleden zich verbonden aan een dossier, dat een zeer complexe en gevoelige materie bevat en wat veel landelijke aandacht had. Het rapport nuanceert naar ons oordeel terecht de gebeurtenissen en handelwijzen van betrokkenen, door die te plaatsen in de

1085 toenmalige tijdgeest en in relatie daarmee de grote bestuurlijke ambities. Terugblikkend op de jaren zien wij dat hier dezelfde ambities en omgang mee hebben gespeeld als bij sommige grote woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen en banken. De vraag die toen nog niet werd gesteld, luidt: hoe maak ik een verantwoorde transitie van ondernemend besturen naar een actueel beheersmodel? Dat die vraag vooraf gesteld moet worden en niet achteraf, is een harde

1090 les die nu geleerd kan worden. Dit gezegd hebbende, komt de VVD-fractie tot drie hoofdthema's, te weten bestuurscultuur versus bestuursstijl, hoe past een tijdelijke politieke carrière in de loopbaanontwikkeling van mensen en hoe ga je om met oud-bestuurders en zelfreflectie, hoe voorkom je dat zonnekoningen een troon krijgen. Om te beginnen de bestuurscultuur versus bestuursstijl. Zoals eerder gezegd heeft de Commissie geen ongezonde bestuurscultuur

1095 geconstateerd en dat is winst. Dat betekent dat wij met zijn allen vooruit kunnen. Wij hoeven niet een proces door van het identificeren van cultuurdragers en daar actie op te nemen. Iedere organisatiedeskundige kan bevestigen dat dit een moeilijk en tijdrovend proces is. Wij kunnen ons dus blijven focussen op de dagelijkse gang van zaken en dat is hard nodig. Wij verkeren nog steeds met elkaar in een economische crisis. Dat neemt niet weg dat wij ons de vraag moeten

1100 stellen of het mogelijk is om een rotte appel te herkennen voordat deze in de collegemand terecht komt. De geschiedenis laat zien dat dit zeer moeilijk is, om niet te zeggen onmogelijk. Tijdgeest, cultuur, normen en waarden en omgeving zijn allemaal constant veranderende factoren die de mogelijkheid bieden om als rotte appel in de mand te komen en daarbij moet je de vraag stellen of de appel al niet rot was toen hij de mand inging of juist vanwege de

1105 genoemde factoren de kans kreeg om te gaan rotten. Als wij het rapport goed op ons laten inwerken, moeten wij concluderen dat waar het de bestuursstijl van de heren Hooijmaijers en Moens betreft, het laatste het geval is geweest. Waarbij ik overigens moet opmerken dat het strafproces rond oud-gedeputeerde Hooijmaijers daar nog een ander licht op kan werpen. De hamvraag is natuurlijk hoe je dit voorkomt. Die vraag is de afgelopen jaren diverse malen in het

1110 nieuws geweest en kijk maar onder andere naar de al eerder door mij genoemde gebeurtenissen en de daaropvolgende discussie bij banken, sommige woningbouwcorporaties en onderwijsinstellingen. Het bedrijfsleven is in de afgelopen periode aan de slag gegaan met de Code Tabaksblat en de daarop gebaseerde sectorale codes en heeft spelregels voor good governance ontwikkeld. Hierbij hebben evaluatie en reflectie een belangrijk aandeel gekregen in

1115 het grip houden op de handel en wandel van raden van bestuur en raden van commissarissen. Dit zijn professionele onderdelen geworden van en bij het functioneren van deze bestuurslagen. Het lijkt de VVD-fractie dan ook goed om deze voorbeelden te volgen en periodiek evaluatiemomenten vast te leggen om het functioneren van Staten en GS te evalueren. Momenteel is een werkgroep bezig om de werkwijze binnen de Staten te verbeteren en wellicht zouden zij dit

1120 element mee kunnen nemen en hierover een advies aan de Staten kunnen uitbrengen. De tijdelijke politieke carrière versus een levenslange loopbaan. In het rapport kun je de aanzet tot een discussie herkennen over de vraag hoe wij omgaan met het werkzame leven van een bestuurder na afloop van zijn of haar bestuursperiode. Uit de aard van het werk als bestuurder en

1125 Statenlid volgt dat wij allemaal slechts tijdelijk werkzaam zijn in dit mooie beroep en dat roept de vraag op: hoe verder? Wat vinden wij met elkaar een normale en geoorloofde omgang met de know how, inzet en ervaring die op zijn gedaan in een zittings- of bestuursperiode? Rekening houdend met de noodzaak dat een bestuurder in zijn of haar levensonderhoud moet kunnen voorzien na afloop van zijn of haar termijn en rekening houdend met het gegeven dat de maatschappij ten onrechte niet altijd een hoge pet op heeft van wat een bestuurder aan kwaliteiten in huis moet hebben om überhaupt dit werk te kunnen doen. Bestuurders die zich jarenlang hebben ingezet voor de publieke sector, zijn van waarde voor het openbaar bestuur en het bedrijfsleven. Het is daarom niet verwonderlijk dat bestuurders die stoppen met werken in het openbare bestuur, soms worden benaderd om hun talenten voor het bedrijfsleven in te zetten. Dat willen wij eigenlijk ook wel allemaal. Wij willen als politieke partij en als kiezer dat onze bestuurders herkend worden op hun kwaliteiten en zo kort mogelijk gebruik maken van wachtgeldregelingen. De maatschappelijke druk hierop is groot, getuige de vele discussies, media-aandacht en de recente aanpassingen van dergelijke regelingen. De vraag is hierbij dan ook hoe je met deze invalshoek omgaat. Op zich is er natuurlijk niets mis met het feit dat iemand zijn brood blijft verdienen binnen een sector waarin hij of zij zich heeft bekwaamd. Per slot van rekening profiteren wij ook van hetgeen een bestuurder bij zijn of haar komst inbrengt aan werkervaring, opleiding en expertise. Het zou een vreemde gang van zaken opleveren als wij oud-bestuurders dwingen om buiten hun sector te gaan werken. Het is ook weer niet zo dat nieuwe banen voor het oprapen liggen. Hier geldt dus dat het gezond verstand leidend is en ook transparantie en permanente aandacht vanuit de bestuurlijke omgeving nodig is. Moeten wij hier zaken op aanpassen? Het antwoord hierop is nee. Er is geen behoefte aan een heksenjacht op oud-bestuurders. Alertheid, openheid en aandacht zijn voldoende, maar ook noodzakelijk. Blijken er dan toch bestuurders en ambtenaren te zijn die zich onder druk gezet voelen op wat voor manier dan ook, maak dat dan zichtbaar. Het hebben van een meldpunt onder het beheer van de CdK waar bestuurders of Statenleden maar ook ambtenaren zich zouden kunnen melden als zij zich onder druk gezet voelen in welke vorm dan ook, zou een bijdrage kunnen leveren aan de gewenste alertheid en openheid. Dan kom ik bij zelfreflectie. Zaken zijn in het verleden niet goed gegaan en als VVD-fractie betreuren wij dat. Een zeker gevoel van schaamte bekruipt ons in dat verband, niet alleen omdat het een VVD-bestuurder betreft, maar elke bestuurder die zich in onze provincie aan een dergelijke bestuursstijl schuldig maakt noopt tot schaamtegevoelens, ongeacht diens politieke kleur dus. Als mens en oud-collega ben ik boos en voel ik mij bedrogen. Dat geldt niet alleen voor mij, maar ook voor mijn fractie. Mensen die het vertrouwen hadden gekregen, gingen hier op een dergelijke manier mee om. Natuurlijk hebben wij binnen onze fractie in die periode van 2007 tot 2009 discussies gehad over bepaalde gedragingen en standpunten. Derhalve herken ik de opmerkingen van de Commissie over de opstelling van de VVD-fractie niet. Ik kan u vertellen zonder dat ik alle fractievergaderingen uit die tijd kan reconstrueren, dat uiteindelijk de heer Mooij op meer interne steun kon rekenen dan de heer Hooijmaijers. De fractie was destijds unaniem over het vertrek van de heer Hooijmaijers. Dat geeft maar weer hoe de fractie destijds de discussie in is gegaan. Ik worstel ook met de vraag aan mijzelf op het punt of wij de discussie dan niet scherper hadden moeten ingaan. Wat heb ik of wat hebben wij niet gezien en wat heb ik of hadden wij kunnen zien? Dit leidt tot boosheid, tot dezelfde boosheid die mensen bekruipt als er iets in hun omgeving gebeurt met grote maatschappelijke impact.

Natuurlijk wil ik dat relativeren door te zeggen dat Hooijmaijers het vertrouwen had van alle 55 Statenleden, zijn collega's in GS en van de toenmalige CdK en dat hij niet op basis van een motie van wantrouwen over zijn bestuursstijl is weggestuurd. Dit geeft geen bevredigend gevoel en ik
1170 begrijp iedereen die dit gevoel deelt. Maar er speelt meer. Als ik de gevoelens die ik zojuist heb benoemd, opzij zet, richt ik mij weer op het rapport. Gegrepen door de macht en het gevoel van onaantastbaarheid, zijn gevoelens en gedragingen waarover vele boeken door psychologen zijn
1175 volgeschreven. Deze eigenschappen vormen een reëel gevaar voor machtsmisbruik. Daarom hebben wij in onze democratie waarborgen ingebouwd om te voorkomen dat dit soort zaken gebeuren. Een ervan is collegiaal bestuur. Je bent je broeders hoeder en de andere is dat in Nederland bepaalde bestuurders worden aangesteld door de Kroon. Dit omdat zij een bijzondere
1180 taak en verantwoordelijkheden hebben om zich daarnaast onafhankelijk te kunnen opstellen. Wat gebeurt er als een dergelijke functionaris, in dit geval de voormalige CdK en de voormalige eindverantwoordelijke in de ambtelijke organisatie, zich onttrekken aan die verantwoordelijkheid?
1185 Wat gebeurt er als anderen hier een voorbeeld aan nemen en ook hun verantwoordelijkheid ontduiken? Wat gebeurt er als de spelregel niet is dat collegeleden elkaars declaraties nazien en tekenen en als de CdK dat niet doet? In dat geval ontstaat er een vrije ruimte en daarmee een situatie waarin het recht van de sterkste gaat gelden. Dat is wat er in onze provincie is gebeurd. Het ontbreken van countervailing powers, het entameren en bewaken daarvan door de
1190 voormalige CdK hebben een situatie gecreëerd en bestuurlijke ruimte voor collegeleden, waardoor er een gevoel van onveiligheid is ontstaan in het ambtelijke apparaat, maar ook zoals wij hebben kunnen lezen, bijvoorbeeld bij gemeenteraadsleden en dat betreuren wij en dat zou te allen tijde vermeden moeten worden. Wat de heren Hooijmaijers en Moens hebben gedaan is ontoelaatbaar en zeker in het openbaar bestuur. Spelen met gemeenschapsgeld, intimidatie,
1195 vriendjespolitiek en vooral wegstijven, laissez-faire, niet in andermans bestuurlijke domein komen passen niet binnen de verantwoordelijkheden en het profiel dat wij vinden dat bestuurders moeten hebben. Dergelijke bestuurders horen niet thuis in de provinciale politiek en ook niet bij de VVD.

1195 Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, ik wil hierop interrumpen. De heer Loggen noemt de hele tijd in een adem de heer Moens en de heer Hooijmaijers en schrijft aan beiden dingen toe die volgens het rapport niet kloppen. Ik denk dat het goed is om te onderscheiden dat de daden van de een die nu in een strafrechtelijk onderzoek aan de orde komen, van een volstrekt andere
1200 orde zijn dan die van de ander. Daarmee praat ik de heer Moens niet goed, daar heb ik net als fractie ook afstand van genomen, maar ik wil wel dat grote verschil tussen beiden bevestigen.

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, ik begrijp de opmerkingen van GL en ik begrijp ze ook weer niet. Op het moment dat je mailtjes de wereld instuurt terwijl je van jezelf weet dat je op de grens van het toelaatbare opereert en je daar ook nog in zet: "Beste Tonio, groetjes Alberto", dan
1205 ga je een grens over die in mijn ogen in het openbaar bestuur ontoelaatbaar is. Daar heeft ook uw gedeputeerde zich schuldig aan gemaakt en daarom noem ik hem ook in één adem met de heer Hooijmaijers met uitzondering van zaken als het strafproces betreft. Als u vindt dat de heer Moens minder laakbaar heeft gehandeld dan de heer Hooijmaijers en dat laat u zien, geeft dat een beetje de houding binnen uw partij aan.

1210

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Ik neem sterk afstand van de laatste opmerking van de heer Loggen en ik vind dat hij die moet terugtrekken.

1215

De heer **LOGGEN** (VVD): Nee, dat heeft te maken met lerend vermogen. Ik hoop dat u ziet dat in de bijdrage van de VVD wij wel degelijk zelfreflectie ten toon spreiden en dat het zou u sieren als u daar een voorbeeld aan zou nemen.

1220

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Dit laatste vind ik echt te erg. Als de heer Loggen naar de inbreng van GL had geluisterd, dan had hij gehoord dat ik daarmee begon met de zelfreflectie en dat ik afstand nam van hetgeen door leden van onze partij hier in het verleden is gedaan en hoe zij hebben gehandeld.

1225

De heer **LOGGEN** (VVD): Dan had het mevrouw Van Leeuwen gepast om even de bijdrage van de VVD af te wachten voordat zij met een oordeel kwam over de bijdrage van de VVD.

1230

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Ik snap nu helemaal niet meer wat de heer Loggen bedoelt. De inbreng van GL was helder en duidelijk. Uw inbreng is een beetje onder de maat.

1235

De heer **LOGGEN** (VVD): Ik ben bijna aan het einde van mijn verhaal. Dergelijke bestuurders horen niet thuis bij de provincie en ook niet bij de VVD. Wij hebben mede op basis van het rapport, maar ook op basis van eigen waarneming inmiddels de overtuiging dat het evenwicht is hersteld. Het weergeven van slechte en goede voorbeelden, ook van VVD-bestuurders, dragen daaraan bij. Wij sluiten ons aan bij de woorden die de Commissaris heeft gesproken bij het in ontvangst nemen van het rapport. Het lijkt ons eveneens verstandig dat er een meldpunt komt van giften, stortingen en cadeaus die worden gegeven aan partijen en bestuurders. Dit verhoogt de transparantie en maakt degene die zich hieraan onttrekt, direct aanspreekbaar. Ik ga afronden. Het is betreurenswaardig dat er een Commissie Schoon Schip nodig was en dat er een dergelijk rapport kon verschijnen. Laten wij hier lering uit trekken en met elkaar blijven reflecteren en evalueren en elkaar scherp bij de les houden. Mijn normen en waarden zijn anders dan ten tonele gebracht door de heren Moens en Hooijmaijers. Dat geldt voor de VVD-fractie en voor de VVD als geheel. Alle discussie rondom Hooijmaijers trekken wij ons dan ook zeer aan. Aan onze normen voor hoe een goed bestuurder moet optreden, is niet voldaan. Als fractievoorzitter die aantrad na het tijdperk Hooijmaijers en Kraak en daardoor formeel zou kunnen zeggen, dit was voor mijn tijd, voel ik toch een verantwoordelijkheid voor de gang van zaken zoals die gelopen is. Hoewel het rapport aangeeft dat het hier gaat om één VVD-persoon, wil ik op basis van die verantwoordelijkheid excuus maken voor het feit dat een dergelijke bestuursstijl zich heeft kunnen ontpoppen binnen de muren aan de Dreef en daarbuiten, evenals binnen mijn partij.

1250

De heer **BRINKMAN** (OBP): Voorzitter, reflectie. Laissez-faire moeten wij niet hebben, zegt de heer Loggen. Daar ben ik het helemaal mee eens, maar ik heb niet een keer reflectie gehoord op de fractie van de VVD in die jaren dat Hooijmaijers hier gedeputeerde was. Ik heb niet een keer

1255 gehoord dat er te weinig is gehandeld en dat men ook naar buiten toe de kritiek had moeten spuien die men binnenshuis blijkbaar wel had. Niet één keer. Er zijn in die periode moties ingediend tegen de heer Hooijmaijers, die de VVD niet één keer heeft gesteund. Hoe moet de Noord-Hollandse burger nu nog vertrouwen hebben in uw VVD?

1260 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, ik heb zojuist gezegd dat ik de opmerkingen in het rapport over de VVD-fractie in de periode 2007-2009 niet volledig herken. Dat heeft ermee te maken dat er wel degelijk discussies binnen de fractie zijn geweest en die worden binnen een fractie gevoerd. U weet dat er na een discussie een bepaalde consensus ontstaat. Dat heeft de VVD-fractie in die tijd ook altijd gevonden. Dat het op dat moment wellicht niet de goede keuzes of standpunten zijn geweest. Ik ga niet zeggen dat die verkeerd waren, maar de waarheid krijg je altijd achteraf. Wat wij toen wisten was op basis van de toenmalige tijdgeest, ambities en
1265 discussies en achteraf kun je zeggen dat bepaalde zaken niet goed zijn gegaan. Daarvoor heeft de VVD de hand in eigen boezem gestoken en dat heb ik ook in mijn bijdrage gezegd. Dus wat dat betreft wel degelijk zelfreflectie. Dat het niet uw woorden zijn, snap ik ook.

1270 De heer **BRINKMAN** (OBP): Het lerend vermogen van de heer Loggen is niet om over naar huis te schrijven, want ik hoor hem nog steeds niet zeggen dat hij dus wel meer in openbaarheid afstand had moeten nemen van het beleid van Hooijmaijers in die periode. Ik vraag dat met nadruk omdat ik met name wil weten hoe de VVD als zich iets dergelijks in de toekomst voordoet, daarin acteert op het moment dat de heer Loggen daar nog fractievoorzitter van is. Ik heb niet het vertrouwen dat hij dan wel doorpakt en de mensen op hun verantwoordelijkheid wijst. Hij heeft
1275 dat toen niet gedaan, hij neemt er nu geen afstand van en hij zal dat waarschijnlijk in de toekomst ook niet doen.

1280 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, ik wil tegen de heer Brinkman zeggen dat zijn luistervermogen kennelijk niet goed ontwikkeld is. Kijk de notulen erop na en lees de bijdrage van de VVD-fractie. Wellicht dat u dan tot een andere conclusie komt.

1285 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Loggen. U zei aan het begin van uw betoog, ik wil aanstippen hoe wij aankijken tegen het ontstaan van zonnekoninggedrag. Daar heb ik nog niet duidelijk zicht op en misschien wilt u daar nog op ingaan. Ik heb nog een tweede vraag. Als u zegt, wij kijken terug, dan heb je allerlei wijsheid, maar vindt u het niet verstandig om het hele traject waarin besluitvorming heeft plaatsgevonden, nog eens goed tegen het licht te houden op democratische legitimiteit, op inspraak, op transparantie, op archivering en control, de hele mikmak, waarop nu verbeteringen worden aangebracht? Dus eerst het
1290 zonnekoninggedrag en twee, nog eens even terugkijken naar hoe het allemaal tot stand is gekomen.

1295 De heer **LOGGEN** (VVD): Als het gaat om zonnekoninggedrag, dan gaat het om de omgeving. Dat heb ik ook in mijn bijdrage gezegd. De omgevingsfactoren en het normen- en waardenkader daaromheen en het hebben van countervailing powers zijn belangrijke voorwaarden om ervoor te zorgen dat een zonnekoning niet de troon kan bestijgen. U hebt ook gehoord in de

presidiumvergadering van vorige week dat daar gezegd werd dat het buitengewoon lastig is. Dat wordt niet door mij gezegd, maar door drie hoogleraren die vanuit hun professie hier frequent onderzoek naar doen. Als ik die woorden vertaal naar mijn handelen, dan betekent dat dat je maximale openheid en alertheid moet betrachten naar elkaar toe en dat is ook de vraag van de heer Kardol, dat kan alleen op basis van het entameren en ontwikkelen van countervailing powers, het alert zijn, doen zij wat er in de afspraken is vastgelegd, wordt daar uitvoering aan gegeven? Het blijft lastig om dat te voorkomen. Het tweede is, als u spreekt over een onderzoek om terug te gaan kijken of al die besluitvorming nu democratische legitimiteit heeft of deze ontbeert vanwege het niet hebben van alle informatie. Ik kan u vertellen dat het reconstrueren van al die processen een buitengewoon lastige zou zijn onder elke omstandigheid. Waarom? Dat heeft te maken met de vraag waar u wilt beginnen. Als het gaat over een beleidsvoornemen waar in de loop der tijd ambtelijke adviezen overheen komen, en je moet dat gaan onderzoeken, dan zijn wij nog een hele tijd bezig en houden wij elkaar gevangen in een discussie of het wel of niet is goed gegaan en had je toen niet al eerder iets moeten zien. Ik denk dat dat niet verstandig is. Ik denk dat het verstandig is om vooruit te kijken. De besluiten zijn in dit huis uiteindelijk genomen door 55 Statenleden en die hebben wel degelijk een democratische legitimiteit en daarom heb ik geen behoefte aan verder onderzoek daarnaar.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik hoor de heer Loggen nog steeds niet zeggen dat het ons handelen was dat een zonnekoning heeft doen ontstaan. U gebruikt erg veel woorden, maar het zou goed zijn om dat in een kort zinnetje te zeggen. Ik concludeer het in feite. Het tweede is nu dat u allerlei bezwaren oproept waarvan ik u nog wel even wil uitleggen waarom dat niet ingewikkeld is en dat u er juist goed aan doet om dat onderzoek wel te doen, anders gaat u voort op dezelfde weg en dat wilt u niet.

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, om te beginnen met de eerste opmerking van mevrouw Alberts waarin ik aangesproken word als VVD en ik daarom medeverantwoordelijk ben voor de handel en wandel van Hooijmaijers, die werp ik verre van mij. Het is ook niet zo dat als de heer Van Bommel zijn handen niet kan thuishouden tijdens werkbezoeken in het buitenland, dat alle SP'ers slecht zijn. Dat is niet zo. U kunt mij niet aanspreken op het individuele handelen van de heer Hooijmaijers. Dan trek ik wel die vergelijking. Wilt u nu gauw wegwezen? Wat denkt u wel niet? Dat ik op dezelfde wijze als de heer Hooijmaijers handel? Gaat u gauw weg. Een slechte SP'er maakt niet dat de hele SP slecht is en een slechte VVD'er maakt niet dat de hele VVD slecht is.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik zou zeggen, lees het rapport nog een keertje, want daarin wordt het gewoon gezegd.

De heer **LOGGEN** (VVD): Daarvan heb ik zojuist gezegd dat ik die woorden niet herken en dat ik daarvan ook afstand neem. Dat zijn uw woorden, dat heb ik niet gezegd. Nee, nee. Probeert u nu niet over het rapport en de handel en wandel van de heer Hooijmaijers mijn integriteit en van de leden van mijn fractie in twijfel te trekken. Dat werp ik verre van mij en dan kom ik bij dergelijke verwijzingen.

1340 De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter. In de Statenvergadering van 11 juli 2011 heeft mijn fractie
aan GS gevraagd onderzoek te doen om de onderste steen boven te krijgen. Dit in het debat over
Distriport. GS hebben toen positief op ons verzoek ingespeeld en dat heeft geleid tot het rapport
Schoon Schip. Wij hebben als fractie waardering voor de compleetheid van het rapport. Het
duurde even en het kostte een paar centen, maar nu ligt er ook een gedegen rapport. Voor de
1345 PvdA staat bovenaan dat wij gelukkig de conclusies van de Commissie kunnen onderschrijven.
Eerlijk gezegd, ik kan niet helemaal ontkennen dat er hier en daar een zucht van verlichting is
geslaakt toen de conclusies van de Commissie bekend werden gemaakt. Er was veel mis bij de
provincie, zelfs loopt er nu nog een strafrechtelijke procedure tegen een voormalig
gedeputeerde, maar gelukkig en niet onverwacht is er bij de provincie sprake van een
1350 bestuurscultuur die in zijn kern in orde is. Wat uit het rapport naar voren komt, is een beeld van
gedeputeerde Hooijmaijers die te veel vrij spel had en er was sprake van onvoldoende checks and
balances. Dat staat los van zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij nam alle en in ieder geval te veel
ruimte en had blijkbaar geen oog voor de grenzen die voor anderen vanzelfsprekend zijn. Zoals
ook een andere gedeputeerde die vanuit zijn bestuursfunctie alvast voorsorteert op een functie in
1355 de sector waarvoor hij verantwoordelijk is, een voor anderen vanzelfsprekende grens overging.
Wat ook naar voren komt en dat wordt in dit debat nog wel eens vergeten, is dat het een
probleem beschrijft in de periode 2007 -2009. Wij hebben het over een rapport over het verleden
en het is geen beeld en er worden ook geen feiten aangedragen dat dit het beeld van heden is.
Dat hebben wij niet aan de Commissie gevraagd en de Commissie heeft desgevraagd ook in het
1360 presidium gezegd dat zij dat niet onderzocht heeft en wij zijn dus in dezen afhankelijk van onze
eigen waarneming. Naast alles wat er mis is en wat thans onder de rechter is, zijn er volgens de
Commissie ook een aantal gedeputeerden die een voorbeeld zijn geweest van good practices. Wij
onderschrijven dat en willen de desbetreffende oud- en huidige gedeputeerden daarmee
complimenteren. Dat mag ook wel eens gezegd worden. Sommige kwesties vragen nader
1365 handelen van de provincie, zoals de kwestie met Muiden rond KNSF. Er is en dat is ons allen
bekend, grote onrust in Muiden, nu gebleken is dat relevante informatie, het zogeheten Acro-
rapport, stelselmatig voor de gemeente is weggehouden. Onze vraag aan GS is: welke rol zien GS
voor zich weggelegd richting Muiden en de onrust die daar is ontstaan? Wij zouden breder GS
willen vragen om bij alle andere genoemde dossiers te bezien of het beschreven handelen van
1370 genoemde bestuurders nog actie vereist richting betrokkenen bij de desbetreffende dossiers. Wij
horen graag de reactie van GS. Ik wil kort iets zeggen over de rol van de heer Meijdam. Het is
goed dat de Commissie hier het nodige over vermeld, ook al lag het niet in de opdracht aan de
Commissie. Hier lijkt een veelheid van functies die in elkaars verlengde liggen en successievelijk
verknoot raken tot vraagtekens die de integriteit raken. Het is daarom heel terecht dat de heer
1375 Meijdam is vertrokken als commissaris bij SADC. Het roept natuurlijk ook vragen op over het
proces en de procedure en benoeming op basis van het opgestelde profiel. Maar ik heb goed
naar de Commissie geluisterd in het presidium en de Commissie heeft eigenlijk gezegd dat dit
niet zozeer een signaal is naar de heer Meijdam, maar vooral naar de provincie. U als provincie
moet uw relaties met derden en hun rollen ten opzichte van de provincie goed om niet te zeggen
1380 beter, in het oog houden. Ik zou ook iets willen zeggen over de heer Borghouts, die toch door
deze Staten voorgedragen is voor benoeming en ook voor herbenoeming. Van het beeld van twee

bestuurders, een pirouette in het donker, heeft de heer Borghouts afstand genomen. Ik zou in herinnering willen brengen dat in de periode 2002, 2003 deze Staten een aantal dingen hebben gedaan, die eigenlijk bedoeld waren om de rol en de positie van de PvdA terug te dringen. De

1385 benoeming van de heer Borghouts, terwijl op dat moment – dat wordt ook kort beschreven in het rapport – de benoeming van mevrouw Netelenbos voor de hand lag. Dat mocht niet, want ze was van de PvdA. Deze Staten hebben toen gekozen, niet voor iemand met een zwaar bestuurlijk profiel die tegenover de heer Hooijmaijers had kunnen functioneren, maar voor iemand die zijn

1390 behoorlijke sporen niets ten nadele van, maar wel in de ambtelijke organisatie had verdiend. Dat is een bewuste keuze van deze Staten geweest. Ook dat heeft volgens de Commissie aan de voorgeschiedenis bijgedragen. Zo ook het optreden van de heer Meijdam en het feit dat de PvdA door deze Staten uit de coalitie in 2003 is gehouden. Ook dat heeft bijgedragen aan de voorgeschiedenis. Ik zeg niet dat het een oorzakelijk gevolg is, ik roep het wel even in

1395 herinnering. De politieke constellatie waar deze Staten hun verantwoordelijkheid hebben genomen, maar die wel geleid heeft tot deze situatie. Ik zou iets willen zeggen over de rol van de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie komt er buitengewoon goed uit in het rapport. Dat bevestigt het beeld ook van het eerdere IRS-rapport. Ondanks intimidatie en ondanks druk op medewerkers van de kant van een of meerdere bestuurders heeft het personeel zich staande

1400 gehouden. Er past een groot compliment voor de betrokken medewerkers en ik ben blij dat GS dat onderschrijft. Ik vind dat deze Staten die conclusie kunnen en moeten trekken. De vraag die er nog wel is, is de vraag of de omgeving op dit moment voor ambtenaren voldoende veilig is gezien alle ambtelijke meldingen over Hooijmaijers. Kunnen GS aangeven hoe zij op grond van dit rapport en het eerdere IRS-rapport de recente media-uitlatingen en kijkend naar de werkbelevingsonderzoeken binnen de provincie de veiligheid binnen de ambtelijke organisatie

1405 beoordelen? Dan de rol van de Staten. Allereerst past de Staten ook een zekere reflectie op het eigen functioneren, met name in de periode 2007-2009. Ook Statenleden zouden moeten hebben gezien dat zich dingen afspeelden die vragen oproepen. Gelukkig hebben de Staten blij gegeven van een zeker zelfreinigend vermogen. De provinciale onderzoekscommissie over de Landsbanki affaire gestart naar aanleiding van een motie van de PvdA en andere partijen, heeft ertoe geleid

1410 dat de hoofdspeler van toen is vertrokken. Hierbij kom ik bij aanbeveling 10, de vraag of er voldoende naar de argumenten van oppositiepartijen geluisterd wordt. De Commissie spreekt daar ook over. De PvdA heeft de overtuiging dat de oppositie in het debat in deze Staten, in ieder geval het afgelopen anderhalf jaar, voldoende ruimte krijgt en gehoord wordt. Regelmatig worden moties van de oppositie gesteund, lang niet allemaal, maar wel als deze gebaseerd zijn

1415 op goede argumenten en afwegingen. Hoe nu verder? Er is inmiddels al het nodige gebeurd in de provincie, zoals de Commissie ook aangeeft. Er worden door GS verdere stappen aangekondigd die wij onderschrijven. Wij zijn blij dat de regels omtrent geheimhouding worden aangescherpt. Wij constateren met de Commissie dat versterking van de financiële controle is gerealiseerd. De vraag die wij nog wel hebben en dat is de vraag die hier steeds speelt, is hoe dit heeft kunnen

1420 gebeuren in de boezem van het college. Dit is eigenlijk de vraag of er voldoende tegenmacht is en tegenspraak, is er voldoende collegiale toetsing binnen het college van GS? Hoe geeft u dat vorm? Wat denkt u daaraan te doen? Niet in termen van regels, maar in termen van gedrag. Hoe verzekert u zich van dat gedrag? Wij horen graag de reactie van GS daarop. Is er voldoende aandacht voor bestuurlijke en ambtelijke integriteit? Hoe geeft u dat vorm? Hoe vrijblijvend of

- 1425 verbindend zijn de rondetafelgesprekken die de komende periode gehouden worden? Zou het niet goed zijn als de Commissaris jaarlijks rapporteert aan de Staten over het thema bestuurlijke en ambtelijke integriteit? Is er voldoende nagedacht over de gevolgen van de innige relaties die ontstaan tussen ambtenaren, bestuurders en private partijen in het kader van allerlei projectontwikkelingen en PPS-constructies? De Commissie adviseert op pagina 100 van zijn
- 1430 rapport een zakelijke lijn met vijf aanbevelingen in de contacten met de vastgoedsector en projectontwikkelaars. Het komt niet terug in de conclusies, maar ik zou willen vragen aan GS om deze aanbeveling over te nemen. Om dat te bevorderen wil mijn fractie een motie indienen.

Motie 5-11

1435 PPS

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

1440 *Kennis genomen hebbende van het rapport Ondernemend Besturen van de Commissie Operatie Schoon Schip.*

Constaterende dat:

- *De Commissie over ondernemend besturen in principe niet afwijzend adviseert;*
- *PPS-constructies veelal worden gebruikt bij ondernemend bestuur;*

1445

- *De commissie een vijftal duidelijke richtlijnen (pagina 100) voor een zakelijke lijn in contacten met de vastgoedsector en projectontwikkelaars heeft opgesteld.*

Deze richtlijnen betreffen een werkwijze waarbij:

- *Een duidelijke business case wordt opgebouwd en onderbouwd;*

1450

- *Het provinciale belang evident is;*
- *Het ambtelijke apparaat van meet af aan is betrokken en in het project wordt meegenomen;*
- *Afspraken in beginsel op locaties zoals het Provinciehuis, plaatsvinden;*
- *Het besprokene telkenmale deugdelijk en duidelijk wordt vastgelegd.*

1455

Besluiten:

GS te vragen om deze vijf richtlijnen over te nemen en dragen GS op deze richtlijnen te verwerken in het beleid ten aanzien van PPS en een aangepaste notitie uiterlijk 1 maart 2013 naar PS te sturen

1460

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdA

De **VOORZITTER**: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1465

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Het college geeft in zijn reactie een aantal nadere afspraken aan die betrekking hebben op de interne procedures van GS: archivering, mede-parafening, geen anderen

buiten de ambtelijke organisatie. Wij kunnen die nadere afspraken goed volgen, maar stellen wel de vraag of hierin niet een risico van verambtelijking van het besluitvormingsproces zit en daarmee de vraag of de democratische controle hierdoor wordt versterkt of verzwakt. Wij zouden toch niet in de positie moeten komen dat een bestuurder zich kan verschuilen achter het al dan niet handelen van ambtenaren. Daarover graag helderheid. Wat is de betekenis van de opmerking van de Commissie dat negatieve ambtelijke adviezen slechts goed beargumenteerd en goed gedocumenteerd terzijde kunnen worden gelegd? Hoe moet ik dat zien? Moeten GS nota's maken? Wat betekent dit voor het functioneren van individuele leden van GS? Wat vinden GS van de suggestie dat als het college beargumenteerd afwijkt van ambtelijke adviezen over grote en ingewikkelde infraprojecten, het ambtelijke advies dan naar de Staten mee zou kunnen worden gestuurd? Wat vinden GS daarvan? Ten slotte, met het rapport Schoon Schip is wat ons betreft goed werk geleverd. Wij kunnen als Staten en als bestuur verder. Er loopt een strafrechtelijke procedure en die is niet afgelopen. Die zullen wij goed volgen. Als daar nieuwe feiten uit voortkomen, zullen wij die uiteraard wegen en zo nodig politiek in de Staten beoordelen. Er is voor ons op dit moment geen reden voor verder onderzoek zoals de Commissie eigenlijk ook letterlijk in het presidium heeft gezegd. Een enquête, wat ons betreft spreken de feiten voor zich. Zoals de Commissie zegt, het onderzoek heeft genoeg naar boven gebracht om mede door de reeds door de provincie ingeslagen route, vertrouwen te hebben in de toekomst.

De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter, ik heb mijn bijdrage 'Omgaan met macht' genoemd. Mijn bijdrage heeft als referentiepunt twee data: de riddering van professor Maud Mulder, 8 januari 2008 uit handen van de CdK Borghouts, en het begin van de D66 verkiezingscampagne voor PS voor deze periode. De verkiezingscampagne van D66 in januari 2011 is begonnen met een ludieke actie, het lappen van de ramen van het Provinciehuis door Joke Geldhof en Tweede Kamerlid, Wassila Hachchi. Ludiek met een serieuze ondertoon, gebaseerd op ervaringen uit de afgesloten periode met als ondertoon: transparantie is strikt noodzakelijk voor een goede besluitvorming en een gezonde interactie tussen GS en PS, GS respectievelijk PS met de ambtelijke organisatie, oppositie, coalitie en last but not least de samenwerking met andere overheden en partners in het veld. Het rapport Schoon Schip laat op onthutsende wijze zien hoe intimidatie kan leiden tot vertroebeling van die relaties. De gelegenheid van de riddering van professor Maud Mulder had een begin kunnen zijn voor het gebruik van de wijsheid van Mulder op het gebied van omgaan met macht en conflicthantering. Immers, daar was volgens dit rapport alle aanleiding toe. Kernthema's van Mulder zijn: macht, neergezet als iets functioneels, nodig om iets door te zetten, maar hij zet er tegenover, het is ook verslavend met als symbool daarvan: geld. En participatie in besluitvorming komt alleen tot stand bij een niet te grote massa. Laat de kloof tussen machtigen en niet-machtigen niet te groot worden. Je mag er best van genieten, maar gebruik het met mate en zie het bevorderen van participatie en goede besluitvorming als een uitdrukkelijke taak. Dus niet alleen het dossier er doorheen jassen of het politieke standpunt scoren, maar ook aandacht voor participatie van de minder machtigen. Dit zijn algemene uitgangspunten die niet per se iets met Schoon Schip te maken hebben, maar wel nodig zijn om het schip schoon te houden. Je moet rekening houden met het verschil in positie, zoals de hogere met de lagere overheden, de coalitie met de oppositie, de macht van informatie en de meer informele macht. PS zijn wel de baas, maar de gezaghebbende personen van de partij zitten in

GS. Hoe bevorderen wij nu concreet een gezond participatief klimaat? Voor GS de vraag of zij de aanbevelingen van Schoon Schip overnemen en zorg zullen dragen dat de ramen helder blijven. Wij hebben gezien hoe de ambtenaren gelukkig verschoond zijn gebleven van corruptie, maar ook dat signalen over deviant gedrag van sommige GS-leden niet zijn opgepakt in de

1515 periode tot 2009 door de hoogst betrokkenen. Dat heeft de open communicatie niet bevorderd en dit kan ver en lang doorwerken en grote schade opleveren binnen de organisatie. Kunnen GS aangeven welke maatregelen genomen zijn om ambtenaren te beschermen die hun zorgen willen uiten? Wat zijn de effecten daarvan? Hoe bewaken GS dat ambtenaren primair dienaar van een goede besluitvorming worden geacht te zijn en niet primair de dienaar van GS? In het rapport van

1520 de Commissie passeren nogal wat namen de revue. Hoe willen GS omgaan met bedrijven en personen die mogelijk een dubieuze rol hebben gespeeld? Hoe gaan GS om met hoofdpijndossiers waarbij intimidatie in ieder geval in de procesgang een rol heeft gespeeld, zoals in het KNSF-dossier. Met andere woorden, hoe maken GS schoon schip in de relatie met deze betrokkenen? Een specifiek aandachtspunt vormt de samenwerking met de bouwwereld.

1525 Zonder vooruit te willen lopen op de uitkomsten van de procedure tegen de heer Hooijmaijers, wil ik refereren aan het redactioneel commentaar in Cobouw met de teneur dat inpakken en omkopen bij de bouw horen als doping in het peloton. "Er is geen grijs gebied, het is zwart of wit" uitte Rudi Stroink, oprichter van TCN onlangs. Dit geeft aanleiding tot de volgende vragen. Zolang niet zeker is dat in deze sector schoon schip is gemaakt, hoe gaan GS in de

1530 samenwerking met deze sector om? Bijvoorbeeld in PPS-constructies. Zijn er extra checks and balances nodig? Zijn de afspraken in het coalitieakkoord duidelijk genoeg met betrekking tot transparantie en de rol van de provincie in PPS-constructies? Ook waar het betreft samenwerking en bescherming van lagere overheden. Denk aan de Bloemendaler Polder. Zijn GS het met D66 eens dat onconventioneel gedrag soms verfrissend kan zijn, maar juist in de context van

1535 vastgoed beter conventioneel kan zijn? D66 vindt dat PS ook naar zichzelf moeten kijken. D66 heeft in de vorige periode vanuit de oppositie haar rol zo goed mogelijk proberen te spelen, maar zich vaak onmachtig gevoeld om de belangen die de kiezers aan haar hebben toevertrouwd, goed te vervullen. Het rapport laat vele puzzelstukjes in elkaar vallen. Thans is D66 coalitiepartij en als zodanig willen wij ervoor waken dat de oppositie zich gaat voelen zoals wij in de vorige periode.

1540 Loyaliteit aan GS moet niet betekenen dat de oppositie buiten spel komt te staan. De coalitiepartijen kunnen daarbij helpen en de oppositiepartijen ook door niet overal met een 'njet' en een 'non' te komen. Laten wij inderdaad doorgaan met de huidige praktijk om zo weinig mogelijk dingen geheim te houden. Dan de hamvraag. Is het schip schoon genoeg of zouden wij nog nader onderzoek willen? Daar hebben wij lang over nagedacht. D66 vindt het zeer verstandig

1545 dat de provincie zich heeft gevoegd in het proces tegen de heer Hooijmaijers. Dit is de beste wijze om te tonen dat het huidige GS nadrukkelijk afstand neemt van hetgeen zich heeft afgespeeld. Het openbaar bestuur en het imago van Noord-Holland in het bijzonder zijn enorm geschaad. Het voegen in een proces is eveneens de beste wijze om uit te vinden of er nog informatie boven komt. Aanvullend op Schoon Schip informatie die nadere actie vergt. Naar onze

1550 inschatting veel beter dan verder eigen onderzoek. Eigen onderzoek dat ook nog ongewenst kan interveniëren met het lopende strafproces.

- 1555 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik wil graag een toelichting op de opmerking van de heer De Groot dat de oppositie altijd 'njet' zegt, want dat is totaal niet mijn beleving van hoe de oppositie in dit huis opereert. Voornamelijk constructieve oppositie en soms zijn wij het inderdaad met elkaar oneens. Ik denk dat dat logisch is dat je dan tegenstemt, maar dat is absoluut niet de insteek van welke oppositiepartij dan ook. Ik wil echt een toelichting en verduidelijking hierop, want ik vind dit niet de sfeer waarop dit debat gevoerd moet worden.
- 1560 De heer **DE GROOT** (D66): Nou, als de heer Van Liere het zo begrepen heeft, dan was dat niet mijn bedoeling. Ik wil aangeven dat de sfeer waarin je openheid ten opzichte van elkaar toont, zich goed verhoudt met de sfeer waarin alles in een 'njet' of 'non'-sfeer terecht komt. Ik heb daarmee zeker niet willen beweren dat de oppositie zich altijd zo gedraagt, waarvan akte. D66 heeft alle dossiers voorbij zien komen waarover wij ons de afgelopen jaren zorgen hebben
- 1565 gemaakt. D66 heeft veel verheldering gevonden en al met al zijn wij nu tevreden, maar wij behouden ons alles voor indien de zaak tegen de heer Hooijmaijers daar aanleiding toe geeft. In mijn bijdrage is de naam van de heer Hooijmaijers voorbij gekomen, maar niet van de andere prominenten. Over de heer Moens het volgende. Het is terecht dat de heer Moens spijt heeft betuigd. Het is buitengewoon te veroordelen wat hij uitgespookt heeft in zijn rol als
- 1570 gedeputeerde rond de financiering van Econcern. Onze vraag aan GS hierover is of hier sprake kan zijn van een strafbaar feit. Het opzettelijk manipuleren van de waarde van aandelen ter misleiding en ten detrimente van andere financiers, ook al is het gelukkig bij een poging gebleven. Ook de primio is een gedrag van de CdK Borghouts bij de overstap van de heer Moens naar Econcern. Een pirouette maken in het donker, ambtenaren niet ontzorgen als het gaat om
- 1575 signalen van deviant gedrag en dan ook dit. De kritiek op de stapeling van functies heeft bij de heer Meijdam al geleid tot aanpassing van zijn gedrag, zoals hij zelf in het interview aangaf door de verandering van de tijdgeest. De vraag die bij D66 leeft is de vraag hoe dat kon ontstaan. Macht en controle op de macht hebben als basis aan onze partij gestaan en gaan al bijna vijftig
- 1580 jaar mee. Ondanks of juist dankzij de kwaliteiten van de heer Meijdam op het gebied van openbaar bestuur had hij beter moeten weten. Extra reden om aan GS te vragen om met een voorzet te komen tot nadere evaluatie van het huidige reglement inzake do's en don't's van oud-gedeputeerden. Inderdaad, ik geloof dat de heer Loggen het zei, dat betekent ook aan de andere kant dat wij naar onszelf moeten kijken in dezen. Wat doen wij zelf als provincie bij het inzetten van oud-gedeputeerden en in hoeverre zouden deze mensen nog een rol namens de provincie
- 1585 moeten vervullen. Zijn GS daartoe bereid? Slotopmerkingen. Wij zijn blij met de opzet van een gezamenlijke verklaring door de griffie op verzoek van het presidium. Tijdens de extra bijeenkomst van het presidium met de Commissie heeft D66 vragen gesteld aan de Commissie, zoals dat als er geen sprake is geweest van samenspanning tussen ambtenaren en eerder
- 1590 genoemde gedeputeerden, hoe het dan heeft kunnen gebeuren dat gedrag wel gezien werd, maar er niets aan gedaan werd? Het antwoord van de Commissie samengevat: afhankelijkheid en intimidatie. In de checks and balances zullen wij als GS en PS al het redelijke moeten doen om herhaling te voorkomen. Dat wil dus niet zeggen dat het nooit meer zal voorkomen. Dat betekent ook richting de heer Kardol dat ieder voor zich zal moeten zien of zijn of haar gedeputeerde goed met de macht omgaat. Dat zal ook de vinger aan de pols zijn die wij allemaal moeten
- 1595 hebben. Voor de minder machtigen geldt wat professor Mulder stelt, de minder machtigen zijn

medeverantwoordelijk. Zij kunnen immers wat doen. Zij kunnen dit in praktijk brengen door hun inzet en attitude en in open overleg gaan met de meer machtigen. Dat is ook in het belang van de meer machtigen. Ieder kan zelf beoordelen in welke mate de juiste assertiviteit is betracht. De beloning van een gezamenlijke inspanning van meer en minder machtigen is dat alles veel beter en leuker wordt. Ik rond af. Door Schoon Schip kunnen wij nu door de ramen naar buiten kijken en zien daar de schade die aangericht is. Het zal een hele onderneming worden om als bestuur deze schade te herstellen. Laten wij dit gaan ondernemen, mijn handen jeuken.

De heer **OOTJERS** (CDA): Voorzitter. “Een zuiver geweten gaat vaak samen met een slecht geheugen” las ik ergens op een tegeltje. Al is het dan tegeltjeswijsheid, gelukkig gaat dat niet op voor degenen die deel uitmaken van dit college van GS. De Commissie Schoon Schip die 120 dossiers heeft bestudeerd en 100 mensen gehoord, komt met gegevens uit het verleden, want daar gaat het om, tot de conclusie dat nagenoeg alle bestuurders geen directe betrokkenheid hebben bij onregelmatigheden en dat nagenoeg slaat dan niet op hen die hier achter de tafel zitten. De opmerking dat gedrag waargenomen had moeten worden zoals de Commissie daar ook bij schrijft, doet daar niets aan af. Er is net al veel gezegd over afhankelijkheid en mogelijke intimidatie, dat zal in het college wellicht niet zo zijn geweest, maar als je collegiaal samenwerkt ga je uit van vertrouwen. Zowel leden van GS, Statenleden als ambtenaren hadden wellicht simpelweg niet altijd zicht op datgene wat er gebeurde, omdat het zich aan hun waarneming onttrok. Overigens geldt dit ook voor oud-bestuurders van onze provincie. Onder hen waren er die onder alle grote woorden die soms in deze zaal zijn gebezigd, gebukt gingen en de uitkomst van dit rapport als een opluchting of bevestiging van hun integere werkwijze hebben ervaren. En niet in de laatste plaats voor hen die werkzaam zijn of waren in het ambtelijke apparaat. Zo wordt de directeur Beleid in het rapport genoemd als iemand die voor zijn mensen stond en weerwerk bood. Hem en anderen wil ik vanaf deze plaats bedanken voor hun inzet en betrouwbaarheid. Chapeau. Niet alleen de directeur Beleid wordt genoemd als iemand die intervenieerde, de huidige gedeputeerde Post heeft dat gedaan met Darwind en gedeputeerde Bond als het gaat om Wouthaven. Er was dus zeker sprake van enige tegenkracht. Wil ik daarmee zeggen dat alles goed ging? Nee, natuurlijk niet. Het is voor mij ook lastig, want ik zat niet in de vorige periode en ook niet in de periode daarvoor, maar het feit dat het onderzoek is gestart, heeft natuurlijk toch te maken met het feit dat wij niet alleen de onderste steen boven wilden krijgen, maar dat wij ook moeten zeggen dat wij misschien niet in alle opzichten altijd dat gedaan hebben wat van ons verwacht werd. Ik zeg het met grote schroom want ik was er zelf niet bij en het is zo gemakkelijk om dat dan terug te zeggen. Het rapport noemt vier persoon bij naam, al zijn zij onvergelijkbaar in het handelen en het nalaten daarvan. Bij drie gaat het om hun bestuursstijl, bij een over de schijn van belangenverstrengeling en belangenbehartiging. Het uitbrengen van dit rapport heeft er in ieder geval toe geleid dat de desbetreffende persoon zijn werkzaamheden als commissaris namens de provincie bij de SADC heeft opgegeven. Van de vorige CdK hebben wij een brief ontvangen. Wij hebben allemaal kunnen lezen dat het rapport wordt geprezen, voor zover het niet over zijn aandeel gaat. Dan de sideletter. Er is al veel over gezegd en de kwestie is afgedaan met excuses in deze Staten, dus ik wilde er eigenlijk niet over spreken, maar ik verwachtte al dat het natuurlijk toch terug zou komen en er is ten slotte een zin in het rapport aan gewijd en daarom kan ik er niet omheen. In het rapport staat een zinsnede waarvan de Commissie later

1640 heeft gezegd dat die het rapport eigenlijk niet had moeten halen, maar er alleen in staat voor de
volledigheid. Het mag duidelijk zijn dat opnieuw is bevestigd wat de CDA-fractie altijd al heeft
geweten, dat gedeputeerde Bond niet alleen geen kwade bedoelingen had – overigens wordt dat
ook van de heer Hooijmaijers gezegd zo lees ik – maar dat Bond uitging van vertrouwen, zoals ik
dat straks heb betoogd. Het woord geweten slaat niet op het feit dat wij zo van onszelf overtuigd
waren en dat is gelijk een antwoord aan de heer Kardol. Wij hebben vele gesprekken gehad ook
1645 over deze situatie, en wij zijn daarbij altijd van vertrouwen uitgegaan en zijn daar ook niet in
beschaamd geworden. Dat wil zeggen dat wij elkaar kritisch blijven volgen. De formuleringen die
gebruikt zijn, zijn niet altijd even helder. Terecht merkt de Commissie op dat de bevindingen niet
voor iedereen tot tevredenheid zullen leiden. Berkhout blijft boos en de raad van Muiden –
zonder dat ik daar een oordeel over heb – legt een verband tussen de geheimhouding van het
1650 Acro-rapport en hun penibele financiële situatie. Wat opvalt in reacties die wij ook gekregen
hebben, is dat de mensen de onderzoekscommissie soms hebben opgevat als een commissie die
op zoek zou gaan naar strafbare feiten. Het doel van het onderzoek was juist een onderzoek naar
de bestuurscultuur en dat was sommigen ontschoten. Men dacht dat wij van de Statenzaal een
rechtbank zouden maken. Het CDA vindt het binnen de gegeven opdracht een goed en uitvoerig
1655 rapport en deelt de conclusies. Wel vond de fractie hoofdstuk 5.2.4, de best practices, enigszins
afbreuk doen aan het geheel. Volgens ons past het niet bij de opdracht, maar vooral roept dit
hoofdstuk een beeld op dat de Commissie in de rest van het rapport bestrijdt. In Noord-Holland
en daar ging de discussie net al over, gaat het immers niet om de cultuur in een bepaalde partij.
Dat is niet zo. Het gaat om een aantal personen die in meer of mindere mate gedrag hebben
1660 vertoond dat niet past bij de code voor goed gedrag en goed bestuur. Vertrouwen is een woord
dat ik al enige malen heb gebruikt. Het lijkt mij naast controle, kritisch zijn, dualisme en alles wat
er verder genoemd wordt, een onmisbaar woord in de politiek en de democratie. Wij hebben
vertrouwen in de toekomst, want er is naar onze waarneming wel het een en ander veranderd. Ik
wijs even op het feit dat wij inmiddels een CdK hebben die zeer gebrand is op integriteit en laat
1665 zien dat hij dat heel serieus neemt, maar er zijn ook allerlei andere voorbeelden genoemd. Zaken
die ontsporing probeerden te voorkomen. Laten wij vandaag niet de indruk geven dat wij alles
voor 100% kunnen afhechten. Toch nu ik dit zeg, schrok ik nog even van een krantenbericht,
waarin melding werd gemaakt van het feit dat zowel de Commissaris als de waarnemend
Commissaris de dienst uitmaken. Zo stond het er geloof ik. Dan is mijn vraag, moet ik dat lezen
1670 als een uiting van onvrijheid van ambtenaren of als constatering of wellicht een politiek
ongenoegen. De leden van GS en PS dienen belangenverstrengeling te vermijden en gepast om te
gaan met gemeenschapsgeld. Het CDA zoekt het niet zozeer in nieuwe regels - niet dat er van
ons dingen niet mogen worden aangepast - maar vooral in de houding of hernieuwde houding
van eenieder. Ons handelen als vertegenwoordigers van de provinciale overheid brengt een zeker
1675 risico met zich mee. Het is goed dat wij ons daarvan bewust zijn en blijven. Het gaat erom dat wij
in ons doen en laten de risico's voor de provincie en het provinciale bestuur en dan denk ik niet
alleen aan geld, maar ook aan beeldvorming, integriteit, zoveel mogelijk zullen beheersen.
Daarnaast moeten wij elkaar goed bij de les houden. Misschien is een verandering in de
informatievoorziening van Statenleden een mogelijkheid om meer tegenwicht te krijgen. Over de
1680 structuur wordt nagedacht in de voorbereidingscommissie en ik heb vanochtend al een aantal
dingen gehoord die wellicht gelijk meegenomen kunnen worden. Voor het CDA is duidelijk dat

ondernemend besturen een grote mate van alertheid en openheid vraagt van een ieder van ons. Het CDA zoekt naar de juiste verhouding van dualisme binnen het coalitieakkoord. Dan doel ik niet op het feit dat wij dingen niet zouden mogen, maar wij hebben afspraken gemaakt en daar
1685 houden wij ons aan en hoe kun je dan toch dual zijn. Die zoektocht is ons niet vreemd, want wij komen uit een traditie waarin al lang sprake was van vrijheid in gebondenheid. Het CDA wil vandaag dit boek sluiten en er kan alleen maar een hoofdstuk aan worden toegevoegd als blijkt dat uit de strafzaak die loopt, er ook politieke consequenties voortkomen. Dan zullen wij hooguit daarover nog met elkaar verder spreken. Wij hebben geen behoefte aan nader onderzoek, omdat
1690 wij denken dat wij daar niet verder mee komen. Wij weten denk ik, genoeg hoe wij verder willen gaan en wij willen graag met ieder hier in de Staten samen de toekomst in.

De **VOORZITTER**: GS zullen uiteraard reageren en gestelde vragen beantwoorden, maar daarvoor hebben zij enige voorbereidingstijd nodig. Vandaar dat ik de vergadering wil voorhouden om nu te schorsen voor de lunch, zodat GS de reactie kunnen voorbereiden en dat wij elkaar terugzien
1695 in deze vergaderzaal om 13.45 uur. Allen akkoord? Om 13.45 uur zien wij elkaar weer hier. De vergadering is heropend. Allereerst zal de heer Remkes namens GS een reactie geven en naar ik aanneem ook ingaan op de vragen en de moties. Daarna krijgen nog twee gedeputeerden het woord en dan is het woord weer aan u.

1700 De heer **REMKES**: Voorzitter. Het is mijn bedoeling om te beginnen met het maken van een aantal algemene opmerkingen over de gang van zaken. Ik heb dat natuurlijk voor een deel ook al gedaan bij het in ontvangst nemen van het rapport en het college heeft dat ook gedaan in de brief die de Staten hebben gekregen. Daarna zal ik reageren op de moties en de individuele
1705 sprekers en daarna zullen gedeputeerden Talsma en Van Run nog reageren op een aantal specifieke opmerkingen op hun beleidsterrein. Laat ik beginnen te zeggen en daarmee sluit ik ook aan bij een aantal sprekers uit uw Staten, dat het college vanzelfsprekend ook verheugd was dat er én in de richting van onze ambtelijke medewerkers én in de richting van onze huidige bestuurders maar ook bij het gros van de bestuurders uit de periode zoals die is onderzocht,
1710 geen onregelmatigheden zijn vastgesteld. Dat brengt mij tegelijkertijd bij een opmerking over de bestuurscultuur, want sommige leden van uw Staten lieten in hun bijdrage toch de indruk achter dat zij van mening waren dat er met de bestuurscultuur in deze provincie fundamenteel toch een aantal dingen mis is, terwijl dat haaks staat op de bevindingen van de Commissie. De Commissie Schoon Schip maakt niet voor niets een onderscheid tussen de bestuursstijl van enkele
1715 bestuurders en de algehele bestuurscultuur in deze provincie. Ik vind eerlijk gezegd ook dat die zweem niet over dit debat hoort te blijven bestaan, want dan is deze organisatie ook voortdurend bezig met navelstaren, terwijl het op een gegeven ogenblik ook gaat om het trekken van strepen, of dat nou een rechte streep is of een puntenstreep zoals de heer Kardol aangaf, maar je moet op een gegeven ogenblik ook weer vooruit. Er is veel gezegd over monisme en dualisme en het
1720 ontwikkelen van criteria daarvoor. Ik kom daar bij de moties straks op terug. Het ontwikkelen van criteria daarvoor. Ik denk dat dat een teleurstellende exercitie wordt. De regels voor monisme en dualisme zijn helder in de wet vastgelegd en als ik wat breder kijk sinds wij in dit land zijn begonnen - en dat is op landelijk niveau begonnen en dat heeft zo in de loop der tijd zijn praktijk gevonden in gemeenten en provincies bij de vorming van colleges van B&W en GS - met het

1725 schrijven van collegeprogramma's, dan is dat feitelijk een inperking van strak en strikt dualisme, maar is intussen wel tot de politiek bestuurlijke praktijk gaan behoren en dat is in deze provincie niet anders. Dualisme zit naar mijn stellige overtuiging primair tussen de oren en niet zozeer in de bestuurlijke, maar wel in de politieke cultuur. Dat heeft weinig met het andere begrip bestuurscultuur te maken. Wat zouden volgens mij de regels moeten zijn? De coalitie is coalitie

1730 en die probeert - dat is op zichzelf niet specifiek inherent aan deze provincie - in eigen gelederen op basis van het collegeprogramma oplossingen te vinden. Dat wil ook niet zeggen dat over zaken die niet in collegeprogramma's geschreven staan, Statenleden natuurlijk niet een zekere vrijheid hebben om met collega's uit de Staten hun eigen wensen te realiseren. Op dat gesprek bestaat geen verbod en misschien zou dat nog wel wat meer gestimuleerd kunnen worden. Dat

1735 doe je als Statenlid wel primair na samenspraak in de coalitie, maar ik neem waar dat die vrije omgangsvormen in sommige vertegenwoordigende lichamen wel bestaan en hier soms wat weinig, maar dat ligt aan u allen. Daar kan de voorzitter heel weinig aan doen. Dat moet bij wijze van spreken bij u allen tussen de oren zitten. Een tweede hele essentiële voorwaarde is dat het college bereid moet zijn om - laat ik het zo maar formuleren - onbevangen en goed naar alle

1740 geluiden in de Staten te luisteren, onbevangen te luisteren. Dat zijn een paar noties die ik erbij heb, maar vergeet het maar dat je dat in strikte criteria kunt vastleggen. Dan een enkele opmerking over wat je zou kunnen noemen interventie en non-interventiegedrag. Er is door een paar leden van de Staten de term 'zonnekoninggedrag' genoemd. Dat is overigens niet iets wat je hier ziet in deze onderzochte periode. Dat gebeurt soms op meerdere plekken en wij kennen

1745 daar enkele meer recente voorbeelden van. Ik had het genoeg om in het herfstreces ook nog eens even kennis te maken met een bestuurscultuur in een gemeente in een ander deel van dit land. Voor een deel kwam ik daar soortgelijke verschijnselen tegen. Als ik hier wat dichterbij huis blijf in een gemeente waar ik de afgelopen tijd ook vrij nadrukkelijk mee te maken heb gehad, dan kwam ik ook daar bepaalde kenmerken van die bestuursstijl tegen. Wat daarbij hoort

1750 is als je naar het gedrag van individuele bestuurders kijkt, dat risicoperceptie nog wel eens op wil schuiven. Dat in de loop der tijd bestuurders die dat gedrag vertonen, denken dat zij zich alles kunnen permitteren en vaak geconfronteerd worden met minder controle. De sfeer in een bestuurscollege, in ons college van GS, is daar heel wezenlijk voor en dat wordt in het rapport ook goed beschreven. Dan gaat het om de vraag: wordt er voldoende tegenspraak en tegenspel

1755 georganiseerd? Wordt er echt collegiaal bestuurd? Zoals de heren Kardol en Loggen dat uitdrukten, voel je elkaars broeder en hoeder? Voel je die gezamenlijke verantwoordelijkheid voor wat er gebeurt? Sta je ook ergens gezamenlijk voor? Dat betekent dus ook dat je georganiseerd met elkaar non-interventiegedrag hebt te bestrijden en dat je elkaar ook moet kunnen en willen aanspreken op elkaars gedrag en dat je kritische tegenspraak moet organiseren, zowel ambtelijk

1760 alsook bestuurlijk. Ik kom zo meteen nog even terug op de ambtelijke component. Ik kan u de verzekering geven dat dat natuurlijk de verantwoordelijkheid is van iedereen zoals hij aan de tafel zit, maar dat is in het bijzonder ook de verantwoordelijkheid van de voorzitter. Er is de vraag gesteld hoe dat nu gaat in het college. Ik dacht dat de heer Den Uijl die vraag stelde. Ik kan u zeggen dat wij bij het aantreden van het nieuwe college over dit soort aspecten met elkaar in

1765 discussie zijn geweest, dat wij vorig najaar een evaluatiebijeenkomst hebben gehad, waarbij wij stilgestaan hebben bij de vraag van hoe gaat het nu en dat wij enkele weken geleden een soortgelijk gesprek met elkaar hebben gehad en ik kan u zeggen dat ook in mijn waarneming

vanuit de voorzittersstoel van non-interventiegedrag geen sprake meer is. Wij spreken elkaar aan, wij spreken elkaar toe en wij zijn kritisch op elkaar. Dan dat krantenbericht, Remkes en Post. Kijk, 1770 laat ik het zo maar zeggen, ik zou er eerder wakker van gelegen hebben als er had gestaan: Remkes en Post hebben geen enkele invloed, want dat zou namelijk voor een voorzitter en portefeuillehouder Financiën buitengewoon onrustbarend zijn geweest. Het zou ook heel gek zijn als een gedeputeerde met Financiën in haar portefeuille en de voorzitter juist tegen de achtergrond van de constatering van de Commissie geen invloed zouden hebben. Het behoort 1775 tot mijn taak om het college tot besluitvorming te brengen en dat doen wij dan dus ook. De vraag is in het college wel even aan de orde geweest: herkennen jullie je in het beeld wat in de krant staat? Het antwoord van de vijf gedeputeerden was: dat beeld herkennen wij totaal niet. Dit reken ik dan maar onder de mythevorming en ik zal het verder niet hebben – daar zijn ook wel betogen over mogelijk – over waarom dit soort berichten in de krant verschijnt. Volgens mij is dat op het 1780 ogenblik allemaal niet zo verschrikkelijk relevant. Ik kan mij overigens voorstellen dat medewerkers, wetende dat er een onderzoek loopt, zich zorgen maken over de resultaten van een onderzoek. Zo heb ik het voor mijzelf maar geïnterpreteerd. Ik zeg er ook bij dat in deze discussie nog wel eens wat door elkaar loopt en dat zijn twee dingen. Dat raakt aan die ambtelijke component waar ik het zojuist over had. Wat heel essentieel is, is dat er vanuit de 1785 ambtelijke organisatie open en onbevangen geadviseerd moet kunnen worden en dat de ambtelijke opinies gewoon onder ogen komen bij alle leden van het college op basis van gelijkwaardige informatie, zodat er ook gewoon evenwichtige besluitvorming plaats kan vinden. Daarvoor is nodig dat er in de stukken voor het college opties staan. Het is gebruik en dat is natuurlijk ook een groeiproces, dat er vanuit de ambtelijke organisatie aan GS opties worden 1790 gepresenteerd en die onbevangen advisering moet men kunnen doen – ik zeg dat in de richting van de heer Den Uijl, maar ook tegen andere sprekers – in een veilige ambtelijke omgeving. Datzelfde veiligheidsgevoel moet ook gelden als men vindt dat er sprake zou kunnen zijn of kan zijn van misstanden. Dan moet dat onbevangen zonder vrees voor eigen positie en toekomst gemeld kunnen worden. Dat is overigens iets anders want dat gebeurt natuurlijk ook, dat er op 1795 een gegeven ogenblik aan die colлетafel wel een besluit genomen wordt. Dat is een politiek bestuurlijk besluit en het kan best zijn dat sommige medewerkers het met dat besluit niet eens zijn, maar die twee zaken moeten wel even scherp uit elkaar worden getrokken. Er moet van worden uitgegaan – en in deze organisatie ben ik eerlijk gezegd ook nog niet anders tegengekomen – dat door de ambtelijke organisatie genomen besluiten worden gerespecteerd. 1800 Wat gaan wij doen? Een aantal dingen gebeurt al en dat weten de Staten ook. Er is een aantal acties ondernomen naar aanleiding van het IRS-rapport. De Staten zijn daarvan op de hoogte gesteld en er hebben gesprekken plaatsgevonden met de betreffende medewerkers. De Staten weten dat wij bezig zijn met een nieuwe gedragscode. Dit voorjaar heeft er een gesprek in deze Staten plaatsgevonden over een aantal integriteitsdilemma's. Daarop is met de Statenleden in een 1805 bijeenkomst gesproken over de tekst van de gedragscode en er zouden een aantal wijzigingen worden voorgesteld in een aantal opzichten. Deze wijzigingen zijn op dit ogenblik in voorbereiding en ik kan u zeggen dat de Staten nadat het college dat even heeft gezien, die gedragscode op korte termijn voorgelegd zullen krijgen. Mijn suggestie ten aanzien van een paar moties die zijn ingediend, is om die moties te betrekken bij de behandeling van de gedragscode. 1810 Het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling staat nu ook al in de huidige code, dus

ik onderschrijf ook zeer en gelukkig ook een groot aantal van de woordvoerders, dat je het probleem niet oplost door nog weer allemaal nieuwe regels in het leven te roepen. Integriteit zit hier, zit bij gezond verstand, zit bij de vraag of je 's ochtends als je voor de spiegel staat, je kunt uitleggen wat je de vorige dag gedaan hebt. Daar zit integriteit. Codes zijn nuttig, die moeten er
1815 ook zeker zijn, maar zijn niet meer dan een voertuig en je moet dus ook regelmatig met elkaar over dat voertuig praten. Zo kan ik u ook zeggen en dat is dacht ik de laatste actie zoals die in de aanbevelingen van IRS staan aangegeven, dat het college en ook de ambtelijke organisatie binnenkort een aantal integriteitstrainingen zullen krijgen om vanuit dezelfde invalshoek met elkaar over in gesprek te gaan. Er is aandacht voor een goede controle en goed transparant
1820 bestuur, met name met betrekking tot het deelnemingenbeleid. Gedeputeerde Talsma zal daar straks nog nader op ingaan, maar het college heeft in kritische zin de teugels op dat punt al behoorlijk aangetrokken. Er moet nog een verbeterslag gemaakt worden ten aanzien van de dossiervorming en documentatie. Dat blijkt ook uit het rapport. Mevrouw Alberts vroeg of het in algemene zin geen rommeltje is, maar u hebt vrij recent een rapport gekregen van de
1825 archiefinspecteur en daaruit blijkt dat er sprake is van aanzienlijke verbeteringen, maar dat die verbeterslag nog niet voor de volle 100% is afgerond. Dat gaat dus de komende tijd wel gebeuren. Beter onderbouwde besluitvorming ten aanzien van geheimhouding. Het presidium kent de brief over geheimhouding en de regiems. In die brief staat aangegeven en die brief is inmiddels al weer een week of zes, zeven, acht oud, dat er qua motiveringsverplichting nog een
1830 verbeterslag gemaakt kan worden. Die brief, zoals in het presidium afgesproken, wordt op dit ogenblik omgewerkt in een brief aan de Staten, zodat de Staten dat allemaal controleerbaar kunnen zien. Versterking van de financiële functie en controlefunctie, daarover hebben de Staten een aantal rapportages gekregen en daar is ja tegen gezegd. De versterking van de controlefunctie. Mevrouw Alberts vroeg of het financieel een rommeltje was, maar het een hoeft
1835 niet automatisch met het andere samen te hangen. In algemene zin was het denk ik geen rommeltje, maar de controlefunctie kon wel versterkt worden en wordt dus versterkt. Wij hebben sinds geruime tijd een vertrouwenspersoon waar ook een heel protocol aan hangt. Ik zal u ook zeggen, ik vind dat de Commissaris in dat opzicht een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Ik zat hier nog maar kort toen mij ook al verhalen bereikten van medewerkers die zeiden dat zij
1840 door de voormalige gedeputeerde Hooijmaijers een aantal keren ontslagen waren, maar dat kan dus niet. Als dat gebeurt, moet dat aan de orde gesteld worden in de goede lijn van de vertrouwensfunctionaris en daar heeft de Commissaris een bepaalde rol bij en die moet iets doen met die signalen. Zo kijk ik tegen mijn eigen ambt aan. Ik ben ingegaan op de Archiefwet. Misschien is het wel goed om de klokkenluidersregeling even wat preciezer uit de doeken te
1845 doen. Dat is een regeling uit 2009 en die is afgekondigd in het provinciaal blad van 8 januari 2010. Deze is bedoeld als procedure om vermoedens van misstanden in behandeling te nemen. Een misstand is schending van wettelijke voorschriften of beleidsregels, een gevaar voor gezondheid, de veiligheid of het milieu of een onbehoorlijke wijze van functioneren, die een gevaar vormt voor het goed functioneren van de openbare dienst. De procedure is geschreven op
1850 een melding of een ambtenaar. Je kunt intern en extern melden. Een interne melding start bij de leidinggevende en als dat niet wenselijk is, kan de ambtenaar naar de vertrouwenspersoon integriteit. De vertrouwenspersoon zegt het volgende: indien de persoon over wie de melding gaat, een bestuurder is, dan dient de Commissaris te worden ingeschakeld. Er hebben nooit

1855 meldingen over een bestuurder de vertrouwenspersoon integriteit, klokkenluiders bereikt. Als het gaat over het melden van een misstand over ambtenaren. Na melding van de ambtenaar stelt de leidinggevende of de vertrouwenspersoon de provinciesecretaris direct op de hoogte en de provinciesecretaris informeert GS over de melding en zorgt dat er een onderzoek wordt gestart. Binnen week 8 na melding stellen GS de ambtenaar en de persoon op wie de melding betrekking heeft, schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de bevindingen van het onderzoek, van hun oordeel en eventuele consequenties. De melding kan ook extern gedaan worden bij de Commissie Integriteit Provincies. Taak, werkwijze en onderzoek zijn vastgelegd in de Klokkeluidersregeling. De meldende ambtenaar wordt beschermd tegen benadeling en GS dragen daar zorg voor. Ik voeg er nog aan toe dat als er een medewerker is die schroomt om deze formele procedure in te gaan en die bij mijn secretaresse belet vraagt dat hij graag een keer met de Commissaris wil praten, die komt op korte termijn in mijn agenda. Dan rest mij in het kader van Schoon Schip nog melding te maken van een ander feit en daar was al enige tijd geruchtvorming over, zo u wilt mythevorming. Dat er een document zou zijn uit de periode collegevorming 2007 en navraag heeft geleerd dat dat document er inderdaad is. Om nadere geruchtvorming te voorkomen heeft het college afgelopen dinsdag besloten om de geheimhouding van dat document inclusief de wijze waarop het in het college aan de orde is geweest, op te heffen. Het is een document uit 2007. Er staat boven 'Logboek collegeonderhandelingen 2007'. Het is voor mij een onnavolgbare opsomming van in totaal 38 punten, ondertekend door de in 2007 aangetreden gedeputeerde. Het zijn eigenlijk allemaal punten die normaal in een collegeprogramma aan de orde komen, dus mij is niet helemaal duidelijk wat de toegevoegde waarde is. Dat had transparant in de richting van de Staten gecommuniceerd moeten worden. Dit soort afspraken hoort bij de vorming van een college niet te worden gemaakt. Het is aan de orde geweest in de constituerende vergadering van GS op 12 april en het leek ons goed dat als het toch over met name de periode 2007-2009 gaat en er duikt zo'n document op, dit aan u wordt voorgelegd. U kunt het allemaal uitgedeeld krijgen. Het is gemakkelijke lectuur. Dan de vraag die met name de heer Brinkman heeft gesteld en die ook in zijn motie is neergelegd. De parlementaire enquête. Dat is natuurlijk aan de Staten, maar er zijn wel een paar - zeg ik ook als voorzitter van het presidium van de Staten - een paar relevante omstandigheden. Eerst de vraag of het wezenlijk toegevoegde waarde heeft. De Commissie Schoon Schip heeft daar een waarschijnlijkheidsuitspraak over gedaan vanuit de stelling, wij hebben redelijkerwijs alles gedaan om datgene wat relevant is, op tafel te krijgen. Wij hebben een paar jaar geleden de POC gehad, wij hebben het IRS-onderzoek gehad. Er is vorige zomer uitvoerig van gedachten gewisseld over Distriport. Er loopt een strafrechtelijk onderzoek. Dat kan soms overigens ook interveniëren. Heb nou niet de illusie dat je via een parlementaire enquête strafrechtelijke zaken op tafel krijgt, want wat voor de Commissie Schoon Schip gold, geldt natuurlijk ook voor een parlementaire commissie. De enige toegevoegde waarde is onder ede horen, maar er kan niet getapt worden en er kunnen geen huiszoekingen gedaan worden en neem nog maar een paar opsporingsmogelijkheden bij de kop. Dat kan ook een parlementaire enquêtecommissie allemaal niet. Ik herinner er bovendien aan dat de motie die op 26 september vorig jaar is aangenomen, behoorlijk breed door de Staten werd gesteund. Ik dacht namelijk dat de fracties van GL en de SP daar ook voor gestemd hebben. Langs die lijnen is geacteerd. Qua vormgeving heeft er natuurlijk ook op een paar momenten samenspraak met de Staten

plaatsgevonden. Dan een aantal specifieke vragen van de Staten. De heer Van der Sluis zegt "een beetje integer kan niet". Nee, in die uitspraak van de voormalige minister van Binnenlandse Zaken heb ik mij altijd uitstekend kunnen vinden en kan dat nog steeds. Dat geeft ook op goede wijze

1900 de opvatting van het college aan. Waar ik wel bezwaar tegen maak is dat even gemakkelijk de constructie gemaakt werd – ik zag een enkel Statenlid ook kijken – dat er automatisch sprake is van belangenverstrengeling op het moment dat functies gecombineerd worden. Er werden twee

1905 functiecategorieën genoemd, gemeentelijke functionarissen waaronder ambtelijke medewerkers, en bedrijven. Het Statenlidmaatschap is een nevenfunctie en het brood zal dus op de eerste plaats op een andere plek moeten worden verdiend. Ook hier geldt gezond verstand. Sommige

1910 dingen kunnen uitstekend samen en van andere dingen moet je tot de conclusie komen dat het onverstandig is om samen te doen, maar daar geldt wel de nuance. Naar mevrouw Alberts van de SP toe, ik ben ingegaan op de archivering, de controle en geheimhouding. Mij is nog steeds mistig met wat zij bedoelde met besluitvorming en de democratische grondslag. Daar werden wat

1915 voorbeelden bij genoemd, maar gedeputeerde Talsma zal straks op een paar voorbeelden nader ingaan en wat de consequenties daarvan zijn. De cultuur moet veranderen. In algemene zin neem ik daar behalve wat ik gezegd heb over non-interventiegedrag, monisme en dualisme afstand van. In het slot van haar betoog zei zij, er is slechts met vier fractievoorzitters gesproken en zij

1920 plaatste dat in het teken van de bestuurlijke cultuur. Dat doet de Commissie tekort, want de Commissie was volstrekt onafhankelijk en heeft in de presidiumvergadering van vorige week benadrukt dat men zich nergens door gehinderd heeft gevoeld en heeft dus ook in de onafhankelijkheid een eigen werkwijze gekozen. Het gaat mij te ver om op een oneigenlijke

1925 manier – daarmee doe je de Commissie echt tekort - daar iets van bestuurscultuur op te plakken. Mevrouw Van Leeuwen stelt de portefeuilleverdeling aan de orde. Mevrouw Van Leeuwen en de fractie van GL weten als de beste dat dat een kwestie is van de politieke onderhandelingen bij de

1930 vorming van het college. Nou kun je de vraag stellen of het verstandig is om sommige dingen wel of niet te combineren, maar ik zeg u ook hierbij dat het ook hier helemaal afhangt van hoe individuele bestuurders daarmee omspringen. Ook hier geldt dat het de rol is van de voorzitter om te waken voor onevenwichtigheid, om ervoor te waken dat portefeuilleonderdelen niet door

1935 elkaar gehaald worden, dat de besluitvorming zuiver verloopt. De heer Van Liere heeft de conclusies van de Commissie geparafraseerd met de stelling: de Commissie geeft ondubbelzinnig aan dat de onderste steen niet boven is. Dat is niet wat de Commissie gezegd heeft. De commissie heeft iets anders gezegd en die conclusie vond ik niet vreemd. De conclusie was dat zij niet de absolute garantie kon geven dat de onderste steen boven was, maar dat is wel iets

1940 anders. Op de partijen die percipiëren gedupeerd te zijn, gaat gedeputeerde Talsma straks in. De heer Leever heeft een opmerking gemaakt over de vraag of er een nadere regeling komt waar ambtenaren zich kunnen melden. Die regeling is er dus en ik heb hierbij niet voor niks een opmerking gemaakt over mijn eigen rol. De heer Holthuisen vraagt of men elkaar hierop aanspreekt. Volgens mij heb ik daar net ook iets over gezegd. Bestaat er inzicht in elkaars

1945 declaraties? Die hele lijst komt een keer per drie maanden in het college en declaraties worden getoetst aan de regelgeving door de provinciesecretaris en haar medewerkers en die worden gecontroleerd door de accountant en ze worden gepubliceerd op internet, dus dat is volstrekt transparant. De heer Kardol. Ik vind de vergelijking met een onaangenaam mens in Haarlemmerhout van Beets een aardige, maar door de typering van Beets heenkijkend en de

- 1940 betreffende ex-gedeputeerde op het netvlies hebbend, zijn het wel twee totaal verschillende persoonlijkheden en zijn het twee totaal verschillende onaangenaamheden. De tijdgeest. Het is terecht dat de Commissie het plaatst in het tijdsbeeld. Ik herinner mij dat ik tijdens mijn installatierede hier een paar opmerkingen gemaakt heb over de vraag of de overheid een bedrijf is en of de burger klant is. Daar heb ik hele traditionele opvattingen over. De overheid is geen
- 1945 bedrijf en de burger is geen klant. De overheid staat zo af en toe ook nog voor andere en wat mij betreft hogere waarden en als overheidsfunctionarissen dat scherp op het netvlies hebben, dan is de kans aanmerkelijk kleiner dat men op deze wijze uit de bocht vliegt. Ik heb al iets gezegd over elkaars broeders hoeder. Tonio en Alberto. Dat is een wat merkwaardig beeld geweest wat daar ontstond. Er was in juni 2010 een aanvraag van het Financieele Dagblad op grond van de Wob
- 1950 geweest. Het college heeft toen besloten dat die mails openbaar gemaakt konden worden met inachtneming van het feit dat uit privacyoverwegingen de namen gelakt zouden worden. Dat gebeurt natuurlijk door de ambtelijke organisatie. De namen zijn keurig weggelakt en ik heb het maar zo vertaald dat ofwel bij de desbetreffende medewerker een gevoel van schaamte was dat daaronder stond: Tonio en Alberto ofwel de medewerker had bedacht dat de namen van de
- 1955 gedeputeerden herkenbaar in beeld moesten komen en is het daarom weggelakt. Er is vervolgens een bezwaar van het Financieele Dagblad geweest dat er teveel gelakt is. Dat is in de HAC ook aan de orde geweest en ik dacht dat het Financieele Dagblad voor een deel gelijk heeft gekregen en een deel van het lakwerk is dan weer gerepareerd en dat is begin vorig jaar afgewikkeld. Het draaide om één A4'tje. Daarvan heb ik ook gezegd, je moet als gedeputeerde sowieso en dat
- 1960 geldt ook voor de Commissaris, voorkomen om eindeloos onderling te mailen of onderling te mailen met ambtenaren. Dat doe je op een andere manier, maar zeker niet op deze suggestieve wijze, want je roept een totaal verkeerd beeld op van het openbaar bestuur. Daar gaat het over, niet meer en niet minder. Voor zover mij bekend is er niet meer, maar ik ken natuurlijk niet alles wat hier in de computers zit en dat wil ik ook niet kennen, kan ik u wel zeggen. Voor zover mij
- 1965 bekend is, is er niet meer.

De heer **KARDOL** (CU/GSP): Ik kom even naar voren, omdat ik meerdere vragen gesteld heb, die niet beantwoord zijn.

- 1970 De **VOORZITTER**: De heer Talsma gaat in op de KNSF. Ik heb net iets gezegd over de klokkenluidersregeling.

- De heer **KARDOL** (CU/SGP): Daar wil ik een vraag over stellen, over de klokkenluidersregeling. De vraag was hoe dat nou precies functioneert. De eerste onzekerheid was hoe lang deze al bestaat,
- 1975 maar wat mij frappeerde was dat er zoveel meldingen uit het ambtenarenapparaat zijn gekomen bij de Commissie. De vraag is of deze nu ook bij de vertrouwenscommissie of klokkenluiderscommissie gekomen zijn en als dat niet zo is, waarom niet?

- De heer **REMKES**: Dat heeft mij ook gefraspeerd en ik kan ook zeggen dat dat een van de
- 1980 onderwerpen zal zijn die de provinciesecretaris en ondergetekende aan de orde zullen stellen in de rondetafelgesprekken met ambtenaren, want wij hebben dat instituut natuurlijk niet voor niets. Je moet daar terecht kunnen, maar het gebeurt dus niet. Je moet in ieder geval nagaan hoe

1985 dat beter tussen de oren van de medewerkers kan komen te zitten. Dat zal op die manier gebeuren, want in feite was dat al een beetje aan de orde bij het IRS-onderzoek, maar dat betrof een veel beperktere groep medewerkers. Daar is het laatste woord niet over gezegd, laat ik het zo maar even formuleren. Dan de heer Brinkman.

1990 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Ik had ook nog iets over de Wob gevraagd. De vraag was: zijn Statenleden in de toekomst van de Wob afhankelijk om informatie te krijgen?

De heer **REMKES**: Dat hoort eigenlijk niet voor te komen. Als een Statenlid behoefte heeft aan informatie, dan heeft hij niet zozeer op grond van de Wob, maar op grond van de Provinciewet recht op informatie. Als dat vertrouwelijke informatie is, dan moet daar een vertrouwelijke behandeling mee afgesproken worden. Dat is de Koninklijke weg en de Koninklijke weg is niet dat een Statenlid een beroep moet doen op de Wob en het college zal in zijn algemeenheid langs deze lijnen acteren. Mijnheer Brinkman. De discussie over het voorzitterschap van het presidium hebben wij vaker gevoerd. Ik weet dat de heer Brinkman boos was, omdat er toch nog een voordracht van het presidium is gekomen. Ik kan u zeggen dat deze voorzitter daar in ieder geval niet de hand in heeft gehad en die andere voorzitter die de vergadering van het presidium heeft afgemaakt, ook niet. Volgens mij doet dat conflict zich niet voor en ik heb de heer Brinkman al eerder naar de wetgever verwezen als het gaat om de combinatie van het voorzitterschap van GS en van de Staten. Deze discussie moet niet hier gevoerd worden, maar in Den Haag. Over de enquête heb ik iets gezegd. De heer Loggen heeft een interessante opmerking gemaakt over een meldpunt van giften. Die discussie hoort thuis bij de code en daar zal die ongetwijfeld gevoerd worden. Hij heeft ook nog iets gezegd over het melden van giften door politieke partijen. Er is landelijk een Wet subsidiëring politieke partijen in procedure. In de wet worden lokale en regionale partijafdelingen daarvan uitgezonderd, maar in het regeerakkoord – ten minste ik ga ervan uit dat de herziening die op dit ogenblik van het regeerakkoord aan de orde is daar geen betrekking op zal hebben – is aanvulling afgesproken. Je zou je voor kunnen stellen dat regionale afdelingen van politieke partijen in Noord-Holland gewoon hun giften op internet publiceren om aan iedere discussie een einde te maken. Dat dient wel door de politieke partijen zelf geregeld te worden, maar ik denk dat dat in het kader van de voorbeeldwerking goed zou zijn. In die zin heb ik met instemming naar de suggestie van de heer Loggen geluisterd. Dan de heer Den Uijl. Nou de waardering voor de compleetheid van het rapport. Daar wil ik mij gaarne bij aansluiten. Ik begeef mij niet in de discussie Netelenbos/Borghouts, dat zal hij mij niet euvel duiden. Over de veilige ambtelijke omgeving heb ik opmerkingen gemaakt en datzelfde geldt voor de recente media-uitlatingen. Ik kom in een enkel geval zo meteen nog even terug op de moties. De heer De Groot maakt een opmerking over de bouwsector en dat lijkt mij een typisch punt voor de gedeputeerde om op te reageren. Ik wil er wel op wijzen en daarmee zijn wij redelijk toonaangevend in Nederland, dat wij al een paar jaar de Bibob-procedure hebben voor voorkomende gevallen en die is gewoon van toepassing. Ik zeg niet dat je daarmee ieder risico uitsluit, maar dat is toch al een behoorlijke drempel. De heer Moens, Econcern en strafbare feiten. Wij hadden met de Commissie afgesproken dat als men tegen strafbare feiten aan zou lopen, dat gemeld zou worden bij ondergetekende en het OM en dat er dan aangifte gedaan wordt. Op grond van de bevindingen die de Commissie heeft aangetroffen - maar ik onderstreep

dat dat iets anders is dan een strafrechtelijk onderzoek - heeft de Commissie dus niets gevonden op grond waarvan bij het OM moest worden gemeld. In de richting van de heer Ootjers heb ik zijn punten ook al beantwoord. Dan kom ik tot slot bij de moties. Motie 1 van mevrouw Alberts, een lijst op te stellen van besluiten. Volgens mij is dat door het college van GS niet uitvoerbaar. Wat hier in zijn algemeenheid ook een rol speelt is dat bijvoorbeeld bij de Westfrisiaweg u een dik pak papier hebt gekregen met de reactie van GS op ingediende zienswijzen. Dat ligt dan transparant voor. Bovendien hebben wij in dit land nog een instituut als de Raad van State, dus ik geef u een ding op een briefje dat als er in zorgvuldigheidstermen commentaar is uit te oefenen, dan wordt dat door de Raad van State in het geval er beroep wordt ingesteld, wel gesignaleerd. Als het presidium er behoefte aan heeft met behulp van de griffie een lijstje te maken om op zorgvuldigheid te toetsen, dan heeft het college daar natuurlijk geen bezwaar tegen. Die kanttekening ligt er wel. Motie 2 van mevrouw Alberts. Van de opvatting over de bestuurscultuur moet ik dus afstand nemen, want dat is niet wat het rapport signaleert. Vervolgens wordt gezegd, in het bijzonder de regels om het bijwonen van netwerkbijeenkomsten financieel te vergoeden. Wij hebben in de voorlaatste vergadering van het presidium de discussie gehad over Amsterdam, de discussie over het Havendinergilde. Daarvan heeft het presidium gezegd dat zij het zo doen voor de Statenleden. Je kunt wel proberen om met terugwerkende kracht die discussie nog een keer over te doen, maar ik wil bovendien het bijwonen van netwerkbijeenkomsten om contacten met de samenleving te hebben door Statenleden en GS-leden niet verbieden. Daarbij komt dat de ene netwerkbijeenkomst niet de andere is. Dergelijke algemene oproepen lijken mij allemaal niet zo geweldig van belang. Wat ik hier nog wel over wil zeggen en dat staat dacht ik ook in een van de moties, is dat als er zaken gedaan moeten worden met het bedrijfsleven, dan dient dat hier op het Provinciehuis te gebeuren. Maar als een gedeputeerde eens de behoefte heeft om van gedachten te wisselen met een aantal projectontwikkelaars over de ruimtelijke richting voor de provincie, om na te gaan waar het verstandig is om ruimtelijk welke besluiten te nemen in algemene oriënterende zin, dus niet in specifieke zin en daar zijn natuurlijk ambtenaren bij, dan moeten dat soort contacten wel tot de mogelijkheden blijven behoren. Die ambtenaren zijn ordentelijk bij de bestuurlijke afspraken aanwezig, zodat zaken ordentelijk en goed gedocumenteerd het archief in kunnen. Dat los je niet via dit soort moties op. Wij hebben een verordening van wat wel en niet kan en ik heb net al in de richting van de heer Holthuisen aangegeven dat onze declaraties op internet gepubliceerd worden. Dan motie 3 van GL. Er staat bij de overwegingen: "een daadwerkelijke invulling aan het dualisme heeft meer met houding dan met regels te maken" en daar ben ik het zeer mee eens. Vervolgens staat er: besluiten GS op te dragen met een voorstel te komen voor het opstellen van een aantal criteria voor dualiteit. Dat verdraagt zich volgens mij niet echt met elkaar. Dat is zoeken naar de kwadratuur van een cirkel. Hier kunt u GS niet op aanspreken.

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Ik kom de Commissaris tegemoet door een aanpassing van de motie, ook na de reacties van andere sprekers, dat wij het bij de Staten leggen om hier een weg in te vinden. Ik zal daar straks verder op ingaan.

De heer **REMKES**: Dank u zeer. Bovendien is er een werkgroep actief naar de werkwijze van de Staten. Motie 4 over een afkoelingstermijn lijkt verdacht veel op motie 8 en is bijna hetzelfde. Ik

2070 heb zojuist verwezen naar het feit dat de gedragscode wordt aangepast en dat er binnenkort
voorstellen te verwachten zijn. Mijn suggestie zou zijn om deze motie aan te houden en te
betrekken bij de behandeling van de gedragscode, want volgens mij hoort hij daar in de eerste
plaats thuis. Ik kan u al zeggen dat het onderwerp wat hierin staat, ook aan de orde zal komen in
de gedragscode zoals die gewijzigd wordt voorgesteld. Er zit hier wel een element bij en er staan
ook ambtenaren bij. Die discussie moeten wij dan maar hebben, maar aan een bestuurder die een
2075 keer weg is, kun je in handhavingszin heel weinig meer doen. Er is wel een bepaalde
gedachtenlijn die gevolgd kan worden, maar volgens mij is het beter om die te betrekken bij de
wat bredere discussie, waarbij wat mij betreft als het gaat om bestuurders in de overgangsfase
naar oud-bestuurders toe, de regeling die daar op landelijk niveau voor geldt, misschien wel het
meest praktisch is. Dan motie 5, dat is eigenlijk een motie die zich richt tot het presidium, dus
2080 dat is aan de Staten. In motie 6 staat onder de overwegingen dat de Commissie goed werk heeft
gedaan, dus is het dan nog nodig om een evaluatietraject op te tuigen? Volgens mij zijn de
ondertekenaars in ieder geval voor een deel hetzelfde. Als het een uniek project is, moet je ook
de vraag stellen of een evaluatie echt een lerend effect naar de toekomst heeft. Motie 6, ik vat
hem zo op. Ik denk dat het geformuleerde besluit niet verstandig is en hij wordt dus ook
2085 ontraden, omdat de consequentie hiervan kan zijn dat besluitvorming nog wel geruime tijd,
misschien wel zeer geruime tijd kan blijven zweven, want ik heb op dit moment totaal niet in
beeld wanneer dat strafproces is afgerond. Als je geen besluitvorming pleegt, er zit een aantal
verbeteracties in en die moeten wel in gang gezet worden, zoals ik net heb aangegeven. Je zou er
bovendien in kunnen lezen dat je op deze manier als provincie het strafproces in je eigen handel
2090 en wandel haalt en dat moet je volgens mij niet willen. Vanzelfsprekend is het logisch dat als er
uit het strafproces dingen komen die je nu niet weet en die bestuurlijk verwijtbaar zijn, de Staten
natuurlijk de volle ruimte hebben om daar te zijner tijd op terug te komen. Dat is voor mij
eigenlijk zo vanzelfsprekend dat wij daar geen moties voor nodig hebben. Ook voor motie 7 geldt
de suggestie dat wij een verordening hebben en die is op zichzelf helder. Dat gaat over het
2095 gebruik van de vaste onkostenvergoeding. De onkostenvergoeding wordt gebruikt voor:
representatie, vakliteratuur, contributies, lidmaatschappen, telefoonkosten, bureaunkosten, porti,
zakelijke giften, bijdragen aan fractiekosten en representatieve ontvangsten aan huis en
excursies. Dat is de regeling en als u daar opnieuw over wilt praten, dan moet de verordening
aan de orde gesteld worden. Mijn suggestie zou dan ook zijn om die weg te bewandelen en hier
2100 niet even een norm te introduceren om uiterst terughoudend in te gaan met het indienen van
kosten. Ik zeg over die verordening dat niet alles wat kan, ook moet, maar ik vind dat er wel
duidelijkheid moet zijn, want bij onduidelijkheid vraag je om verdere toekomstige moeilijkheden,
dus ik geef de voorkeur aan de discussie door de voorkeur. Bovendien wordt aan GS verzocht de
regelgeving en de verantwoording inzichtelijk en transparant te maken, maar ik heb net
2105 aangegeven dat de regelgeving helder is en de transparantie is ook helder.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, mag ik even een toelichting geven? Het gaat er wat mij
betreft niet om dat die regelgeving wordt veranderd, maar dat die voor iemand die de website
raadpleegt en dat heb ik een keer gedaan, niet zo gemakkelijk kan worden ingezien. Je ziet wel
2110 declaraties, maar niet de regelgeving. De suggestie is om ten minste de regels ernaast te zetten.

De heer **REMKES**: Dat is wat mij betreft geen enkel probleem, dat zou op die manier uitgevoerd kunnen worden. Als dat ermee bedoeld wordt, dan hebt u met deze toezegging volgens mij het volle pond binnengehaald. Dan motie 8, benoemingen voor ten minste een jaar. Daarvoor geldt
2115 hetzelfde als voor motie 4, namelijk de suggestie om die te betrekken bij de aanstaande discussie over de gedragscode, want het gaat om bijna exact hetzelfde. Over motie 9 laat ik het oordeel aan de Staten, want daar heeft het college niet direct een politiek-bestuurlijke opvatting over. Van motie 10 heb ik al gezegd waarom het college die motie ontraadt en bovendien moet ik erbij zeggen dat de financiële dekking ontbreekt. De vorige enquête heeft 700.000 euro gekost
2120 en ga er maar even vanuit dat deze enquête in deze geformuleerde zin veel meer zal kosten, maar ik zeg erbij dat ik dat niet het belangrijkste vind. De overwegingen die ik zojuist aangaf, zijn eigenlijk wat mij betreft politiek-bestuurlijk belangrijker dan het argument van het slijk der aarde. Dan ten slotte motie 11. Daar zal de heer Talsma nader op ingaan, maar het college is in principe bereid om die motie over te nemen. Volgens mij ben ik redelijk volledig geweest.

2125 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik mis in de reactie van de CdK het antwoord op de brief van Meijdam waar ik in mijn betoog aan gerefereerd heb. Hij stelde in zijn betoog dat GS onbevungen moeten luisteren. Dan wil ik hem toch graag de gewetensvraag stellen of hij van mening is dat GS op dit moment onbevungen luisteren naar de oppositie.

2130 De heer **REMKES**: GS zitten vandaag volgens mij zeer onbevungen te luisteren. Als het gaat om de brief van Meijdam, kijk, het probleem met het sturen van die brief zit met name in de combinatie van de functie waarbij je invloed hebt op de selectiekeuze van een gedeputeerde en het aandacht vragen voor projecten. Dat soort brieven moet je in die rol in zijn algemeenheid niet
2135 sturen. Zo'n brief zou ik niet gestuurd hebben. Aan de andere kant constateer ik ook weer en dat wordt ook in het rapport gezegd, dat de ontvanger van die brief niet echt bevattelijk was voor de argumenten zoals ze werden aangedragen, en dat is terugkijkende een redelijk geruststellende gedachte.

2140 De **VOORZITTER**: Dank aan de heer Remkes voor zijn uitgebreide beantwoording.

Gedeputeerde **TALSMA**: Voorzitter. Hoeveel tijd heb ik overigens?

2145 De **VOORZITTER**: Ik zal ruimhartig zijn, omdat het belang van dit debat de klok overschrijdt, maar als u kort kunt ingaan op wat er namens GS te melden is, heel graag.

Gedeputeerde **TALSMA**: Dat is op zich een uitdaging, want er is veel over te zeggen. Ik wil eerst ingaan op de vraag die door bijna alle partijen gesteld is in allerlei verschillende vormen, namelijk hoe staat het huidige college tegenover wat toen gebeurd is en in hoeverre zijn de praktijken van
2150 toen nu nog van kracht? In hoeverre is dit een andere tijd, in hoeverre heeft u afgerekend met wat toen gebeurde en wat de Commissie Schoon Schip als niet juist bestempeld? Ik ga ervan uit dat het u wel duidelijk geworden is dat met het aantreden van dit college wij met elkaar afspraken gemaakt hebben over de wijze waarop wij met mensen uit het bedrijfsleven en met name uit de bouwwereld omgaan. In de ruim anderhalf jaar dat wij als college zitten, houden wij

2155 elkaar heel scherp op dat punt om te kijken of onze attitude die wij hebben, conform de mores in
deze Staten is geweest en die alleen in de periode die onderzocht is, doorbroken is. Ik heb sterk
de indruk dat zeker gezien de laatste anderhalf jaar, dat ook zo is. Wellicht dat u dat kunt
beamen, zeker als u in de commissie R&M gezeten hebt, want ik probeer zeker in die commissie
zo transparant en duidelijk mogelijk te zijn, met name op het aspect van het omgaan met de
2160 bouwwereld en het bedrijfsleven in het algemeen. Betekent dat dus dat vanaf het moment van
aantreden die contacten met de bouwwereld heel anders zijn dan in de periode daarvoor? Nee,
natuurlijk niet. U weet net zo goed als ik en dat maakt u ook mee dat er wethouders zijn die je
proberen – ik noem het maar zo – te belobbyen. Het zou geen goede wethouder zijn als hij dat
niet doet. Natuurlijk zijn er mensen uit het bedrijfsleven die proberen om je mee te krijgen in een
2165 gezellig verhaal en onderonsje. Dat is op zich niet veranderd, maar de wijze waarop ik of wij
proberen daarmee om te gaan, is een zakelijke. Dat wil zeggen dat op de momenten dat je in die
verleiding gebracht wordt, men dus een gesloten deur vindt. Men kan hier komen om de
besprekingen te voeren, een kopje thee en dan wegwezen. Twee, de projecten die een aantal van
u genoemd heeft en ik zal zeker ingaan op de projecten die door verschillende van u genoemd
2170 zijn, die wij nu onderhanden hebben en die ook in het rapport genoemd worden, worden heel erg
scherp tegen het licht gehouden. Natuurlijk bekijken wij die projecten heel uitvoerig, zeker op de
punten die de Commissie heeft aangegeven. Ik ben het zelf geweest die als ik ontdekte dat er bij
projecten iets was bij alles wat ik tegenkwam, hier melding van gedaan heb in GS omdat ik daar
openheid over wil hebben en gedekt wil zijn door GS. Dat heeft ook in GS de gedachte doen
2175 postvatten dat het toch maar beter is om zo'n actie Schoon Schip te houden om duidelijkheid
over alles te krijgen, dus openheid en duidelijkheid en de projecten waar wij mee bezig zijn, goed
tegen het licht houden. De vraag was ook in hoeverre de bedrijven waar wij nu mee werken,
betrokken zijn bij de strafzaak. Vanaf de start van het onderzoek door het OM heb ik mij op het
standpunt geplaatst dat met bedrijven die onderdeel vormen van het onderzoek of genoemd
2180 worden in de tenlastelegging, geen zaken worden gedaan. In het geval van de Bloemendaler
Polder dat ongeveer synchroon liep zoals u weet met het onderzoek van het OM, heb ik tegen de
bedrijven die toen aan de tafel zaten en met de provincie en gemeenten onderhandelden, gezegd
dat als ik merk dat een van de zes – in de Bloemendaler Polder gaat het om zes bedrijven
verenigd in het consortium – negatief genoemd wordt in het onderzoek, dan zit u hier niet meer
2185 aan tafel. Dat werd overigens door de bedrijven ook bevestigd als een logische gang van zaken.
De voorgangers van dit college, dat wil zeggen, de directe voorgangers, hebben ten aanzien van
een wat andere bestuursstijl of andere omgang met druk die van buitenaf op het college wordt
uitgeoefend om met projecten mee te gaan, al een hele verbetering gemaakt en ik hecht eraan
om van deze plaats die voorgangers te waarderen voor het feit dat zij onder een aantal projecten
2190 waarvan bleek dat zij niet in orde waren – ik noem als voorbeeld het Leeker wonen, het is ook in
de krant genoemd - rigoureuus een streep hebben gezet en deze vormen geen onderdeel meer van
de onderhandelingen en gesprekken die wij nu voeren. En dan ten vijfde, ik heb al gezegd dat wij
proberen vanuit volledige transparantie te werken. In de projecten die ik aan de commissie heb
aangeboden en die gedeeltelijk voortkomen uit de tijd waar het rapport over gaat, probeer ik
2195 richting commissie volledig duidelijkheid te geven door alles wat daarover gepubliceerd is, te
laten kopiëren en in de commissie ter bespreking te stellen. Natuurlijk is het wel eens moeilijk
omdat er ook stukken bij zijn, die belangrijk zijn voor de onderhandelingen met de bedrijven,

maar voor zover dat niet schaadt, zal alles in openbaarheid gebeuren. Ik heb al een aantal keren gezegd, ook in deze zaal, ik werk niet met sideletters. Dus richting de commissie zou ik ook willen zeggen, laten wij scherp blijven op dat punt. U zit erbij en voer uw controlerende werk uit. Als u vindt of de indruk heeft dat ik of wij als GS dat niet goed doen, dan spreekt u ons daarop aan. Daar sta ik voor open. Doping in het peloton, zei de heer De Groot van D66. Is het niet een vanzelfsprekendheid dat in dit soort projecten dit soort dingen gebeuren? Ik vind van niet. En zo goed als de doping de wielersport kapot maakt, denk ik ook dat het op deze manier omgaan met de belangen van burgers en van de provincie, het de provincie kapotmaakt. Ik vind dan ook dat het geen vanzelfsprekendheid is en dat wij echt door moeten gaan op de weg die wij anderhalf jaar geleden met het college zijn ingeslagen om een einde te maken aan de cultuur die door de Commissie is omschreven. De projecten die genoemd zijn, zijn onder andere het project Waterlands Wonen. Ik kan mij herinneren dat mevrouw Alberts van de SP dat als een van de projecten noemde. Moet dat nou ook niet tegen het licht gehouden worden? Dat was ook de opmerking van mevrouw Van Leeuwen over projecten, zoals het KNSF-terrein. Ten aanzien van Waterlands Wonen, natuurlijk kijken wij kritisch naar het project. Dat heeft niet alleen te maken met het feit dat wellicht in het verleden handtekeningen te snel gezet zijn of dingen niet goed gegaan zijn. Het heeft ook te maken met een veranderende economische situatie. Dus wij kijken naar Waterlands Wonen, maar daar tegenover staat dat onze handtekening is gezet en het zo maar zonder meer zeggen, laten wij dan de Bennewerf maar niet doen of laten wij kijken of dat bouwen in de linten in Beemster anders kan, dan kan dat grote financiële gevolgen hebben. Dus zo maar zeggen dat er kennelijk in het verleden door mensen afspraken zijn gemaakt die niet kloppen, zal niet eenvoudig zijn, want dan ligt de bewijslast bij ons. Dat neemt niet weg dat ik vind dat projecten zoals Waterlands Wonen en ook andere projecten, kritisch bekeken moeten worden en als er aanleiding is en de escape is er om er verandering in aan te brengen die het project misschien beter maakt dan het oorspronkelijk was, dan kom ik daarmee zeker terug in uw commissie. In de projecten die door mevrouw Van Leeuwen genoemd worden, zat niet Crailo. Ik wil er toch even aandacht voor vragen, omdat Crailo in ontwikkeling is op het ogenblik en wij proberen daar omdat de provincie daar veel geld in gestoken heeft, het beste van te maken. Zeker in de zaak van Crailo zijn er dingen gebeurd en dat heb ik ook aan de commissie gemeld die naar mijn mening zo niet kunnen. Helaas, het zij zo. Wij proberen daar met de Staten een goed project van te maken. Wij proberen de schade te beperken door nu te doen wat eigenlijk beter is dan wat in het oorspronkelijke voorstel stond. In het geval van Crailo, de Bloemendaler Polder en meerdere projecten heb ik echt geprobeerd om een streep te trekken onder de voorgaande periode, om vanuit de ontwikkeling te starten met een nieuwe aanpak van het project, zodat de negatieve afspraken die wellicht in het verleden gemaakt zijn en slecht voor ons uit kunnen pakken, nu positief kunnen uitpakken. Ook ten aanzien van het project Crailo heb ik alles wat ik ben tegengekomen, gemeld aan GS en de commissie. Bijna alle fracties hebben het KNSF-terrein genoemd en hun zorg daarover uitgesproken en zich afgevraagd wat men verder met het project moet, ook naar aanleiding van de brieven van verschillende partijen aan de provincie. Ik heb kennis genomen van alle brieven. Ik vind dat alles wat met de KNSF te maken heeft, in de openbaarheid moet komen. Dat is de reden waarom wij het Acro-rapport in de openbaarheid gebracht hebben. Ik word gebeld en aangeschreven door mensen die graag onderdelen van het hele dossier KNSF krijgen en wat mij betreft mag dat ook. Dus een: openheid

ten aanzien van het project. Twee, als je alle rapporten vanaf 2002, tien jaar geleden, op een rijtje zet en dat hebben de ambtenaren gedaan en ik heb ze allemaal beoordeeld op wat het gewicht van het rapport is, wat is de bedoeling, dan ontstaat er een discussie waar je bijna niet meer uitkomt. Een discussie over dat rapport had die bedoeling en daar is zo op gereageerd en
2245 dat rapport had die bedoeling en daar is weer anders op gereageerd. Het is een bijna ontwarbare kluwen en het rapport Acro heb ik gezien als ondersteuning en verificatie van het beleid van GS toen. Moet je dat nu weer vergelijken met het Cap Gemini rapport of het rapport Oranjewoud en zo kan ik nog wel vijf, zes rapporten noemen. Het is moeilijk om daar het gewicht van te bepalen, dus ik weet niet of dat zinvol is. Ik weet niet of KNSF en de gemeente Muiden erbij gebaat zijn als
2250 wij nog heel lang met elkaar discussiëren over de waarde van de rapporten. Ik heb te maken met de situatie nu en de situatie rond KNSF is ernstig op dit moment. U weet ook dat er rechtszaken lopen die grote financiële gevolgen kunnen hebben voor Muiden en wellicht ook voor andere overheden. Mijn voorstel is om de rapporten in openheid te brengen en dat is gebeurd en daar niet met elkaar over in discussie te gaan, omdat het onder de rechter is. De rechtszaak zal
2255 waarschijnlijk in januari of februari worden gevoerd en dan krijgen wij meer duidelijkheid over dit project. Het derde wat ik zou willen is dat de provincie niet met zijn rug naar het project toe gaat staan, maar in gesprek blijft met het gemeentebestuur van Muiden om te kijken wat de mogelijkheden zijn. Wij hebben daarin een gemeenschappelijk belang en dat zou ik willen dienen. Dus mijn verzoek aan u is, wij houden het in de gaten, wij rapporteren daarover terug in
2260 de commissie R&M, maar laten wij niet gaan roeren in de kluwen van rapporten en belangen, zeker niet op dit moment. Het overleg daarover gaat wat mij betreft verder. Motie 11 van de PvdA vraagt om een aantal aanbevelingen van de Commissie over te nemen. Dat kan, maar ik wil de PvdA er wel op wijzen dat er al een notitie is, die heet 'De nieuwe gebiedsontwikkeling', een hele goede notitie vind ik zelf, die onlangs in april 2012 is vastgesteld en naar ik mij kan herinneren, unaniem met lovende opmerkingen. Het lijkt mij dus wat dubbel, maar ik stel voor om de
2265 bolletjes die u in de motie zet, te houden tegen de notitie die toen unaniem door de Staten is aangenomen en te bekijken of wij de beleidslijn die daarin is vastgelegd, verder kunnen versterken. Wat mij betreft, ik weet niet of wij in de positie zijn om hem over te nemen, zou ik hem uit willen voeren. Nog een opmerking en die maak ik na overleg met de vijf gedeputeerden.
2270 Ik maak die opmerking met een kleine glimlach, want het betreft de dominante positie van de heer Remkes en mevrouw Post in GS. Met een kleine glimlach, want ik ervaar het zo niet en wij ervaren het zo niet. Ik heb wel eens een beetje de illusie dat als het zo ruim in de kranten staat, dat ik denk, laat het maar zo, want het komt mij eigenlijk wel goed uit. Politiek bedrijf je door hard te werken en met elkaar steeds goede plannen te maken en dingen te ontwikkelen en als het
2275 beeld naar buiten een beeld is wat absoluut niet klopt, dan denk ik: prima. Het is dan kennelijk ook ingegeven door mensen die in de buitenkring zitten en niet wekelijks dicht bij GS zitten, want ik ervaar die werkelijkheid anders en de voorzitter als uiterst objectief. Ik kan mij niet herinneren in de afgelopen anderhalf jaar dat ik als PvdA-gedeputeerde of wellicht anderen het gevoel hebben dat er op een subjectieve manier met de voorzittershamer is omgegaan.
2280 Integendeel, uiterst objectief en ik heb helemaal niet het gevoel dat ik eerst de hindernis Remkes moet nemen en dan nog de hindernis Post. Integendeel, wij bekijken de stukken kritisch met elkaar en het grote voordeel daarvan is dat als het in GS goedgekeurd is, je dan ook weet dat je het kunt verdedigen ten opzichte van de rest van de wereld.

2285 Gedeputeerde **VAN RUN**: Voorzitter. Nog een korte opmerking over SADC. Er waren wat opmerkingen over. De procedure voor de nieuwe commissaris zal volledig open en transparant door een extern bureau worden gedaan. Dit ter geruststelling. Daarnaast mag ik u mededelen dat de raad van commissarissen afgelopen week heeft aangekondigd een onderzoek te doen naar grondaankopen in de afgelopen periode. Dat zullen zij ter hand nemen en vanzelfsprekend zal ik
2290 hen vriendelijk verzoeken een afschrift aan u te sturen. Dat zult u begrijpen. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Ik stel uw vergadering voor even te schorsen, zodat wij fris aan de tweede termijn beginnen en u de gelegenheid hebt om naar de moties te kijken.

2295 De heer **LOGGEN** (VVD): Wij zouden er graag tien minuten van willen maken. Wij zien elkaar over tien minuten terug.

Tweede termijn

2300 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik inventariseer de sprekers in tweede termijn.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Wij hebben sinds vanmorgen half tien een aantal verhalen gehoord van alle partijen over de actie Schoon Schip en wij hebben antwoord gehad van de Commissaris en een aantal gedeputeerden. In het algemeen komt naar voren dat er een aantal
2305 regels is waarbij een verzoek komt om wat meer regels te hebben. Ik denk niet dat dat een goede zaak is, want dat maakt de zaak er ook niet eenvoudiger op. Er zijn verordeningen over wat wel en niet kan en de gedragscodes worden aangepast, zo heeft de Commissaris gezegd. Er zijn notities met aanbevelingen, dus ik wil eerst afwachten wat hier allemaal uitkomt voordat wij hier als PVV antwoord op geven. Wat ik wel wil zeggen is dat de PVV vertrouwen heeft in het college
2310 dat er nu zit, maar dat zullen wij blijven toetsen in PS en de commissies. Het strafproces van Hooijmaijers loopt nog en het is een beetje moeilijk om daar op vooruit te lopen. Wij hebben net iets gehoord over KNSF. Het echte eindoordeel volgt nog. Ik denk dat wij dat nog gaan horen als PS. Ik wil het hier even bij laten.

2315 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik wil toch nog even terugkomen op de bestuurscultuur. Laat mij duidelijk zijn. De bestuurscultuur zoals die er nu is, trek ik absoluut niet in twijfel. Ik heb voldoende aanwijzingen dat het huidige college en zelfs het college dat na de val van de betrokken gedeputeerden is aangetreden, zijn best doet en heeft gedaan. De beantwoording van de heer Talsma liet heel duidelijk zien dat men een goede inzet heeft en zijn stinkende best doet
2320 om die bestuurscultuur te laten verdwijnen. Juist dan is mijn oproep om te kijken naar wat er uit het verleden nog tot ons kan komen, een terechte. Ik heb in feite met deze oproep aan GS de handreiking gedaan, kom jongens, laten wij het nou echt in een keer helemaal goed doen en niet per onderwerp als het zich aandient, weer opnieuw beginnen. Met andere woorden, doe het nu in een keer. Dat hoort ook zo mooi bij de term Schoon Schip. Niet dat als je over een half jaar een
2325 besluit krijgt, je dan weer naar het verleden moet kijken en over een jaar krijg je een besluit en je moet weer naar het verleden kijken. Nee, doe het nu in een keer goed. Dat is de reden waarom ik

om zo'n lijst vraag. Wat staat er in zo'n lijst? Dan gaat het vooral om besluiten waar contact is geweest en waarin grondposities en vastgoed voorkomen. Ik ga dus niet alle andere besluiten waar je mogelijkwijs de mist in kunt gaan, aan de orde stellen. Ik wil vooral dat de troeblerende contacten erin zitten. Hoe gaan wij dat doen? Hiervoor kun je een checklist aanleggen, eventueel in overleg met PS en nagaan of de geheimhouding volgens de juiste procedure is toegepast, is de business case op de goede manier bekeken, is de inspraakprocedure geheel en al volgens de regels verlopen? Aan dat soort zaken kun je een besluit toetsen. Dat betekent dus niet dat wij een zeer uitgebreid onderzoek moeten doen. Je stelt een checklist op van een aantal specifieke projecten. De heer Talsma heeft net aangegeven dat dat al op een aantal onderwerpen gebeurd is. Mijn motie stelt voor om dat volledig te doen, zodat je er in een keer vanaf bent. Dat is een. Dan over de tweede motie waarin het declaratiegedrag aan de orde kwam. Andere partijen hebben het er ook over gehad. De Commissaris zegt, zo'n discussie doe je door de voordeur door de declaratieverordening te agenderen. Op een ander moment zegt hij dat het niet in de regels zit, maar in je houding. Natuurlijk is het goed om door de voordeur te kijken of er terechte of onterechte punten in de Declaratieverordening staan. Tegelijkertijd is het iets wat in PS en GS zelf zit. Je moet zelf weten om naar een Havengildediner te gaan, maar ik denk niet dat je dat door de provincie laat betalen. Ik denk het niet. Zo is die scheiding. Daarover is besloten door het presidium, maar het gekke is dat het presidium geen beslissingsbevoegdheid heeft. Dat zou dus aan de Staten moeten worden voorgelegd. Ik wil dat hele verhaal nog een keer herbezien en daartoe roept de motie op. Dat is helemaal niet zo raar, juist omdat wij met elkaar bezig zijn schoon schip te creëren. Wij willen niet alleen het dek schoonmaken, het ruim moet dan niet met bagger of een beetje bagger blijven zitten. Dat moet ook helemaal schoon. Dat zijn mijn oproepen aan PS om de moties te steunen, maar tegelijkertijd aan GS om te herkennen dat met deze moties de kans genomen kan worden om inderdaad schoon schip te maken. Dat is mijn pleidooi en ik hoop dat u daar op een positieve manier op ingaat.

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, even een voorafje. Wij hadden net hier al enige discussie, waarin ik refereerde aan het feit dat wij als fractie afstand hadden genomen van onze partijgenoten die indertijd onderdeel waren van de bestuurscultuur. Ik kan daar nog aan toevoegen dat voormalig gedeputeerde Moens een brief heeft geschreven aan de Commissie Schoon Schip met een kopie aan onze Commissaris, waarin hij de conclusies van het rapport onderschrijft en waarin hij stelt dat hij het niet had moeten doen. Ik wil dat hier nog even gezegd hebben, omdat niet iedereen hier die brief gezien of gehad heeft. Een tweede voorafje gaat over de concentratie van macht. Ik merkte op een gegeven moment dat onze gedeputeerde, mevrouw Post, not amused was en dat was omdat zij dacht dat ik een haast persoonlijke aanval deed door de posten Financiën, Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening te noemen. Het is niet mijn bedoeling om daar een regelrechte aanval op te doen, integendeel. Volgens GL is zij een zeer goede gedeputeerde en dat mag ook door ons wel eens gezegd worden. Het gaat mij meer over het feit dat de commissie die machtsconcentratie aangeeft als een te bewaken punt en dat wordt door GS onderschreven. Daarom vraag ik mij af wat je daarmee doet. Er werd net al even op gereageerd, maar het ontslaat je dus niet van de plicht om steeds in elke coalitievorming en in de onderhandelingen hiervoor de balans te zoeken. Dat is denk ik de boodschap ook van de Commissie. Dan het punt van dualisme. De CdK zegt dat dualisme tussen de oren zit, maar dat

2370 laat onverlet dat wij hier in deze zaal vaak hetzelfde patroon zien als de handjes omhoog gaan. Dat gaat niet alleen over zaken waar de coalitie concrete afspraken over gemaakt heeft, maar dat gaat ook over zaken waar dat niet het geval is. Als ik tegen een ander moet vertellen die vraagt, hoe bevalt het je nou in de Staten, dan zeg ik, ja, het is wel leuk, maar je zit wel steeds tegen een blok aan te schoppen. Dat heeft natuurlijk twee kanten. Misschien moeten wij nog harder
2375 schoppen of zoiets, maar er zit een monisme in deze zaal en wij moeten de huidige situatie aangrijpen om dat te kunnen doorbreken. Daarom kwamen wij met het voorstel. Hoe doe je dat nou? Op een gegeven moment geef ik de CdK en ook anderen heel erg gelijk, want zo'n criterium is niet zo maar even te ontwikkelen. Daarom kwamen wij ook met een extern verhaal, want je kunt eens laten kijken of testen hoeveel wordt overgenomen van de oppositie, in welke situaties,
2380 hoe vaak wordt er in blok gestemd terwijl het niet over afspraken gaat. Allemaal van dat soort dingen zou je wel kunnen ontwikkelen. Ik heb verder geluisterd naar de reacties hier en dat leidt er voor ons toe dat wij onze motie aanhouden en niet in stemming brengen. Wij hebben hem eerst gewijzigd van GS naar PS, maar wij zullen hem aanhouden en wij zullen ervoor zorgen dat deze wordt meegenomen in de voorbereidingscommissie waar ook de heer Struben in zit. Daarop
2385 waken en als er niets gebeurt, dan komen wij gewoon fijn terug met onze motie. Dan de projecten. De heer Talsma zegt, nou ja, zo'n hele exercitie, daar zijn wij eigenlijk al mee bezig. Dat merk ik ook wel in de commissie Ruimtelijke Ordening. Ik zou er toch even bij willen zeggen om te kijken wanneer je dan echt kunt stoppen, want op een gegeven moment moet je ook ergens een keer stoppen. Ik merk dat bij sommige projecten dat tijdstip er zoetjesaan wel
2390 aankomt. Dan de afkoelingsperiode. In die motie hebben wij ook een iets ruimere formulering gemaakt, maar ook die motie willen wij aanhouden omdat dat meegenomen wordt bij de gedragscode, maar wij houden hem aan als stok achter de deur. Ten slotte de aanpak van integriteit. Daar wordt natuurlijk veel over gepraat. Wat wij in onze inbreng meegaven is dat er heel veel over wordt gepraat en juist ook bij andere provincies. Er zijn voorbeelden van dat je het
2395 ook expliciet in codes kunt vastleggen, dus het is niet alleen praten. Dat was onze verwijzing naar dat punt. Dat geef ik nog een keer helder mee.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, het valt nog niet mee om de oppositie serieus te nemen, en dan vooral de argumenten van de oppositie. Toch een beetje geschrokken van de reactie van
2400 GS. Ik kom daar het zogenoemde argument van de stroman wel erg vaak tegen. Het argument van de stroman is eigenlijk heel simpel. Je maakt eerst een karikatuur van het argument van je tegenstander. Die neem je dan dus niet echt serieus en vervolgens haal je die onderuit. Het eerste voorbeeld kwam van de Commissie Schoon Schip zelf: "Het is hier geen boevenbende". Ja, dat is natuurlijk wel het ene uiterste van het spectrum. Je leidt hier een beetje de aandacht af van
2405 wat er allemaal wel is gebeurd wat eigenlijk niet oké is. Een ander voorbeeld is dat het toch wel heel erg zou zijn als de CdK en de gedeputeerde Financiën geen invloed zouden hebben in het college en dat klopt, dat zou inderdaad heel vreemd zijn, maar volgens mij is er niemand die dat beweerd heeft. Het gaat erom of ze overmatig veel invloed hebben en dat werd vervolgens onjuist verklaard door te vragen aan de overige gedeputeerden of zij het sulletje van het college
2410 waren en nee, dat waren ze niet. Ik vond hem niet sterk. Dit is een klein stukje retoriek van mijn kant.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Bij interruptie. Ik moest er even over nadenken. Als je zegt dat die twee de baas zijn, dan ben je lulletje rozenwater en als je dat niet zegt, dan ben je ook lulletje
2415 rozenwater. Dat is wat u net zei. U vond het niet sterk dat ze het ontkenden, maar het bevestigen vindt u ook niet sterk. Met andere woorden, u vindt niets sterk wat door het college wordt gezegd. Dit is niet helemaal in de haak.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik ben in ieder geval blij dat als ik mij een retorische uitspatting
2420 permiteer, de PvdA daar zo scherp op reageert, wat geweldig. Het punt is wel. U zegt, u doet nu hetzelfde, maar vervolgens doet u ook nog eens een keer hetzelfde. Dan blijven wij wel aan de gang en volgens mij is het goed daar een punt achter te zetten. Het blijft een feit dat de argumentatie zelf natuurlijk niet zo sterk is en ik zeg inderdaad niet dat wat er ook uit het college was gekomen, dat dat verkeerd was. Maar dat is niet de vraag die je aan de
2425 gedeputeerden moet stellen als je wilt aantonen of de gedeputeerde Financiën en de CdK wel of niet teveel macht hebben. Ik ga verder met mijn betoog, want er waren nog meer stromannetjes. De bestuurscultuur is niet verziekt, maar vervolgens gaat de Commissie wel verder met als het gaat over de politieke cultuur, dat die er een is die erg op een dominante VVD ligt en waarbij macht toch wel een grote rol speelt. Dat is dan ook weer een uiterste waarvan ik zeg, ja, moeten
2430 wij dan zeggen, het is geen verziekte bestuurscultuur. Alles is in orde. Ik heb nog aan de CdK gevraagd wat hij wil doen om het dualisme dan te versterken en dan krijg ik een verhaal te horen dat dat vooral tussen Statenleden is. De impliciete boodschap is, de CdK gaat daar niet het voortouw in nemen en dat is jammer, want hij is ten slotte toch ook voorzitter van PS. Hoewel ik het kan waarderen dat hij zich dan opstelt als technisch voorzitter, is net bij dit punt niet zo
2435 ontzettend goed. Dan het presidium. Wij zouden een discussie hebben gehad in het presidium over netwerkbijeenkomsten. Nou, er werd voorgesteld om die kosten voor onze rekening te nemen. Er werd geteld ja, ja ja en vervolgens waren er drie partijen, GL, SP, PvdD, die zeiden, dat vinden wij eigenlijk helemaal geen goed idee. Argumenten van de oppositie serieus nemen was daar absoluut niet aan de orde. Er zijn geen argumenten gewisseld, dus er kan nog wel wat
2440 verbeteren in dit huis. Ik heb nog twee vragen aan de VVD. In eerste termijn kregen wij te horen dat Mooij toch meer steun in de fractie had dan gedeputeerde Hooijmaijers, maar dat roept eigenlijk alleen maar meer vragen op over waarom Mooij alsnog het veld moest ruimen. U moet toch toegeven dat het op zijn minst de schijn had van een afrekening. Het zou denk ik goed zijn als u uitlegt waarom dat absoluut niet aan de orde is. Ik begrijp dat de VVD-fractie natuurlijk erg
2445 moedig is als zij reageert op wat ik gezegd heb over de heer Meijdam, want hij is ten slotte nog steeds voorzitter van de Kamercentrale van de VVD en heeft invloed op de opvolging van deze Statenfractie. Dan de evaluatie die ik in een motie heb vevat. De CdK zegt dat dit aan de Staten is, maar vervolgens zegt hij dat in een verdere motie al staat dat de Commissie haar werk goed heeft uitgevoerd. Ik heb die motie er nog eens op nageslagen, maar dat staat er niet. Er staat:
2450 conform opdracht uitgevoerd en dat is nog iets anders dan dat die goed is uitgevoerd. Zoals ik in eerste termijn heb gezegd heb ik daar zo mijn opvattingen over. Het staat in ieder geval niet in die motie. Het is altijd verstandig om van het verleden te leren. Een groot en uniek project, ja, uniek. Is dat een reden om het dan maar niet te evalueren? De geschiedenis herhaalt zich natuurlijk altijd, maar nooit precies in dezelfde vorm. Andere gremia zouden ook kunnen leren
2455 van wat wij hier gedaan hebben. Een aantal van de aanbevelingen zijn echte open deuren en zijn

2460 vaag. Nader operationaliseren lijkt mij noodzakelijk. De eerste termijn van gedeputeerde Talsma over de Bennewerf noopt mij tot de volgende vragen. Hij zei, als wij daarmee stoppen dan gaat dat veel geld kosten. De vraag is dan hoeveel? Dan graag ook het antwoord bespreken met mevrouw Post, want die heb ik erg hoog zitten als iemand die over de cijfers gaat, want dan kloppen ze meestal. Als de CdK het heeft over de provinciale onderzoekscommissie die 700.000 euro zou hebben gekost, dat was bij mijn weten 260.000 euro.

2465 De **VOORZITTER**: Mijnheer Van Liere, ik onderbreek u even, want ik wil wel wat soepel zijn met uw spreektijd, maar u bent er al even doorheen. Probeert u tot een afronding te komen?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, dat is een prachtig moment, want ik ben aan het einde van mijn betoog.

2470 De heer **HOLTHUIZEN** (50plus): Voorzitter. De betogen van de VVD en PvdA in eerste termijn geen mij een ambivalent gevoel. Moet 50plus nu echt geloven dat de tijd van het machtsdenken voorbij is? Dan het rapport van de Commissie. 50plus blijft dat onvoldoende vinden. Een jaar geleden is niet met de enquête begonnen, maar dat was wel veel beter geweest. Het ging niet door vanwege hetzelfde in onze ogen, machtsdenken. Nu is het niet meer nodig om een enquête te houden, want de rapportage heeft zijn doel bereikt. Dat blijkt ook uit het betoog van de CdK.

2475 De intenties van hem als voorzitter van GS blijken daar duidelijk uit. Zij komen absoluut positief en eerlijk over. Een transparante, zowel ambtelijke als bestuurlijke tegenspraak organiseren. 50plus volgt zijn betoog op dit punt graag. Nu nog zijn intenties richting PS. Dan de vele moties. Wij denken niet dat die meer brengen dan wat er nu is bereikt met dit debat en wij zullen ze dus ook niet steunen. De voordracht zal wel worden gesteund door 50plus en daarmee willen wij ons

2480 vertrouwen uitdrukken dat alle partijen in de Staten zich positief voor het dualisme zullen inzetten, maar wij blijven kritisch.

2485 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, een paar opmerkingen over de moties. Allereerst dank voor de beantwoording door de CdK. Motie 5-6, de stippelijnmotie. De CU/SGP blijft van mening dat er nog veel onduidelijk is, zeker wat betreft de rechtszaak van de heer Hooijmaijers en de in gang gezette maatregelen en dat een streep op dit moment niet op zijn plaats is. Motie 5-6 blijft staan. In motie 5-7 wil ik het tweede bolletje wijzigen door het woord 'uiterst' door te strepen, evenals de laatste woorden 'en de onkostenvergoeding als afdoende te beschouwen'. Het gaat hier eigenlijk om helder en transparant maken van wat er al is en te verzoeken om terughoudend

2490 te zijn met declaraties. Motie 5-8 wil ik aanhouden in analogie met GL. Bij motie 5-9, de treurnismotie, wil ik een deel van het eerste bolletje bij overwegingen schrappen, namelijk achter 'dat' tot en met het haakje achter 2009 en daarboven schrijven 'er'. Dan wordt het als volgt: 'dat het betreuenswaardig is dat er zoveel schade is aangericht binnen het provinciaal bestuur'. Zo moet het gaan luiden. Dus ook doorstrepen 'heeft kunnen aanrichten' en daarvan

2495 maken 'is aangericht'. Dat wat betreft de moties. Over dualisme heb ik nog niet de opvatting van de coalitiepartijen gehoord en dan heb ik het met name over aanbeveling 10 van Schoon Schip. Hoe gaan wij hier nu mee verder? Wat vindt men daarvan? Ik zou dat nog graag even van hen horen. Ik heb al wel de conclusie getrokken die hier boven de markt hangt, maar die moeten wij

2500 nog effectueren, dat de evaluatiecommissie die al bestaat voor andere zaken, een extra opdracht zou kunnen krijgen om hierover na te gaan denken, maar er is geen motie die dat op dit moment ondersteunt. Dat moeten wij wel vaststellen denk ik. Het is mij niet helemaal duidelijk hoe wij dat het beste zouden kunnen doen, anders blijft dat vaag. Dan als laatste, het Waterlands Wonen waar de heer Talsma over gesproken heeft. Hij zei, wij hebben onze handtekening gezet, maar misschien kunnen wij daar nog wel anders over gaan denken, maar dan moet daar wel een win-
2505 win of oplossing voor zijn. Nu heb ik begrepen uit wandelgangen buiten dit Provinciehuis dat er wel degelijk een andere mogelijkheid is, namelijk een andere plek op Marken om te gaan bouwen. Dan zou je moeten gaan ruilen. Mijn verzoek aan gedeputeerde Talsma is om daar op de een of andere manier actief gevolg aan te geven. Ik kan u na deze vergadering wel inlichten over wat dat nou precies betekent.

2510

De heer **BRINKMAN** (OBP): Voorzitter. Dank aan de Commissaris en de twee gedeputeerden voor de beantwoording. Ik wil graag even ingaan op het punt van de enquête en de motie die ik daarvoor heb ingediend. Laat ik voorop stellen dat ik vorige week anderhalf uur de gelegenheid heb gehad om een gesprek aan te gaan met de Commissie, maar dat had wat mij betreft wel vier,
2515 vijf uur mogen zijn, want ik heb nog vele, vele tientallen vragen meer en helaas zit hier wel de initiatiefnemer, maar niet de commissie zelf achter het spreekgestoelte en dat vind ik erg jammer. Als wij kijken naar de tekortkomingen van dit onderzoek, daaruit heb ik wel gedestilleerd dat een aantal meldingen niet door de Commissie onderzocht kon worden. Dat heeft de Commissie duidelijk beantwoord naar aanleiding van vragen die ik daarover gesteld heb.
2520 En waarom niet? Omdat deze buiten de onderzoeksvraag vielen, zoals meldingen aangaande niet zijnde het bestuur van de provincie, meldingen over ambtenaren, maar ook en dat heb ik de Commissie verweten, meldingen waarvan wel indirect bewijs lag, maar geen direct bewijs. Dat is overigens zeer vreemd, want als ambtenaren met indirect bewijs kwamen, werden die meldingen wel onderzocht. Als bijvoorbeeld een projectontwikkelaar kwam, dan werd gezegd, de
2525 betreffende man heeft een ander belang en die zal dan met direct bewijs moeten komen. Op het moment dat hij dat niet doet, dan gaan wij dat niet onderzoeken. Dit is een cruciale kwestie, want het gaat bij de projectontwikkelaar om veel geld. Ik noem er maar een, maar er zijn ongetwijfeld meer projectontwikkelaars die met zulke meldingen zouden kunnen komen. Dat gaat om veel geld. De commissie heeft ook al gesteld dat zij te maken hebben met een
2530 gedeputeerde die zij omschrijven als zijnde een 'ritselaar'. Op het moment dat je gesprekspartner een ritselaar is, dan moet je ook beseffen dat bewijs misschien niet helder en duidelijk aan de oppervlakte ligt, maar dat je daar iets dieper naar moet graven. Dat is de reden dat ik het vreemd vind dat dergelijke meldingen niet goed zijn onderzocht. Dat is ook de reden dat ik vasthoud aan mijn motie om op te roepen tot een enquête, buiten het feit dat deze oproep
2535 breder is, namelijk deze betreft niet alleen het bestuur hier aanwezig, maar ook het bestuur van de aan de provincie gelieerde stichtingen en ondernemingen. Ik moet er wel bij zeggen dat de inbreng van mevrouw Alberts wel aandacht verdient, want het is een goed idee. Namelijk als u echt schoon schip wilt maken, zeg ik tegen GS, komt u dan zelf eerst eens met het rijtje van mogelijke zaken waar misschien iets wel of niet goed gegaan is, daarbij in acht nemend de
2540 vragen van mevrouw Alberts. Ik wil dat ondersteunen. Als GS dat zouden toezeggen, dan ben ik bereid mijn motie aan te houden.

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter. Op de eerste plaats zou ik iets willen zeggen – waar mensen naar gevraagd hebben en waartoe de heer Van Liere mij heeft uitgedaagd - over de tweede
2545 VVD'er die genoemd werd in het rapport en waarvan de Commissie gezegd heeft dat zij geen concrete aanwijzingen had en dat is de heer Meijdam. Wij vinden dat de nadruk die de Commissie legt op het optreden van de oud-bestuurder Meijdam pijnlijk en eerlijk gezegd buiten proportie. De desbetreffende gedeputeerde had hem een berichtje kunnen terugsturen met de strekking dat zij wijst op de gelegenheid om in te spreken in commissievergaderingen en dan was dat het
2550 geweest, evenals met de mededeling dat de verhouding tussen beiden van verenigingsrechtelijke aard was, want de VVD is ten slotte een vereniging. Dit trekken wij ons als VVD intern aan en zullen daarop intern actie nemen om voor de toekomst nog meer rollenscheiding tot stand te brengen en daardoor de schijn van belangenverstrengeling proberen te vermijden. Er is meer gezegd. De heer Van Liere heeft mij uitgedaagd met de vraag waarom de heer Mooij kon
2555 beschikken over meer interne steun en waarom hij dan toch weg moest. Ik heb al vaker verteld dat die hele procedure zich niet laat kenmerken door veel schoonheid, want ik kan u zeggen dat de toenmalige VVD-fractie zich buitenspel gezet voelde. Het rapport dat voor het zomerreces was verschenen, was op dat moment nog niet intern in de fractie besproken en de fractie had nog niet intern tot politieke oordeelsvorming kunnen komen. Mijn fractie had op dat moment wel zijn
2560 mening gereed en wilde dat die avond bespreken, maar het was niet meer relevant omdat de heer Mooij al in de publiciteit zijn standpunt had kenbaar gemaakt en daarmee heeft hij de VVD-fractie buitenspel gezet. Daar heeft de fractie een conclusie aan verbonden en gezegd dat zij op dat moment met die twee gedeputeerden niet meer verder kon. Dat is het verhaal en ik hoop dat u hiermee genoeg neemt, want dit zijn de feiten zoals ik en de mensen van destijds in de fractie
2565 deze hebben beleefd. Dan de invloed van Meijdam. U vraagt ernaar, maar u dicht daar ook een te grote invloed aan toe. Dat komt wellicht omdat u te weinig kennis heeft van hoe het intern binnen onze partij is geregeld. Wij zijn een vereniging en de leden en in dit geval de afdelingen, hebben daar het laatste woord. Ook bij kandidaatstellingsvergaderingen hebben de leden het laatste woord en dat is een groot goed. Als u ooit in de gelegenheid zou zijn – waarschijnlijk niet
2570 - om aanwezig te zijn bij zo'n ledenvergadering over kandidaatstellingen, dan kan ik u zeggen dat het er heftig aan toegaat. Het is niet altijd zo dat altijd klakkeloos de voordracht van het bestuur wordt overgenomen. Sterker nog, heel vaak vinden daar aanwijzingen op plaats. Daarnaast is de heer Meijdam een KC-voorzitter van de drie KC's die wij in Noord-Holland hebben. Dat betekent dat hij niet alleen in zijn eigen KC omringd is met medebestuurders, maar
2575 dat hij dat ook nog een keer in overleg moet doen met de twee andere KC-voorzitters, die ook graag hun kandidaten uit hun gebieden hoog op de lijst willen hebben. Wat dat betreft zit daar voldoende democratische waarborg omheen om ervoor te zorgen dat niet een persoon kan bepalen hij wel of zij niet of andersom. Er is heel veel gesproken over macht en ik ben van mening dat het woord macht eigenlijk niet past in een democratie. In een democratie spreken wij
2580 over invloed en je hebt meer of minder invloed naarmate je boodschap al dan niet bij de kiezer is aangeslagen. Macht heb je in een dictatuur, maar wat nu als je in een democratie als dictator gedraagt? Wat gebeurt er dan met de invloed? Daarvan heb ik voldoende in eerste termijn gezegd, maar wij zijn ervoor om invloed te verwerven niet alleen met het mandaat van de kiezer, maar ook op basis van respect wat je meekrijgt op basis van kennis, kunde en inhoud als

2585 bestuurder. Invloed krijg je van je omgeving als je aan die voorwaarden op basis van respect
voldoet. Wij zullen en dat kan ik namens deze VVD-fractie vertellen, onze gedeputeerde langs die
meetlat blijven leggen. Wij hebben vandaag een staaltje van dualisme meegemaakt, wat eigenlijk
niet zo heel erg fraai is en daar was ik mede debet aan, maar het ging wel op het scherpst van de
2590 snede en dat was omdat wat er gezegd werd, ons wel raakt. Als je integriteit ter discussie staat,
dan reageer je daar fel op, omdat het je wat doet, omdat je het hoog hebt. Daarom is ook te
prijzen dat de heer Meijdam direct na het verschijnen van het rapport daar ook conclusies aan
verbonden heeft voor zijn eigen functioneren en daar prijs ik hem voor. Dat vind ik grote klasse.
De VVD-fractie heeft vandaag en ik hoop dat die boodschap wel duidelijk is overgekomen
2595 ondanks het tumult wat mevrouw Alberts en ik even hadden – volgens mij hebben wij allebei het
beste met deze provincie voor – afstand genomen van de handel en wandel van de heer
Hooijmaijers. Een bestuurder die een dergelijke bestuursstijl hanteert, past niet binnen onze
provincie en ook niet binnen onze partij. Ik zal ook niet accepteren als de buitenwacht de VVD,
de VVD-fractie en alle leden daarin vertegenwoordigd, op een lijn zet met de handel en wandel
2600 van de heer Hooijmaijers, omdat die toevallig een VVD'er was. De VVD heeft suggesties gedaan,
een aantal suggesties in eerste termijn en ik ben blij dat het college daar positief op gereageerd
heeft en ik heb geen partijen gehoord dat die het daar niet mee eens zouden zijn, dus ik voel mij
gesterkt om die inbreng over het periodiek evalueren in te brengen in de werkgroep Struben. Ik
ga er daarbij wel vanuit dat wij ons beperken tot de evaluatie van PS, maar ik zou graag nog een
2605 reactie horen van het college op hoe zij aankijkt tegen haar eigen evaluatie, het periodiek
evalueren van haar eigen functioneren. Zijn er al regels voor en zo niet, gaat u die dan opstellen
en wanneer mogen wij daar kennis van nemen? Dat u het zelf doet, vind ik prima, maar van het
kader waarbinnen u dat doet, willen wij graag kennis nemen. De rest van de beantwoording door
het college stemt ons tevreden en geeft ons vertrouwen voor de toekomst, maar wij zullen wel
2610 met elkaar scherp moeten blijven over de leerpunten van dit rapport. Wij kunnen ons ook vinden
in opmerkingen die ook andere partijen hebben gemaakt dat meer regels niet altijd de oplossing
zijn voor het probleem, maar dat het tussen de oren krijgen en het naleven van bestaande regels
vaak voldoende is en dat gecombineerd met gezond verstand. Voor mezelf hanteer ik als
leidraad, wat ik ook tegenkom, durf ik het te vertellen? Ik kan u vertellen dat alles wat ik tot op
2615 heden heb meegemaakt, ik durf te vertellen aan de buitenwacht en dat is voor mij de
belangrijkste maatstaf voor de inrichting van mijn bestuurlijke leven. Op het moment dat ik het
niet meer zou durven vertellen, kan ik niet meer optimaal functioneren en zou ik wat anders
moeten gaan doen. Dat was twee. Voor wat betreft de diverse projecten die genoemd zijn en
door diverse partijen zijn aangehaald, zoals Waterlands Wonen, willen wij niet op de discussie
2620 vooruitlopen en wachten wij de reactie van het college hierover af. Nog uitgedaagd door de heer
Kardol in tweede termijn over het dualisme. Ik had er in eerste termijn al iets over gezegd. Het is
een ieders verantwoordelijkheid. Ik kan u niet vertellen hoe u moet handelen onder het dualisme.
Ik kan u wel vertellen hoe wij daar als VVD-fractie mee omgaan. Voorstellen die gelanceerd
worden door GS of partijen in deze Staten, zullen wij aan een aantal zaken toetsen. Wij toetsen
2625 die aan liberale uitgangspunten en aan het coalitieakkoord als het van toepassing is, en aan ons
verkiezingsprogramma. Daarnaast kijken wij ook nog of het past binnen de provinciale doelen en
wat de provincie er uiteindelijk mee opschiet. Wij vinden het ook belangrijk om daarbij de
inhoudelijke argumenten te betrekken en of een compromis mogelijk is. Zit het helemaal vast of

is er beweging in mogelijk en zo ja, hoeveel, en welk risico loopt de provincie daarin. Zo
bedrijven wij dualisme bij de VVD. U zult daar intern uw eigen spelregels voor hebben en die zijn
2630 natuurlijk niet in een document vastgelegd, maar zo is het hoe wij in de partij doordrenkt zijn
van het hanteren daarvan. Wat ons betreft en dat hebben wij al vaak gezegd, de onderste steen
moet boven, maar wij realiseren ons ook dat dat in een aantal gevallen niet te realiseren valt. Wij
vinden wel dat er voldoende materiaal is om te komen tot politieke oordeelsvorming en ik heb in
eerste termijn uitgelegd hoe de VVD daarnaar kijkt. Wat dat betreft kunnen wij ons vinden in de
2635 aanbevelingen van de Commissie en wij ondersteunen de voordracht. Ik wil afsluiten met dat wij
leren van de punten die daarin genoemd zijn en dat wij allen kritisch en alert moeten blijven en
elkaar durven blijven aanspreken op elkaars functioneren.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter. Allereerst een woord van dank aan GS en de CdK voor de
2640 uitgebreide beantwoording en onze vraag ten aanzien van het verder functioneren van de
provinciale organisatie en de positie van de medewerkers daarin is afdoende beantwoord in de
wetenschap dat dit niet een einde is, maar in zekere zin een begin, omdat er nog aanbevelingen
liggen vanuit de conclusies van de Commissie Schoon Schip die uitgevoerd moeten worden. Zoals
gebruikelijk zullen wij als fractie en Staten GS kritisch volgen in de manier waarop zij daarmee
2645 omgaan. De heer Talsma heeft ook gesproken over KNSF en dat is wat ons betreft precies de
goede toon om dat probleem in Muiden bij de bevolking en het college en raad aan te pakken,
want er is het nodige te doen. Wij zijn uiteraard blij dat GS onze motie over PPS willen
ondersteunen, want wij zien dat nadrukkelijk niet als overbodig, omdat wij denken dat er meer te
zeggen is over PPS dan in de voortreffelijke notitie die de Staten eerder heeft gepasseerd. Wij
2650 denken dat de Commissie op dit punt een aantal scherpe richtlijnen heeft neergelegd die het
verdienen om uitgewerkt te worden. Het dualisme. De heer Kardol heeft ons uitgedaagd om nog
eens te zeggen hoe wij daarover denken, maar ik ben daar in eerste termijn uitvoerig op
ingegaan voor mijn doen. Ik zou het op prijs stellen als wij als Staten tot de conclusie kunnen
komen dat de huidige werkgroep van de Staten die kijkt naar het functioneren en de werkwijze
2655 van de Staten, ook het thema 'hoe stel je je op als duale Staten tegenover GS' mee zou nemen.
Wij denken dat dat heel verstandig is. Ik wil niet verhelten dat wij in de voorbereiding van dit
debat als fractie gekeken hebben naar wat wij doen met argumenten en voorstellen vanuit de
oppositie. Soms is de coalitie een gesloten blok en dat moet ook soms vanuit het coalitieakkoord
en soms zijn er wisselende verbanden tussen oppositie- en coalitiepartijen en soms steunen wij
2660 ook gewoon moties van de oppositiepartijen, van een of meer partijen. Als wij naar ons eigen
track record kijken, dan zijn wij daar niet zo ontevreden over. Wij hebben de afgelopen maanden
moties van allerlei verschillende partijen gesteund als die naar onze wijze van zien gedragen
werden door goede argumenten en overwegingen, maar dat is altijd subjectief. Laten wij het
debat over het dualisme verder voeren. Dan liggen er wat voorstellen over een afkoelingsperiode.
2665 Aan de ene kant is het logisch en sympathiek en aan de andere kant gedragen wij ons ten
aanzien van gedeputeerden steeds scherper in de zin van dat wij zeggen, als u gedeputeerde af
bent, bent u een gewone werknemer en moet u solliciteren. Geen luxe wachtgeldregeling, aan de
slag. Prima, maar op het moment dat je dat zegt, kun je geen beperkingen opleggen ten aanzien
van waar iemand mag gaan werken. Dat kan dus niet. Ik proef een zekere dualiteit in de
2670 benadering vanuit de Staten op dit thema. Er zijn dingen die niet kunnen. De heer Loggen heeft

daar in eerste termijn een aantal dingen over gezegd. Op het moment dat wij vinden dat wij gedeputeerden als gewone werknemers moeten behandelen, dan moeten wij ze ook de gelegenheid geven om aan hun sollicitatieplicht te voldoen. Dat is iets anders als gedeputeerden op twee manieren bezig zijn met een onderneming, daarover zijn wij het met elkaar echt wel eens. Dus allemaal verstevigingen daarbij, anders dan wat er op dit moment al geregeld is, is niet op voorhand helemaal voor de hand liggend. Dan de toekomst en het verleden. Ik heb in eerste termijn gezegd en ik houd dat vol, dat wij ervan overtuigd zijn dat met Schoon Schip een dermate degelijk onderzoek is geleverd bovenop datgene wat al eerder is gebeurd, zoals het WOC en het IRS, dat wij niet zitten te wachten op verder onderzoek en dat is natuurlijk iets anders dan je archieven op orde houden. Dat is ook een beetje waar de motie van de SP op doelt om alles nog een keer door te nemen. Wij willen ons richten op de toekomst. Wij hebben in eerste termijn aan GS gevraagd waar nog open einden zijn. De heer Talsma heeft daar voor een deel op geantwoord. Wij vinden dat alle dingen die door de Commissie zijn genoemd en waar in potentie potentiële spanningen en projectontwikkelaars of derden in de procedure kunnen zitten, het de taak van GS is om daar gewoon in hun normale werk nog eens goed naar te kijken. Daar heb ik geen motie of onderzoek voor nodig, maar wij kunnen niet hebben dat er opeens dingen uit het verleden opduiken, dus GS hebben de verantwoordelijkheid om dat te doen en ik voel er niets voor om dat naar de griffie te verplaatsen. De boodschap van de Commissaris van, wij kunnen er eigenlijk niets mee, doet u dat zelf als Staten, vond ik niet heel erg sterk. Het is gewoon aan GS om voor bewaking van adequate besluitvorming in het voortraject te zorgen en wij moeten daarop controleren.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Even ter verduidelijking. U geeft een aantal bezwaren aan. Vindt u het ook niet handig dat het nu in een keer goed op een rijtje wordt gezet? Ik heb ook gezegd en dat heeft u kunnen horen, de heer Talsma is al bezig met een aantal onderwerpen, maar dat blijft maar doorgaan. Ik zou zeggen, dik het in, haal het naar voren, kijk nog een keer heel goed, dan weet je zeker dat je alles op een rijtje hebt en schoon schip maakt.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Wij hebben een commissie van drie hoogstaande hoogleraren meer dan een jaar aan het werk gezet met een groot budget. Ze vonden het zelf nogal beperkt, maar in mijn beeld is het een groot budget om dat te doen en zij hebben geleverd wat er geleverd kan worden. De Commissie heeft met nadruk gezegd vanuit het presidium vorige week maandag dat wat hen betreft er geen ander onderzoek hoeft te worden gedaan, want daar komt ook niets meer uit en dat is precies het bezwaar. Je kunt wel blijven onderzoeken, maar het helpt je niet verder. Wij waren bij dezelfde vergadering en ik vond dat een helder statement. Ik vind dat wij het boek dicht moeten doen, met een belangrijke uitzondering en die heb ik eerste termijn ook genoemd. Op het moment dat zou blijken dat er uit de juridische procedure richting de heer Hooijmaijers nieuwe feiten op tafel komen, dan is dat reden voor een hernieuwd debat, zo nodig in deze Staten.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ja, het probleem wat ik heb met de Commissie is dat die heeft gehandeld op basis van meldingen en dan weet je niet of alles voorbij is gekomen. Dat maakt voor mij belangrijk dat wij het inderdaad volledig doen en dat wil ik u nog een keer voorleggen. De

2715 Commissie is op basis van meldingen aan de slag gegaan en heeft werk verricht, ja. De gedeputeerde zegt, elke keer als er een besluit komt, gaan wij het nog even langs de meetlat leggen, maar zo blijf je aan de gang. Dan wil ik ook weten wanneer wij van die onderwerpen af zijn bijvoorbeeld.

2720 De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, mevrouw Alberts stelt de vraag heel helder, maar volgens mij is het antwoord helder dat het een illusie is dat je van hieraf kunt zeggen om alles wat in de periode 2003 - 2011 door het college besloten is, nog eens een keer langs de meetlat te leggen. Wij hebben niet voor niets met elkaar, in ieder geval GS - ik wil niemand de schuld geven - de keuze gemaakt van meldingen, ook vanuit de verwachting dat er in het ambtelijk apparaat voldoende scherpte was om die dingen die boven tafel gehaald moesten worden, boven tafel te
2725 halen. Wat denkt u nou meer te halen dan wat die trouwe ambtenaren die naar de Commissie zijn gegaan, al niet gedaan hebben? Volgens mij is dit een weg die helaas niets zal opleveren. Je weet niet wat je niet weet, maar je kunt wel bedenken wat je wel weet en of je dat genoeg vindt. Voor mijn fractie is dit genoeg. Dan ten slotte, wat houden wij hier nu aan over? Uiteindelijk een provincie die beter functioneert en het is een zware les die wij met elkaar hebben moeten
2730 trekken. Het vertrouwen in de provincie is afgenomen en wij zullen lang met elkaar moeten werken om dat vertrouwen weer te laten groeien. Een gevoel van droefenis over wat er allemaal is gebeurd houdt ons wel bezig en vandaar dat wij de motie van de CU/SGP in aangepaste vorm zullen steunen, omdat dit echt uitdrukt hoe wij tegen deze hele periode aankijken.

2735 De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter. Mijn eerste termijn ging over het omgaan met macht. Ik loop dat in tweede termijn nog even na. Ik heb vragen gesteld aan GS over bijvoorbeeld maatregelen om ambtenaren te beschermen en welke effecten dat heeft. Ik vond het een uitstekend antwoord van de CdK dat hij zegt dat het ons ook is opgevallen dat de klokkenluidersregeling weinig gebruikt is en dat daar rondetafelgesprekken over komen om te
2740 kijken hoe daar verbetering in kan komen. Wat dat betreft is dat voor ons een bevredigend antwoord. Ik heb een vraag gesteld over primair dienaar van goede besluitvorming te zijn en niet primair de dienaar van GS. Laten wij dat maar beschouwen als een aanbeveling. Ik heb daar niet direct antwoord op gekregen, maar laat ik dat maar op die manier neerzetten. De heer Talsma heeft wat ons betreft een goed antwoord gegeven op namen van bedrijven die de revue
2745 gepasseerd zijn. Ik denk dat dat de enige manier is om daarmee om te gaan. En dat geldt ook voor het KNSF-dossier. Checks and balances, die discussie is af en toe ambivalent. Dat is ook logisch, want integriteit zit in de vent m/v, maar dat neemt niet weg dat je moet kijken naar checks and balances en wat dat betreft zijn er suggesties om die mee te nemen inclusief de gang van zaken rond het dualisme in de commissie onder leiding van collega Struben. Dat kunnen wij
2750 volledig onderschrijven. Dat lijkt ons de beste manier om dat aan te pakken. Wat betreft conventioneel en onconventioneel gedrag, die vragen zijn wat ons betreft voldoende beantwoord. Daarop afgaande kunnen wij zeggen dat wij er vertrouwen in hebben dat de gang van zaken extern en intern sterk verbeterd zal zijn ten opzichte van wat er vroeger gaande was. Dan de hamvraag, is het schip schoon genoeg of zouden wij nader onderzoek willen. Wij hebben zelf het
2755 voorbehoud gehouden bij als er nog rare zaken voortkomen uit het proces van de heer Hooijmaijers. Mevrouw Alberts heeft de redentie van als wij het niet weten, zou er toch wat

2760 kunnen gebeuren, als ik dat even mag parafraseren. Wij kunnen daar niet in meegaan. Juist omdat er geen meldingen zijn gekomen, geeft dat een indicatie van wat er gaande is. Wij hebben het IRS-onderzoek gehad en de Randstedelijke Rekenkamer bij het Wieringerrandmeer en de POC inzake Landsbanki en dit uitgebreide onderzoek van een jaar over allerlei dossiers. Ik denk dat wij dit kunnen afsluiten, want daarboven staat ook nog een keer de actieve informatieplicht van GS over dingen die zij tegenkomen en die wij nog zouden moeten behandelen. Wij zouden hier graag een streep onder zetten voor wat betreft de besluitvorming, zij het dat ook wij de treurnis delen en de aangepaste motie van de CU/SGP willen ondersteunen. Over het dualisme. Ik denk
2765 dat ik er in eerste termijn genoeg over heb gezegd, over het omgaan met macht en participatief gedrag vertonen als je minder machtig bent, maar ook dat je degenen met wie je omgaat, uitnodigt tot participatief gedrag en dat je probeert te vermijden om dat te verhinderen. Ik heb zelf naar het dossier gekeken hoe ik ernaar gekeken zou hebben als ik in de oppositie had gezeten en hetzelfde geldt voor de moties. Wat dat betreft kan ik naar eer en geweten verklaren
2770 dat ik niet tot andere dingen zou zijn gekomen dan nu het geval is. Dat is mijn verantwoording richting u inzake het dualisme.

De heer **OOTJERS** (CDA): Voorzitter. Ik ben sowieso uitgedaagd in verband met het dualisme. Even hierover. Ik heb in eerste termijn al gezegd dat het goed is als de voorbereidingsgroep zich
2775 hiermee gaat bezighouden. Mijnheer Kardol heeft gevraagd hoe wij dat vastleggen. Ik denk dat dat op zich niet zo nodig is, als wij met elkaar zeggen, die commissie is toch bezig met allerlei zaken om te kijken hoe wij dingen kunnen verbeteren en veranderen en dan kan dat zo meegenomen worden. Wat dat betreft vind ik het verstandig dat GL de motie aanhoudt of daar inbrengt, zodat wij daar nog even over na kunnen denken. Nog even dit. Er wordt gezegd dat de
2780 coalitie soms een gesloten blok is. Ja, dat kan, als er duidelijke dingen staan vanuit het coalitieakkoord die vanaf het begin kenbaar zijn gemaakt. Dan is het natuurlijk helder, maar ik denk nog steeds dat er toch duidelijk ook wel geluisterd wordt. Naarmate je dichterbij het collegeakkoord komt, heb je de meeste kans om invloed te hebben. Nogmaals dank voor de uitvoerige beantwoording. Als laatste wil ik zeggen en dat heb ik in eerste termijn ook al gezegd
2785 dat wij de aangepaste motie van treurnis zullen ondersteunen, omdat wij vinden dat dit rapport niet zo maar is ontstaan. Ik moet eerlijk zeggen, treurnis is zonder meer waar, maar die treurnis gaat over het verleden. Wat ik vanmiddag in deze zaal als antwoord van twee gedeputeerden heb gehoord, geeft mij hoop voor de toekomst. Wij kennen in de oude protestantse leer de drieslag van ellende, verlossing en dankbaarheid. Die dankbaarheid moet nog komen, die verlossing
2790 maken wij niet zelf, maar ik denk dat het jammer zou zijn als ik als laatste met treurnis zou eindigen, want het is ten slotte toch zo dat wij dit met elkaar gedaan hebben en wij hopen hier een streep onder te kunnen zetten en elkaar zo bij de les te houden dat men én vertrouwen in elkaar én in het bestuur houdt en dat de burger weer vertrouwen terugkrijgt. Laten wij elkaar daar zo op aanspreken en samen staan voor de zaak waarvoor wij hier staan en waarvoor wij met
2795 zijn allen in de politiek zijn gegaan en deze uren besteden aan het nog beter besturen van de provincie.

De **VOORZITTER**: Ik stel de vergadering voor even een kwartiertje te schorsen zodat GS de reactie in tweede termijn even kort kan afstemmen en u allen even de benen kunt strekken. Dat is

2800 arbotechnisch gezien ook veel beter voor iedereen. Wij zien elkaar over een kwartiertje terug. Ik heropen de vergadering. GS hebben een reactie in tweede termijn.

De heer **REMKES**: Voorzitter. Het college is de fractie van de PVV erkentelijk voor het onomwonden vertrouwen dat in het college is gegeven op dit punt en datzelfde geldt wat mij
2805 betreft ook een beetje door de verwijzing naar het strafproces. Dat loopt en dat wil ik in zijn algemeenheid ook in de richting van de Staten zeggen, want het is natuurlijk toch zo en dat is ook niet altijd makkelijk in politieke zin om dat te scheiden, dat de discussie over het strafproces en de discussie over Schoon Schip wat door elkaar zouden gaan lopen. Ik constateer met tevredenheid dat dat niet gebeurd is. Die erkentelijkheid wil ik ook in de richting van mevrouw
2810 Alberts uitspreken waar het gaat om de bestuurscultuur van de colleges na 2009, laat ik het zo maar aangeven. Ik kom nog even terug op de motie. Wat er gevraagd wordt, is wel heel breed en dat zeg ik ook in de richting van de heer Den Uijl. Op het moment dat je een lijst van besluiten gaat opstellen, is dat vrijwel niet te doen. Wat wel mogelijk is, is dat het college op het moment dat wij op onze tafel een onderwerp aan de orde krijgen dat figureert in Schoon Schip of
2815 anderszins en waar vraagtekens geplaatst worden bij de besluitvorming in het verleden en waar de Staten van op de hoogte gesteld moeten worden, dat aan de Staten laten weten. Dus bij Statenvoordrachten die in de toekomst aan de orde zijn over projecten zoals ze nu figureren, wij dan die toets zullen laten uitvoeren, zodat de Staten dan ook op de hoogte zijn van wat de relevantie van Schoon Schip is voor die voorstellen en ook qua achtergronden of als wij dossiers
2820 op tafel krijgen, waarvan wij helaas moeten constateren dat op de besluitvorming zoals die in die periode heeft plaatsgevonden, de nu onderzochte periode zeg maar, niet het predicaat behoorlijk geplakt kan worden, wij dan de toezegging doen dat wij dat in de richting van de Staten zullen aangeven. Dan hebben wij het begrensd en dan is er volgens mij in belangrijke mate, althans zoals ik de woorden van mevrouw Alberts heb geïnterpreteerd, aan voldaan.

2825 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik begrijp dus hieruit dat het bezwaar tegen het aannemen van de motie is dat u het liever gefaseerd wilt doen op het moment dat het onderwerp zich voordoet en niet alles in een keer. Is dat het punt?

2830 De heer **REMKES**: Laat ik het zo maar zeggen, en dan ben ik ook eens ruimhartig. Als die motie zo geïnterpreteerd mag worden zoals ik zojuist aangeef, dan vervallen daarmee de bezwaren van het college. Maar dan moet daar wel duidelijkheid over zijn.

De **VOORZITTER**: Dan moeten wij voor de besluitvorming ook even checken of dat voor iedereen
2835 helder is. Ik geloof dat de heer Den Uijl een verhelderende vraag wil stellen.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Ik probeer het ook helder te krijgen. Ik heb in mijn termijn gezegd dat ik het heel goed zou vinden als GS wanneer het aan de orde komt en zich dossiers voordoen, die overwegingen die in de motie staan melden. Dat is nu wat GS voorstellen. Er wordt geen
2840 dossieronderzoek voor iedereen gedaan, maar zodra het nuttig en nodig is en dan niet alleen als ik het goed begrijp, wat ik de heer Remkes hoorde zeggen, als iets naar de Staten moet worden

gezonden, zullen wij ook zorgen dat het wordt gezonden. Dat was niet de bedoeling van die opmerking.

2845 De heer **REMKES**: Nee, laat ik dan nog eens even stellen dat er wat mij betreft twee zaken aan de orde zijn. Wij krijgen op die collegetafel natuurlijk regelmatig onderwerpen aan de orde, die in het rapport benoemd worden qua realisering. U mag van GS verwachten dat wij bij de behandeling van die onderwerpen, de aanbevelingen en de toonzetting van Schoon Schip zullen betrekken en dat ook expliciet in de richting van de Staten zullen communiceren. Dat is
2850 hoofdstuk 1. Hoofdstuk 2 is als wij daar aan die tafel onderwerpen – en dan zal het met name gaan over onderwerpen in de sfeer van vastgoed of grond – krijgen, waarvan wij de conclusie trekken dat er in het verleden qua besluitvorming, qua zorgvuldigheid iets niet goed gegaan is, wij de Staten daar dan ook van op de hoogte zullen stellen. Als de motie zo geïnterpreteerd mag worden, maar dan moet de indienster wel even ja zeggen.

2855 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik begrijp omdat knikken niet genotuleerd kan worden, u dat even wilt horen. Laat ik ook u tegemoet komen want ik wil u ook de kans geven en inderdaad niet de work load opleggen van alles in een keer, maar gefaseerd, en dan mag u de motie op die manier interpreteren.

2860 De heer **REMKES**: Zeer bedankt, dan is dat helder uitgediscussieerd. Dan het declaratiegedrag. Wat ik heb proberen aan te geven is dat wij op dit ogenblik heldere regels hebben en dat natuurlijk overal weer over gepraat kan worden, dus ook over de regels. Maar onduidelijkheid, zo van wij doen een beroep op, kan bij dit soort discussies in de toekomst aanleiding geven tot
2865 gigantisch veel misverstanden. Dit is geen onderwerp waar misverstanden over moeten ontstaan. Dus dat is de reden waarom ik zeg, als die discussie moet plaatsvinden, dan moet die volgens mij over de verordening plaatsvinden en er moet geen gigantische interpretatieruimte zijn, want het gebeurt nu zo. Wij hebben de regels en de beoordeling van de declaraties getoetst aan de regels. Als bij die toetsing ja komt is er verder niets aan de hand. Het wordt ook nog een keer door de
2870 accountant beoordeeld. Een tijdje geleden hebben wij de discussie in het presidium gehad over de openbaarheid van declaraties van Statenleden. Daarvan hebben wij ook gezegd, geen onnodige bureaucratische rompslomp, maar wij zullen de accountant vragen daar een keer per jaar naar te kijken. Vervolgens wordt dat aan het presidium gerapporteerd. Dat zou nu ook mijn opvatting zijn. De tekst van de motie is wel iets beter geworden, maar hij voldoet daar nog niet
2875 helemaal aan. Mijn suggestie zou zijn om de motie aan te houden tot de discussie over de regels zelf. Dan mevrouw Van Leeuwen. Het klopt inderdaad dat de heer Moens mij een mailbericht heeft gestuurd met de strekking zoals mevrouw Van Leeuwen zojuist heeft aangegeven. De twee moties van mevrouw Van Leeuwen zijn aangehouden. Dan de heer Van Liere, teveel macht. Er zijn daar ook van de zijde van de Staten wat opmerkingen over gemaakt. Volgens mij is dat niet de
2880 juiste discussie. Macht en invloed en gezag moeten goed met elkaar in verband worden gebracht en ook even in de goede politieke context worden geplaatst. Dat moet je niet door elkaar willen halen en af en toe kreeg ik dat gevoel wel. De evaluatie van het onderzoek. In de motie is aangegeven dat het om een uniek onderzoek gaat. Ik zal u zeggen, alle burgemeesters in deze provincie krijgen wat mij betreft het rapport toegestuurd en wij zullen het ook toesturen aan

2885 universiteiten en hogescholen, omdat men hier bestuurskundig en ook in de opleiding
Politicologie hier nog wel iets aan kan hebben. Zo dragen wij ook nog langs deze weg bij aan het
algemeen belang, want er staat een aantal hele klassieke casusposities in beschreven, maar om
dit nu te gaan evalueren, dan blijven wij bezig met navelstaren. Er staan in de ene motie met vijf
of zes bullets terdege een aantal ruimere kwalificaties dan alleen maar dat de Commissie haar
2890 werk overeenkomstig de opdracht heeft uitgevoerd. Daarin kan ook gelezen worden dat de Staten
in feite een aantal van de conclusies overnemen. Dat betreft ook bijna letterlijke citaten uit het
rapport. Waar ik op wil wijzen, de opdrachtverlening en dat zeg ik ook in de richting van de heer
Brinkman, heeft in nauwe samenspraak met de Staten en het presidium plaatsgevonden. De heer
Brinkman zegt dat een aantal zaken buiten haken is geplaatst waar de Commissie geen aandacht
2895 aan heeft geschonken, bijvoorbeeld buiten de provinciale organisatie. Ja, dat is ook zeer
welbewust gebeurd. Het ligt ook niet op onze weg om opdracht te geven voor onderzoek naar
vermeende onregelmatigheden bij de gemeente, laten wij een buitenplaats noemen,
Haarlemmermeer. Daar was wel een melding uit die gemeente, maar dat is volstrekt buiten de
opdracht. Daar zijn wij met elkaar vanaf het allereerste begin bij geweest en dat geldt ook voor
2900 klachten over ambtenaren. Dat zat inderdaad ook niet in de opdracht. Dat geldt ook voor melders
die met geen spatje bewijs bij de Commissie zijn gekomen. Daar kan een Commissie dus ook
niets mee. Daar kan ook een parlementaire enquêtemissie uit deze provincie, dat verzeker ik
u, helemaal niets mee.

2905 De heer **BRINKMAN** (OBP): Voorzitter, dat laatste wens ik te betwijfelen. Als de provincie aangeeft
dat zij een bepaald infrastructureel project wil in hun gebied in Noord-Holland, dan gaat een
project manager daar gebieden voor aankopen. Plotseling op het moment dat er een
gedeputeerde verschijnt, die een paar jaar later als een ritselaar wordt betiteld, verschuift ineens
die locatie. Dan is dat natuurlijk helemaal geen direct bewijs, misschien een kleine beetje indirect
2910 bewijs dat er iets gaande is. Ik ben het niet geweest die de betreffende oud-gedeputeerde als
ritselaar noemt, dat is de Commissie zelf geweest. Dan vind ik dat dat bij iemand met zo'n zaak
onderzocht moet worden en dan verwacht ik minimaal dat vanuit de Commissie het initiatief
genomen wordt om ambtenaren te horen en kenbaar te maken wat daaruit gekomen is. Dat alles
heb ik uit die Commissie niet gezien. Ik vind dat dat nader onderzocht moet worden. Dan over
2915 het feit van de gemeenteraden. Ik heb gezegd dat het aan de provincie gelieerde stichtingen en
bedrijven moeten zijn. Natuurlijk dat zijn niet de gemeenteraden in dit geval, want die hebben
hun eigen verantwoordelijkheid, maar er zijn wel een aantal instanties waarvan ook de
Commissie heeft aangegeven dat daar meldingen van binnenkwamen die wel degelijk met
provinciaal belastinggeld betaald worden.

2920 De heer **REMKES**: Ik heb u met betrekking tot die laatste categorie aangegeven want dan gaat het
over de verbindingen, dat het college al geruime tijd bezig is om de touwtjes aan te trekken om
de leest van de verbindingen opnieuw te bekijken en de touwtjes aan te trekken waar het gaat om
de controle. Dat is het proces wat gaande is en laten wij dat maar even expliciet doen. De
2925 desbetreffende projectontwikkelaar – ook nog even om het geheugen van de Staten weer op te
halen – is een keer bij mij geweest. Toen vroeg ik hem naar bewijs en toen kwam er niets. Die is
vervolgens bij de rechtbank geweest, daar werd hem ook gevraagd naar bewijs en toen kwam er

ook niets. Die is vervolgens naar de Commissie Schoon Schip gegaan en daar is hem weer
gevraagd naar bewijs en toen kwam er weer niks. Ik heb inmiddels in het geruchtencircuit wel
2930 gehoord waar hij mee kwam, dat zal ik hier niet melden, maar daar schiet je niets mee op. Dat
zeg ik ook zeker tegen de heer Brinkman met zijn achtergronden.

De heer **BRINKMAN** (OBP): Voorzitter, dat kunt u dan wel zeggen, maar ik ben niet degene die die
gedeputeerde een ritselaar noemt en op het moment dat er zoiets gaande is, waar het om
2935 miljoenen gaat, is het heel vreemd dat een bepaalde locatie ineens gewijzigd wordt. Dat is iets
wat wel onderzocht moet worden en er moet wel onderzocht worden waarom dat op dat moment
het geval is geweest. Dat is wat ik stel.

De heer **REMKES**: Ik heb daar in eerste termijn de argumenten voor gegeven. Ik heb net ook nog
2940 weer waar het gaat om de motie van mevrouw Alberts, aangegeven hoe wij het voor de toekomst
kunnen doen en daar wou ik het voor dit punt maar bij laten. De heer Holthuizen heeft gezegd de
voordracht te kunnen steunen, waarvoor dank. Het lijkt mij op zichzelf wel goed, want die vraag
heb ik in eerste termijn laten liggen en ik weet niet meer wie hem gesteld heeft, maar er is
gevraagd of de Commissaris ons over integriteit zou kunnen rapporteren. Als ik die zaken even
2945 aan elkaar knoop en kijk naar wat mogelijk is, want dan wordt dat proces buitengewoon
bureaucratisch, maar bijvoorbeeld als onderdeel van het sociaal jaarverslag kan er over de
integriteitsaspecten gerapporteerd worden in de richting van de Staten inclusief over de
voortgang van de besluitpunten die nu in de voordracht zitten. Dan is volgens mij daarmee
voldaan aan het verzoek van de heer Holthuizen en aan een eerder verzoek van de heer Den Uijl.
2950 De heer Kardol, ik denk inderdaad dat dat zo zou kunnen. Wij moeten in de eerstvolgende
vergadering van het presidium maar eens praten over hoe aanbeveling 10 tot een aanvullende
opdracht voor de commissie die al bezig is, zou kunnen leiden. Volgens mij is dat inderdaad wel
het goede kader om die discussie verder met elkaar te voeren. Dan de heer Den Uijl in tweede
2955 termijn, daar ben ik op ingegaan. Dat geldt ook voor de heer Loggen. Dan de heer De Groot,
voelt de Commissaris zich dienaar van een goede besluitvorming boven dienaar van GS? Als je
dienaar bent van een goede besluitvorming in het algemeen en daar voel ik mij inderdaad wel
voor verantwoordelijk, dan ben je ook dienaar van een goede besluitvorming in het college van
GS en in de Staten. Het antwoord is dus ja. Dat is nog niet als zodanig in de richting van de
2960 Staten gegaan, maar en vanuit dossiervorming en ook vanuit transparantie heeft het college deze
zomer al een einde gemaakt aan het fenomeen persoonlijke brieven die niet in de dossiers
terecht kwamen. Dat punt is dus al gemaakt en ik maak deze opmerking ook in het kader van
zoals gezegd, de complete en transparante dossiers. Hier ligt nog wel eens het misverstand aan
ten grondslag dat gedeputeerden of de Commissaris – dat geldt overigens niet voor
2965 burgemeestersbenoemingen – persoonlijke brieven ontvangen. Nee, alle post die zij ontvangen,
ontvangen zij in functie.

Gedeputeerde **TALSMA**: Voorzitter, er is een paar opmerkingen gemaakt waarop ik even wil
ingaan. GL vroeg naar het stoppen van projecten. In het verlengde daarvan ligt ook de vraag van
de PvdD over de Bennewerf en de heer Kardol vroeg daar ook iets over. Het is niet zo eenvoudig
2970 om projecten te stoppen waar wij als provincie bij betrokken zijn. Dan ligt de bewijslast echt bij

ons waarom wij willen stoppen en er moet ook gekeken worden naar de gevolgen daarvan. Dat is ook in antwoord op de vraag van de heer Van Liere over de Bennewerf. Hij zegt, daar zouden wij mee kunnen stoppen en vraagt hoeveel dat gaat kosten. Ik wil er geen karikatuur van maken en ik wil van u geen stroman maken, maar het is wel wat naïef. Ik ga hier niet publiekelijk vertellen
2975 wat ik denk dat wij misschien aan kosten kwijt zijn als wij eenzijdig een project gaan opzeggen. Ik wil u er in vertrouwen wel een kleine schets van geven, maar ik hoop dat u begrijpt dat ik dat hier niet publiekelijk ga doen, want er hangen ongetwijfeld kosten mee samen en er wordt meegeluisterd. De opmerking van de heer Kardol over Waterlands Wonen, u zegt, ik heb er suggesties voor. Ik heb er het een en ander over gehoord. Op het ogenblik ben ik in gesprek met
2980 partijen die daarbij betrokken zijn, waarmee ik geen verwachtingen wil wekken. Het is in ieder geval goed om daarover met elkaar in gesprek te gaan. Wij hebben daar verplichtingen. Als u suggesties heeft ten aanzien van met name de plek voor de Bennewerf en andere dingen Waterlands Wonen betreffende, dan houd ik mij daar zeer voor aanbevolen. Dan ben ik in eerste termijn begonnen met iets te vertellen over de attitude van het huidige college ten aanzien van
2985 het werken met de mensen uit de bouwwereld en het bedrijfsleven in het algemeen. Ik constateer in uw tweede termijn dat u daarin vertrouwen heeft, althans dat is door veel partijen gezegd. Dat heeft met name de PVV gezegd en mevrouw Alberts heeft dat kernachtig gezegd door te zeggen: "Het GS van nu doet het goed". Dat hebben wij met plezier gehoord, die uitspraak en dat is een constructieve houding waar wij ook gelukkig mee zijn en verder mee kunnen, want dat geeft een
2990 leidraad voor ons verdere handelen. Ik denk dat ik namens de collega's zeg dat wij dat met plezier aanhoren. Dat is dan voor vandaag, maar weest u zo goed om morgen en andere dagen ons weer keihard als oppositie aan te pakken, op alles wat wij doen.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Laat ik beginnen met de opmerking dat het college gewend is
2995 om met één mond te spreken en dat de bijdrage van de Commissaris als het gaat over financiën, niet zo maar uit de lucht komt vallen. Eind 2009 is door de heer De Vries van de SP een aantal Statenvragen gesteld over dit onderwerp en uit het antwoord op die vragen kunt u afleiden dat er aan out of pocket kosten 450.000 euro direct is betaald. Verder is er 9.300 uur ambtelijke inzet
gepleegd. Dat komt neer op een bedrag van ook ongeveer 450.000 euro, waarvan het grootste
3000 gedeelte de inzet was ten behoeve van de provinciale onderzoekscommissie. Het is niet helemaal met een schaarje te knippen omdat er ook nog een stukje ambtelijke inzet Landsbanki op zit, maar grosso modo mogen wij ervan uitgaan dat de POC van 2008, 2009 toch zo'n 700.000 euro heeft gekost. Ik dank GL voor de nadere adstructie daar waar het de portefeuilleverdeling betreft.

3005 De **VOORZITTER**: Met dank aan mevrouw Post ronden wij hiermee de beraadslagingen af en gaan wij de moties in behandeling nemen. Motie 5-1, die gelezen moet worden tegen de uitleg die de heer Remkes heeft gegeven en waarvan mevrouw Alberts heeft gezegd, ja, zo kunnen wij daarmee verder. Wilt u daar nog een samenvatting van of zegt u, wij weten het voldoende? Dat komt in de notulen en dat zal zorgvuldig uitgewerkt worden. Ik wil nu met u deze motie in
3010 stemming gaan brengen. Zijn er mensen die een stemverklaring willen afleggen?

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, wij kunnen instemmen met de aangepaste motie, de beperking en de uitleg die eraan gegeven is.

3015 De **VOORZITTER**: Wie is er tegen deze motie? De fractie van 50plus. De overige partijen stemmen voor en daarom is de motie aangenomen. Motie 5-2. Stemverklaringen? Er is een suggestie gedaan om hem aan te houden dan wel de context te verwerken in verordeningen, gedragscodes en wat dies meer zij, maar hij is niet aangehouden door de SP, dus hij komt in stemming. Ik vraag of er behoefte is aan stemverklaringen.

3020

De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter. Het is al vaker gemeld dat de SP via de achterdeur probeert wederom een punt op de agenda te zetten wat al in meerderheid in deze Staten is afgewezen. Daarom zullen wij niet meegaan met deze motie.

3025 De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, het is onze overtuiging dat als je vindt dat de verordening aangepast moet worden, je de verordening ter discussie moet stellen en niet op deze wijze. Wij zijn tegen deze motie.

3030 Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, ik heb het idee dat dit al in het presidium besloten is dat wij dit gaan doen. Het is een beetje een overbodige motie.

De **VOORZITTER**: Willen degenen die voor deze motie zijn hun hand opsteken? Wij kunnen niet elektronisch stemmen vandaag. De fracties van de SP en PvdD zijn voor, de overige partijen tegen. Daarmee is de motie verworpen. Motie 5-3 en motie 5-4 zijn aangehouden.

3035

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, als ik mag. Motie 5-5 wil ik wijzigen. Er is in de discussie al het nodige gezegd over het operationaliseren van aanbevelingen. Die worden bij de commissie Struben neergelegd, zo begrijp ik de heer Loggen. Dat komt dan weer terug bij het presidium. Het staat ook in deze motie. Die passage lijkt mij dan overbodig. Ik blijf voor een evaluatie, maar

3040

wij verzoeken de Statengriffier het tweede bolletje in zijn geheel te schrappen.

De **VOORZITTER**: Wie wil een stemverklaring afleggen over de aldus gewijzigde motie?

3045 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, wij hebben even overleg gehad, maar dat ging in de trant van dat er een aantal zaken en dat is ook in de verhandeling gezegd, in de commissie Struben wordt gebracht. In mijn optiek is deze motie daarom overbodig of zou aangehouden moeten worden om te kijken hoe die elementen die vandaag genoemd zijn, daar gaan landen. Als deze op deze wijze in stemming wordt gebracht, zullen wij tegenstemmen.

3050 De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter, datgene wat naar de commissie Struben gaat heeft onze ondersteuning en dan is hij wat dat betreft overbodig. Wij zijn tegen de rest.

3055 Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, deze lijkt heel erg op de moties van GL die naar allerlei commissies worden verwezen en ik vraag mij af of de PvdD zich daar niet gewoon achter moet scharen.

De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, dat punt van dualisme en aanbeveling 10 gaan naar de commissie Struben. Voor het overige gaat het over een evaluatie van het project Schoon Schip en daar zijn wij niet voor. Wij zullen tegen deze motie stemmen.

3060

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, voor de volledigheid, ik wil niet dat het werk van de Commissie en het hele proces nog een keer geëvalueerd wordt en de rest gebeurt al. Wat dat betreft vinden wij het niet het juiste moment om voor de motie te stemmen.

3065 De **VOORZITTER**: Ik wil vragen wie voor de motie is, de hand op te steken. Dat zijn de fracties van de PvdD, ONH en CU/SGP. Dan is de motie verworpen. M 5-6, wie wil daarover een stemverklaring afleggen?

3070 De heer **DEN UIJL** (PvdA): Voorzitter, ik heb in twee termijnen gemeld dat mijn fractie er rekening mee houdt dat mochten er nog zaken komen uit de juridische procedure rond Hooijmaijers, wij daar zo nodig een politiek debat over willen voeren in deze Staten, maar dat is iets anders dan M5-6, want die wil Schoon Schip niet sluiten. Daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

3075 De heer **LOGGEN** (VVD): Voor ons geldt ook dat de Commissie Schoon Schip zijn eigen merites heeft en dit op dit ogenblik afsluiten. Op het moment dat de strafzaak tegen de heer Hooijmaijers aanleiding geeft, dan is het niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk dat wij opnieuw gaan kijken. Op dit ogenblik is dat niet aan de orde en derhalve zullen wij tegen deze motie stemmen.

3080 Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Eigenlijk willen wij nooit stoppen met Schoon Schip. Wij moeten hier gewoon mee doorgaan, omdat wij allemaal voornemens hebben. Ik denk dat het handig is om even af te wachten wat er uit de strafzaak komt en daarom zullen wij hem niet steunen.

3085 De heer **DE GROOT** (D66): Ik sluit mij hierbij aan.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik wil niet wachten op het einde van het proces tegen Hooijmaijers, want dat betekent dat datgene wat net met de motie van de SP is aangenomen, ook moet wachten en volgens mij willen wij daar gewoon mee doorgaan. Daarom zullen wij hem niet steunen.

3090 De **VOORZITTER**: Dan breng ik de motie in stemming. Wie is voor deze motie? De fracties PvdD, ONH en CU/SGP. De overige partijen zijn tegen, de motie is verworpen. Dan M5-7.

3095 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, mag ik daar iets over zeggen? Er is gezegd dat wij de verordening zullen gaan bekijken. Die kan worden gewijzigd. Het gaat mij in hoofdzaak om het feit dat de regelgeving althans op korte termijn – de verordening komt later - bij het register wordt opgenomen, zodat iedereen die naar het declaratieregister kijkt, de regelgeving gemakkelijk kan inzien. Ik dacht dat de Commissaris dat heeft toegezegd.

3100 De **VOORZITTER**: Er is een toezegging gedaan door de heer Remkes op dit punt, namelijk dat dit zal gebeuren.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Daarnaast wordt de verordening mogelijkerwijs opnieuw beoordeeld en dat betekent dat ik de motie aanhoud op dit moment.

3105 De **VOORZITTER**: De motie wordt aangehouden. Dan M5-8, die is aangehouden. M5-9, dit onderwerp is aan de Staten zelf. Daar hebben GS niets over gezegd. Stemverklaringen?

3110 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, op zich heb ik geen motie nodig om mijn treurnis over de gang van zaken uit te spreken. Ik denk dat ik dat namens de VVD voldoende heb gedaan in eerste en tweede termijn, alleen de kracht van dit soort moties is als deze zo breed mogelijk worden aangenomen. Na aanpassing van deze motie kan de VVD-fractie zich in de strekking ervan vinden en sluiten wij ons daarbij aan, zodat de motie in zijn volledige kracht komt te staan.

3115 De heer **HOLTHUIZEN** (50plus): Ik sluit mij bij het betoog van de heer Loggen aan.

Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, onze fractie heeft niet zo veel behoefte aan dit soort moties, maar wij zullen hem in den breedte steunen.

3120 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Hebben wij het nu over de motie van treurnis waarvan ik net hoorde dat die was ingetrokken?

De **VOORZITTER**: Nee, aangepast.

3125 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ja, het wonderlijke is dat vanuit PS onvoldoende tegengas is gegeven. Dan denk ik dat dat ons geen recht doet als SP-fractie in het verleden, dus ga ik niet achter die motie staan.

3130 De **VOORZITTER**: Betekent dit dat u tegen de motie zult stemmen of dat u voor dit punt een uitzondering maakt?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Onverstaanbaar (zonder microfoon).

3135 De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen? Ik breng de motie in stemming. Welke partijen zijn tegen deze motie? De fracties van de PVV en SP. De overige partijen voor, zodat de motie is aangenomen. M 5-10. Stemverklaringen?

De heer **BRINKMAN** (OBP): Omdat de motie van mevrouw Alberts is aangenomen, houd ik de motie aan.

3140 De **VOORZITTER**: De motie is aangehouden. Dan M5-11. Stemverklaringen?

3145 De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter, de gedeputeerde heeft al gezegd dat deze in feite overbodig is, maar dat hij zal nagaan hoe de punten zich verhouden tot de goede notitie die in april al is behandeld. Wij hebben al eerder in 2007 Grip op grote projecten gedaan. Als ik het zo kan opvatten dat de gedragslijn bij PPS nog een keer goed op een rij wordt gezet en dat in het voorjaar naar PS komt, dan kunnen wij hem steunen. Anders moet ik ingaan op de tekst en er staan een aantal dingen in die denk ik, niet de bedoeling zijn, zoals dat afspraken in beginsel op de locatie worden gemaakt. Dan zie ik het contract al op KNSF getekend worden, dat lijkt mij niet juist. Ik ga graag de bedoeling na van de gedeputeerde en dan kunnen wij hem steunen.

3150 Mevrouw **VAN LEEUWEN** (GL): Voorzitter, volgens mij behoort deze tot de categorie overbodige moties. Als je hem wat positiever bekijkt, dan komt hij overeen met de moties die zijn aangehouden, omdat deze in behandeling worden genomen binnen de Staten zelf. Ik ben er niet voor als deze in stemming wordt gebracht.

3155 De heer **LOGGEN** (VVD): Voorzitter, wij bekijken deze motie in relatie tot hetgeen de gedeputeerde daarover heeft gezegd. Als je het op die manier weegt, dan kunnen wij ons vinden in de uitkomst en zullen wij voor de motie stemmen.

3160 De **VOORZITTER**: Wie is tegen de motie? Ik stel vast dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen. Dan breng ik graag de voordracht als geheel in stemming en verzoek u of u een stemverklaring wilt afleggen.

3165 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, wij zijn van mening dat wij nu vandaag in dit debat een aantal aanzetten hebben gegeven en suggesties hebben geopperd, maar het zijn allemaal weinig concrete dingen die genoemd zijn. Er zijn ook door GS voornemens geuit dat het beter zou zijn geweest als de afronding van Schoon Schip op een moment zou zijn gekomen als het helderder zou zijn geweest wat precies de resultaten zijn. De resultaten zijn relatief vaag, daarom zal ik tegen stemmen.

3170 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. In aanvulling daarop verwijs ik naar mijn eerste termijn. Ik heb daarin het een en ander gezegd over de aanbevelingen en de formulering daarvan door de Commissie. Die zijn eigenlijk een op een overgenomen in deze voordracht en daarom zal ik tegen stemmen.

3175 De **VOORZITTER**: Wie zijn tegen de voordracht? De fracties OBP, CU/SGP, de PvdD, ONH. De overige partijen voor, de voordracht is aangenomen. Dan geef ik graag het woord weer aan uw echte voorzitter.

3180 **6. Statenvoordracht 99 Opheffing ILG-contracten**

De heer **KÖHNE** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Het is even schakelen na zo'n zwaar beladen onderwerp wat wij net hebben afgerond. Maar de wereld draait door en wij praten nu over ILG, hoe verder. Het Rijk is hevig aan het decentraliseren geweest, vandaar ook dit agendapunt. Stel

- 3185 dat het idee decentralisatie op zich positief uitpakt, wat betreft het beleid, want in feite is met het beleid, dat je provinciaal goed kunt aansturen, niks mis. Alleen de middelen die meekomen, staan onder druk, maar dat is anderzijds ook een uitdaging om er weer iets goeds van te maken. Er zijn nog veel open einden. De politieke besluitvorming in Den Haag is ook nog steeds gaande. Van het voorjaar kwam er zo weer 200 miljoen euro bij en nu heeft men toch ook in de nieuwe
- 3190 coalitievorming besloten om de voorgenomen EHS toch zoveel mogelijk te realiseren. Dus hoe het hele ILG pakket uit zal pakken is voor ons ook nog omgeven met een aantal vraagtekens. Maar op wat geen vraagtekens zijn wil ik toch even de aandacht richten. In 2014 komt het beheer van Staatsbosbeheer en het Faunafonds ook volledig voor rekening van de provincies en dat moet ook door de provincies worden gefinancierd. Daar wil ik ook het IPO-overleg over de G7 aan
- 3195 koppelen. Dat is nog steeds niet afgerond en het IPO-overleg over de ganzenproblematiek heeft nog steeds geen oplossing gebracht. En dat in relatie tot het Faunafonds dat vanaf 2014 gefinancierd moet worden uit de provinciale middelen, denk ik toch dat er nog steeds een probleem aan de orde is. Dat kan zich nog zodanig ontwikkelen dat het onze provincie en de andere provincies ook veel geld kan gaan kosten. In 2012 wordt landelijk vanuit het Faunafonds
- 3200 20 miljoen euro verstrekt en in 2018 zal dat zonder gewijzigd beleid minimaal verdubbelen. Dus ik roep vanuit deze plaats het IPO op om toch tot adequaat beleid te komen om een passend ganzenbeleid te formuleren, waar het beleid rond Schiphol op dit moment toch als een doorbraak wordt beschouwd. Er wordt met elkaar een beleid ontwikkeld waarin de kosten van het Faunafonds ook te beheersen zijn. Ik wil afsluiten met de stelling dat de VVD-fractie Noord-
- 3205 Holland het niet toe zal staan dat falend overheidsbeleid of een tekortschietend overheidsbeleid wordt afgewenteld op grondgebruikers. Dus het risico zal wat de VVD Noord-Holland betreft, door de provincies gedragen moeten worden. Daarom is de opdracht om tot goed beleid te komen nog veel nadrukkelijker aanwezig.
- 3210 De heer **HOLTHUIZEN** (50plus): Voorzitter, het is natuurlijk allemaal niet fraai gegaan met de decentralisatie van het natuurbeleid en daar zitten wij dan nu mee, maar wij hebben gelukkig gered wat er te redden valt, want zo kun je het ongeveer wel zien. Er zijn toch een paar goede zijden aan dit geheel. De provincies kunnen - zij het dat ze daar een behoorlijke hoeveelheid geld voor op tafel moeten leggen - zelfstandiger te werk gaan. Zij moeten dus wat gaten gaan
- 3215 opvullen en aan hoe zij dat gaan doen, kunnen zij ook zelf hun invulling geven. Niet alleen de natuurbeheerders die natuurbeheerder pur sang zijn, maar ook de natuurbeheerders die van de open ruimte hun bedrijf maken, kunnen voor een deel wellicht betrokken worden bij de oplossingen. Daar krijgt u wat ons betreft alle steun voor, want het open landschap in Noord-
- 3220 Holland, het boslandschap in Noord-Holland, het boerenland, het moet allemaal keurig netjes blijven en niet verkwanseld worden doordat er opeens een centraal beleid gaat wegvallen. 50plus staat voor een open ruimte in Noord-Holland, dus daar zullen wij goed op letten bij de verdere uitwerking van het beleid door onze provincie als het gaat om de natuur en het opvullen van de leegtes die door het wegvallen van het ILG, gaan plaatsvinden.
- 3225 De heer **GERSTELING** (SP): Voorzitter, wij hebben dit niet in de commissie behandeld want wij moesten even snel door. Maar ik vraag dan toch even een paar dingen aan de heer Bond. Je kunt je concentreren rondom twee vragen: waarom nu en welke gevolgen heeft het. Ik begrijp dat met

3230 deze afrondingsovereenkomst het mogelijk is om al in december met geld dingen te kunnen betalen. Is dat de hoofdreden om dat nu te doen, want feitelijk is het nog steeds niet zo dat de Tweede Kamer de wijziging van de WILG wet heeft overgenomen. Het zou best kunnen dat dat gaat gebeuren, maar het is feitelijk nog niet gebeurt. Het is ook een feit dat Bleker dit graag wil afronden, maar dan rijst de volgende vraag. Wij hebben straks een nieuwe staatssecretaris en kan de heer Bond ook aangeven of de afwikkeling onder de condities Bleker enigszins zou kunnen verschillen met de afwikkeling onder de nieuwe staatssecretaris, want wij moeten natuurlijk
3235 onszelf niet tekort doen. Ik ken wel de tekst van het regeerakkoord maar wellicht en dat wil ik graag bevestigd hebben, zou het wat kunnen uitmaken en daar moet over nagedacht zijn over wat het provinciale belang is. Ook nog een vraag over iets wat in het zijspoor meeloopt van de hele discussie, dat zijn de PASO-gelden. Ik heb begrepen dat er een week geleden een eindbod van het Rijk is geweest. Niet helemaal het bedrag, maar wellicht kan de heer Bond daar ons over
3240 informeren.

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter, allereerst antwoord naar de heer Köhne namens de VVD-fractie. Heel veel van de dingen die u noemt, komen na dit besluit terug, omdat dat heel erg te maken heeft met de uitwerking. Dat is ook onderdeel van de agenda Groen, die u al in concept heeft
3245 mogen behandelen in de commissie. Daar komen wij dus nog uitgebreid op terug. U vraagt wel terecht aandacht voor G7 in IPO-verband in relatie tot de decentralisatie van het Faunafonds en de nog steeds stijgende kosten als het gaat om de schade die met name ook door ganzen wordt aangericht. U neemt eigenlijk al een voorzetje, want u zegt dat grondgebruikers daar niet de dupe van mogen worden. Dat is inderdaad nog inzet van de onderhandelingen IPO-G7 en zodra
3250 daar vanuit IPO nieuws over is, dan zal ik dat met u delen. Maar de onderhandelingen lopen nu nog. Heel veel van de dingen die u noemde komen in die uitvoering. Wat de heer Gersteling terecht zegt, dit is een afrondingsovereenkomst. Dat is wat dit is. Wat er nu staat zou kunnen leiden tot een misverstand, maar het gaat echt om een afrondingsovereenkomst en niet opzeggen ILG-contracten. Dus wat wij nu besluiten, is dat wij de weg vrij maken voor het nieuwe
3255 akkoord. Dan stelt de heer Gersteling een aantal vragen die daar inderdaad heel erg relevant zijn. Wat doen wij? U besluit om de afrondingsovereenkomst te bevestigen met elkaar. Het Rijk houdt zich dan aan die naleving van datgene wat wij in het natuurakkoord, oftewel het deelakkoord Groen, hebben afgesproken. En dat natuurakkoord dat staat niet ter discussie. Dat was een expliciete vraag die u stelde. Ook het nieuwe regeerakkoord stelt die niet ter discussie en hij is
3260 ook niet door de Tweede Kamer controversieel verklaard. Dus de nieuwe staatssecretaris, de heer Verdaas, die kan hem nadat nu in de twaalf provincies die afrondingsovereenkomst bevestigd wordt, door de Tweede Kamer gaan loodsen.

De heer **GERSTELING** (SP): Ik hoor wat de heer Bond zei, maar deze afrondingsovereenkomst is
3265 nog onder Bleker opgesteld, mag ik even aannemen dat het zo in elkaar zit? Ik hoop ook te horen van de heer Bond dat hij zegt van, als wij er mee instemmen, dan maakt het niet uit of Bleker daar had gezeten dan wel dat de nieuwe staatssecretaris er zit. Daar zit geen verschil tussen, die zekerheid wil ik hebben, want anders zouden wij ons te kort doen.

3270 Gedeputeerde **BOND**: Die zekerheid kan ik u inderdaad geven, want hiermee wordt bevestigd dat wij het oude bestuursakkoord niet gaan uitvoeren. Dat is gedaan in de brief van oktober 2010 van de toenmalige staatssecretaris Bleker. Daarvan zeggen wij nu, door dat oude akkoord halen wij een streep, wij gaan verder met het nieuwe akkoord dat wij nu met de twaalf provincies en met ook de nieuwe staatssecretaris gaan bevestigen. Dus daar kan ik u een bevestigend

3275 antwoord op geven. De WILG wetgeving, dat is natuurlijk iets wat daarna komt. Daar zou het misverstand kunnen bestaan dat als het gaat om het controversieel verklaren, dat het ook daarover gaat in de Tweede Kamer, maar dat gaat echt over de nieuwe Natuurwet. Die is controversieel verklaard, niet de nieuwe WILG, Wet inrichting landelijk gebied. Dus die Wet Inrichting Landelijk Gebied waarin ook het ILG wettelijk wordt afgerond, zal dan door de Kamer

3280 gelooft moeten worden door de staatssecretaris. Dat is wat ik net ook heb gezegd. Het regeerakkoord is niet gewijzigd op dit punt. Wij hebben ook binnenkort een overleg met de nieuwe staatssecretaris in IPO-verband en dan zullen wij dat ook nog een keer bespreken. Dan PASO, wij hebben een akkoord met de voormalig staatssecretaris als het gaat om PASO. Vervolgens heb ik dat voorgelegd aan het college en ik heb het ook voorgelegd aan de Stichting

3285 Mainport en Groen en nu komt het akkoord uw kant op, dat is ook wat wij hebben afgesproken. Dat is ook het voorbehoud wat ik heb gemaakt in alle overleggen, zowel in het college als met de Stichting Mainport en Groen bestuur als naar de staatssecretaris toe, maar er ligt een aanbod en dat komt in de richting van uw Staten, omdat dat alles nog te maken heeft met de motie die er ligt. Ik moet dan aan u vragen of u vindt of ik die motie wat dat betreft voldoende heb afgerond.

3290 Wij hebben hem altijd, ook bewust buiten dit akkoord gehouden omdat een deel van de motie zei dat wij een gang naar de rechter altijd zouden kunnen overwegen. Op het moment dat ik het onder het ILG-akkoord had geplaatst dan was die gang naar de rechter moeilijker geworden, want dan hadden wij toegegeven dat hij onder het ILG-akkoord viel en dat hebben wij nu altijd bestreden. Dus PASO komt binnenkort uw kant op en dan gaan wij het daar uitgebreid over

3295 hebben. Wat de heer Holthuizen van 50plus heeft gezegd, dat ben ik met hem eens. Wij hebben nu een decentralisatieakkoord, wij zijn er ook al volop mee bezig met de nieuwe agenda Groen en met heel veel partijen en ik heb er ook alle vertrouwen in en dat heb ik hier al eerder gezegd, dat de provincies die klus heel goed kunnen klaren in het belang van het Noord-Hollands landschap en de Noord-Hollandse natuur.

3300

De **VOORZITTER**: Dank u wel, bestaat er behoefte aan een tweede termijn. Die behoefte is er niet. Bestaat er behoefte aan een stemverklaring?

3305

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, dit is gewoon een uitvloeisel van het Natuurakkoord waar wij zeer tegen waren. Dus derhalve zal ik hier ook tegen stemmen.

3310

De **VOORZITTER**: Andere behoefte aan stemverklaringen? Niet. Mag ik degenen die tegen de voordracht zijn, vragen hun hand op te steken. Dat is de heer Van Liere, de overige leden zijn daar voor, zodat de voordracht is aangenomen. En dan kunnen wij overgaan naar agendapunt 7.

7. Statenvoordracht 96 Uitvoeringsprogramma Kust: Programma Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder

3315 De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter, kort hierover. Met alle perikelen rondom Schoon Schip
zouden wij af en toe bijna vergeten dat wij hier allemaal in bootjes zouden rondvaren als wij er
niet voor zouden zorgen dat de kust op kracht komt. Gelukkig blijkt dat bij Den Helder de
noodzaak minder is, maar dat neemt niet weg dat het van belang is ervoor te zorgen dat
integratie van de drievoudige opdracht die u hebt meegegeven aan het college om economie,
ecologie en veiligheid met elkaar in verband te brengen en die op die manier te versterken,
3320 geldig blijft. Het voorstel doet daar recht aan en wij zijn derhalve voor.

Mevrouw **VAN HARTSKAMP** (VVD): Voorzitter, vandaag hebben wij twee voordrachten in het
kader van het uitvoeringsprogramma Kust, de zwakke schakels. Voor wat betreft het fietspad aan
de zeezijde en dan neem ik even een voorschotje op het volgende agendapunt van de
3325 Hondsbossche en Pettemer zeewering, is het duidelijk dat hier de zeewering plaatselijk wordt
versterkt en dat daardoor een fietspad verval. Voorstel GS is om dit fietspad te laten terugkomen
en dat is wat ons betreft een duidelijk verhaal dat volledig past in de dubbele doelstelling van de
zwakke schakels, namelijk veiligheid en ruimtelijke kwaliteit te versterken. Maar bij Den Helder
ligt die situatie anders. Den Helder werd tot voor kort ook gezien als een zwakke schakel in de
3330 kust van Noord-Holland, maar is als gevolg van de veranderde inzichten dat niet meer. Den
Helder hoeft niet meer zeewaarts versterkt te worden. GS hebben evenwel gemeend toch de
ruimtelijke kwaliteit te willen versterken.

De **VOORZITTER**: Zou u de onderlinge discussies een beetje kunnen matigen, zodat mevrouw
3335 Van Hartskamp ook de aandacht krijgt die zij verdient.

Mevrouw **VAN HARTSKAMP** (VVD): Voorzitter, laat duidelijk zijn dat wij met GS van mening zijn
dat het van belang is dat Den Helder als kustplaats een duidelijke positionering krijgt, zodat zij
haar ligging aan de kust beter kan benutten. Den Helder kan ruimtelijk en zeker in economisch
3340 opzicht deze impuls goed gebruiken. Het is op zich een goede investering, maar wat wij missen
is de afweging. Ik heb in de commissie al mijn teleurstelling uitgesproken over het feit dat GS
hierin de Staten dit niet eerder hebben meegenomen. Als er iets fundamenteel wijzigt in de
doelstelling, lijkt het ons logisch dat de overgebleven doelstelling opnieuw wordt afgezet tegen
alle andere opgaven en wensen die nog op ons afkomen. U moet daarbij ook denken aan een
3345 mogelijke toekomstige dijkversterking of eventueel een flexibel peil van het IJsselmeer. Het
uitvoeringsbudget kust heeft een oorspronkelijk budget van ongeveer 30 miljoen euro. Daarin is
nu al zo'n 16,5 miljoen euro ingevuld met projecten of reserveringen voor projecten. Resteert
nog maar 13,5 miljoen euro. Welke projecten komen daar nog voor in aanmerking of is het: wie
het eerst komt, wie het eerst maalt? En mijn vragen aan gedeputeerde Geldhof zijn dan ook: heeft
3350 u enig inzicht in hetgeen wat nog op ons afkomt? Is het resterende budget naar uw inschatting
voldoende om deze ontwikkelingen, zeker als er sprake is van een dubbele doelstelling te
ondersteunen en hebt u deze inzichten meegewogen in uw beslissing om te gaan voor de
ruimtelijke kwaliteit van Den Helder?

3355 Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, ik denk dat de heer De Groot het terecht zei, het gaat om een dubbele doelstelling, of eigenlijk een driedelige doelstelling, het gaat om economie, ecologie enerzijds en veiligheid anderzijds. En dat kun je dus in tweeën of in drieën vatten, maar dat is ook precies datgene wat hier speelt. Ten aanzien van de vraag van de VVD, het is zo dat er verschillende plekken langs de Noordzee zijn gekwalificeerd als zijnde een zwakke schakel. Dat

3360 is al in 2004 gedaan. En later bleek bij betere, nauwkeurigere en heldere berekeningen dat voor Den Helder de zwakke schakel niet zo zwak bleek als dat in eerste instantie werd gedacht, omdat ook de Noorderhaaks, de Razende Bol, een beschermende werking heeft voor die kust. Daarom is wel in eerste instantie een plan ontwikkeld om voor de twee zwakke schakels die er

3365 oorspronkelijk waren, zowel de Hondsbossche als Den Helder, om daar een programma op los te laten waarbij wij die dubbele doelstelling, veiligheid en economie en ecologie, gecombineerd aanpakken. Nu bleek dus zoals ik net zei, dat het veiliger was in Den Helder dan wij hadden gedacht en toen heeft het vorige college in maart 2011 de beslissing genomen om ondanks de beoordeling van de veiligheid van Den Helder, toch een ruimtelijk programma voor Den Helder te ontwikkelen. Waar toen al mee gestart was, want die besprekingen lopen al ruim twee jaar.

3370 Vandaar ook dat ik het nu toch aan u voorleg en wellicht dat u daarom ook het meenemen in die gewijzigde beoordeling van: moeten wij alsnog wat in Den Helder doen of niet, niet bij u is meegekomen want wij hebben het over maart 2011. En dat is nog in de vorige periode geweest. Ik begrijp uw vraag heel goed, van hoe kun je nou die afweging maken tussen wat wij nu hebben gedaan en wat gaan wij nog doen van het budget dat er is voor het uitvoeringsprogramma Kust.

3375 Ik heb zelf die vraag vanuit een andere positie in deze zaal ook weleens gesteld. Wat ik met u wil doen, is het volgende. Ik zou graag met u in de commissie WEB een overzicht willen maken van het geld dat wij tot nu toe hebben uitgegeven en aan welk doel. Dat is bekend, het staat ook in de stukken, maar dat wij dat wat inzichtelijker aan u kunnen presenteren en ook tegelijkertijd de kaders schetsen van aan welke type projecten wij het geld in de toekomst zouden willen

3380 uitgeven. Daar moeten wij ook wel kijken naar enige flexibiliteit, want als u mij anderhalf jaar geleden had gevraagd: gaan wij geld uitgeven voor een fietspad aan de zeezijde van de Hondsbossche, dan was er van dat fietspad op dat moment nog helemaal geen sprake. Hetzelfde geldt ook ten aanzien van de Hoornse Hop waar u eerder over besloten hebt, waaraan dus ook geld uit het uitvoeringsprogramma Kust is gefourneerd en waarover binnenkort een besluit aan u zal worden voorgelegd ten aanzien van de Prins Hendrikdijk bij Texel om daar ook een zandige en 'building with nature'-oplossing mede mogelijk te maken. Als u mij anderhalf jaar geleden had gevraagd: gaan wij dat uit dat budget betalen? Dan had ik dat niet geweten, u ook niet. Maar dat neemt niet weg dat wij wel kunnen kijken naar wat er nog voor dijkversterkingprojecten op ons af komen. De kust van Noord-Holland is een lange kust en wij kijken op welke wijze en op welke

3390 manier wij de doelstelling veiligheid, economie en ecologie - waarbij veiligheid voor rekening van het Rijk is - en de koppeling economie, ecologie op een mooie manier met elkaar kunnen combineren.

De **VOORZITTER**: Over het algemeen is het niet mogelijk dat niet-sprekers interrumpen. Ik wil

3395 voor deze keer voor de heer Leevers een uitzondering maken.

De heer **LEEVER** (ONH): Ik ben u zeer erkentelijk, voorzitter. Aan mevrouw gedeputeerde zou ik graag een vraag willen stellen. Kunt u mij exact zeggen tot waar eigenlijk de kustlijn ligt die wij als provincie moeten beheren?

3400

Gedeputeerde **GELDHOF**: Dan zult u uw vraag iets moeten specificeren. Wie beheert de kustlijn naar uw idee?

3405

De heer **LEEVER** (ONH): Dat zijn verschillende instanties naar mijn idee, dat is het Rijk. Ik begrijp dat er vanuit de provincie ook dingen geïnitieerd worden langs de kust, onder andere het fietspad wat voorligt. U geeft zelf de zwakke schakels in de kust aan, maar ik weet eigenlijk nog wel een kustlijn waar een zwakke schakel zit en dan praat ik over Den Oever wat toch wel naar mijn idee ook aandacht behoeft. Als u zegt, anderhalf jaar geleden had ik geen idee dat ik dit nog zou gaan initiëren, maar dan vraag ik me af waarom Den Oever daar niet in meegenomen is.

3410

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik vroeg even van wat bedoelt u met de kustlijn, want de kustlijn ligt vaak onder het zeeniveau en dan is het niet aan de provincie om de basiskustlijn te onderhouden, dat is een taak van het Rijk. Vandaar dat ik u even vroeg: weet u waar de kustlijn loopt. Dat vroeg u aan mij en ik dacht, ik geef hem even terug. Ik heb het in dit geval gehad over de dijkversterkingsprojecten die er zijn en waar de koppeling is geweest met de dubbele doelstelling economie en ecologie ten opzichte van veiligheid. In dit specifieke geval waren er dus drie projecten waarbij er een ruimtelijke kwaliteit kon worden toegevoegd. Deze drie heb ik genoemd, omdat die anderhalf jaar geleden niet in zicht waren en dat specifiek deze projecten binnen de scope zouden passen. Ik heb u net toegezegd dat ik voor u graag met de commissie WEB een overzicht wil maken van wat wij tot nu toe hebben gedaan, maar ook de kaders schetsen en aan welk type projecten wij het geld in de toekomst zouden kunnen uitgeven met daarbij natuurlijk op een rijtje gezet welke dijkversterkingsprojecten er in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma op ons af zullen komen. En dan moeten wij gewoon kijken van, dit zit er aan te komen, maar dat zijn dus de projecten als geheel waarvoor dijkversterking moet plaatsvinden en op welke wijze zouden wij dan qua ruimte en kwaliteit wellicht iets kunnen betekenen? Maar weest u voorzichtig, want zodra wij zeggen dit zijn ze en dit is het budget, dan bent u het wellicht al kwijt voordat u het hebt uitgegeven. Dus ik wil dat heel graag globaal en met enige flexibiliteit met u bespreken en dus ook graag de commissie en de Statenleden meenemen in de afweging die nog volgt.

3415

3420

3425

3430

De **VOORZITTER**: Dank u zeer, bestaat er behoefte aan een tweede termijn?

Tweede termijn

3435

Mevrouw **HARTSKAMP** (VVD): Ik dank de gedeputeerde voor haar antwoord. Zij geeft aan dat het een eerder genomen beslissing is geweest is door GS. Wat ik geprobeerd heb te zeggen is dat ik vind dat PS daarin een rol zouden moeten spelen en dat er een bredere afweging zou moeten plaatsvinden in de commissie WEB in dit geval. Ik ben erg blij met de toezegging van de gedeputeerde dat die afweging wat breder gemaakt gaat worden in een nog te houden

3440 commissievergadering en ik begrijp ook uit haar woorden en ik hoor het graag als dat niet zo is, dat het op dit moment geen consequenties heeft voor concrete projecten die nu voorliggen. Ik zie dat zij bevestigend knikt. Voorzitter, dank voor het antwoord en dat betekent dat wij dan ook akkoord kunnen gaan met deze voordracht.

3445 De **VOORZITTER**: Mevrouw Blokker wil graag ook nog enkele opmerkingen maken.

Mevrouw **BLOKKER** (PvdA): Voorzitter. Als PvdA staan wij achter hetgeen voorligt, dat wil zeggen een fietspad wat wij eerder niet in beeld hadden, al was het alleen al om inderdaad de recreatieve, toeristische kwaliteiten van dit gebied verder te kunnen ontwikkelen. Ik loop vooruit
3450 begrijp ik op het volgende punt. Wij zijn blij met uw toezegging om in beeld te brengen waaraan welke projecten wij onze financiering zullen geven. Zoals ik begrepen had, was dat in de commissie ook inderdaad eerder aan de orde geweest en hebben wij daar ook de ondersteuning van gemeenten bij nodig en is er al een heel project in gang gezet voor een aantal jaren. Daar laat ik het bij.

3455

De **VOORZITTER**: Dank u zeer, de gedeputeerde nog, maar volgens mij zijn er geen vragen meer gesteld. Dan zijn wij aan het einde van de beraadslaging gekomen en ik wou overgaan tot de stemming. Ik begrijp dat er behoefte is aan een stemverklaring.

3460 De heer **WELLINK** (SP): Voorzitter, dank u wel, wij gaan akkoord met deze voordracht. Dan wil ik graag herhalen wat ik ook in de commissie WEB naar voren heb gebracht, dat wij er daarbij van uitgaan dat de Wet Hof geen roet in het eten gooit.

De **VOORZITTER**: Anderen behoefte aan stemverklaringen? Niet. Dan gaan wij over tot de
3465 stemming. Mag ik de tegenstanders van deze voordracht dan vragen de hand op te steken? Dat is dus niet geval, die zijn er niet. Dan is deze voordracht met algemene stemmen aanvaard. Ik zal uw vergadering moeten verlaten omdat ik om 19.00 uur gast aan tafel mag zijn van de nieuwe Minister van Binnenlandse Zaken, waar ongetwijfeld ook nog wel even over de Wet Hof gepraat zal worden. Er mag ook vanuit gegaan worden dat de kans groot is dat dat buiten het financiële
3470 bezwaar van de provincie plaatsvindt. De heer Meerhof zal mijn plaats innemen. Tot volgende week.

8. Statenvoordracht 98 Uitvoeringsprogramma Kust: Ruimtelijke Kwaliteit Zwakke Schakels fietspad Hondsbossche en Pettemer zeekering (HPZ)

3475

De **VOORZITTER**: Ik heb als eerste spreker de heer De Groot, die geen woord zal voeren, Mevrouw Van Heist? Ook niet. Betekent dat dat wij kunnen overgaan tot stemming? Heeft iemand een stemverklaring over voordracht 98? Of was er wel een woordvoerder, de heer Kardol beweegt.

3480

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Het was even onduidelijk over welke voordracht het ging. Het is agendapunt 8.

3485 De **VOORZITTER**: Kunnen wij tot stemming overgaan? Is iemand tegen voordracht 98? Als dat niet het geval is, dan is voordracht 98 met algemene stemmen aangenomen.

9. Statenvoordracht 92 Ontwerpbeleidskader Jeugdzorg 2013-2016

3490 De **VOORZITTER**: De heer Yurdakul staat bovenaan het lijstje, hij heeft het woord.

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, in het beleidskader Jeugdzorg 2013-2016 heeft het college haar visie, uitgangspunten en doelstellingen helder uit een gezet. Het college kiest doelen die een kwaliteitsimpuls geven aan de jeugdzorg, het stimuleert innovatie en versterkt gemeenten om de rol als opdrachtgever in de toekomst goed te kunnen uitoefenen. Het is erg genoeg als kinderen in de jeugdzorg terecht komen. Het is verschrikkelijk denk ik, als kinderen die in de jeugdzorg komen, vervolgens niet goed worden behandeld. Met het notitieonderzoek van de commissie Samson in ons achterhoofd moeten wij natuurlijk heel erg goed opletten dat dienstverlening ook naar behoren wordt uitgeoefend. In onze ogen dient jeugdzorg betrouwbaar, veilig en doelmatig te zijn. De ouders van kinderen, burens, scholen en de gemeente zijn zowel bij het voorkomen als bij het oplossen van problemen van de jeugd de belangrijkste spelers. Daarom zijn wij een grote voorstander van de overdracht van de jeugdzorg aan de Noord-Hollandse gemeenten. Deze visie delen wij met het college en daarom zitten wij ook met het college op één lijn. De transitie van jeugdzorg is meer dan het overdragen van de verantwoordelijkheid over de jeugdzorg aan de gemeenten. De transitie biedt grote kansen tot transformatie en verbetering van de zorg. De transitie is juist ingezet om dienstverlening dicht bij de burgers te organiseren waarbij de gemeenten keuzevrijheid zouden moeten hebben over de inrichting van de zorg en de partners waarmee zij in zee willen gaan voor het uitvoeren van jeugdzorgdiensten. Het zal toch erg mooi zijn als de huidige aanbieders in de keten van jeugdzorg ook in de toekomst hun specialistische kennis kunnen blijven inzetten. Tegelijkertijd moeten wij voorkomen dat de gemeenten in de situatie terecht komen waarin zij een vorm van verplichte winkelnering moeten ondergaan met de huidige aanbieders. De gemeenten zijn nu druk bezig om kennis te ontwikkelen op het terrein van jeugdzorg en het organiseren van netwerken voor het voorkomen en bestrijden van de problemen van de jeugd. Dat juichen wij toe. De reeds opgestarte experimenten gericht op het organiseren van de eigen kracht, vanuit de directe omgeving van het kind, werken prima, zoals een gezin, een plan. Deze blijken heel erg effectief te zijn. De gemeenten geven verder ook aan dat zij experimenteerruimte willen en dit verder willen benutten om kennis te ontwikkelen op het terrein van opdrachtgeverschap en financieringsvraagstukken voor de uitvoering van jeugdzorg. Wij willen de gemeenten hierbij verder stimuleren door de ruimte voor de gemeenten voor vernieuwing en traditie van de jeugdzorg verder uit te breiden. Hiertoe dienen wij mede namens GL, VVD, CDA, CU/SGP en PvdA een motie in. Wij willen het budget onder de naam Experimenteerruimte verder verhogen tot 500.000 euro en dit ten laste van TWIN-H reserve beleidsinformatie Jeugdzorg. Graag nodigen wij het college voor de besteding van dit bedrag uit om in het eerste kwartaal van 2013 een voorstel te doen aan PS. Wij wensen verder het college heel veel sterkte bij het openhouden van de winkel van jeugdzorg terwijl de verbouwing doorgaat.

3495
3500
3505
3510
3515
3520
3525

Motie 9-1

Experimenteerruimte voor vernieuwing en kwaliteitsverbetering in de jeugdzorg 2013-2016

3530 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.*

Kennis genomen hebbende van de Statenvoordracht beleidskader Jeugdzorg 2013-2016.

Constaterende dat:

- 3535 - *Het wetsvoorstel Jeugdwet alle vormen van jeugdzorg, inclusief de provinciale jeugdzorg, per 1 januari 2015 bestuurlijk onderbrengt bij de gemeenten;*
- *De gemeenten nu al bezig zijn om kennis te ontwikkelen op het terrein van jeugdzorg en het organiseren van netwerken voor het voorkomen en bestrijden van problemen van kinderen;*
- 3540 - *De provincie Noord-Holland een belangrijke taak heeft in het transitieproces van de jeugdzorg;*
- *De transitie grote kansen biedt tot transformatie en verbetering van de zorg;*
- *Kennisdeling een belangrijke verantwoordelijkheid is van de provincie en dat ook gemeenteraadsleden in de (nabije) toekomst een belangrijke rol zullen hebben.*

3545

Overwegende dat:

- *Het wenselijk is gemeenten te stimuleren om de samenwerking tussen jeugdzorginstellingen en organisaties op het terrein van jeugdbeleid, onderwijs en gezondheidszorg e.d. te gaan regisseren;*
- 3550 - *De reeds opgestarte experimenten gericht op het organiseren van 'eigen kracht' vanuit de directe omgeving van het kind en werken vanuit 'een gezin, een plan' zeer effectief blijken te zijn;*
- *Een verdere uitbreiding hiervan wenselijk is;*
- *Het college van GS voor de experimenten in de fase van de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten (inde periode 2013-2015) slechts een eenmalig budget heeft geraamd van 240.000 euro;*
- 3555 - *Gemeenten aangeven de experimenteerruimte verder te willen benutten om kennis te ontwikkelen met betrekking tot 'opdrachtgeverschap' en 'financieringsvraagstukken' voor de uitvoering van de jeugdzorg.*

3560

Verzoeken het college van GS:

- *De (experimenteer)ruimte voor de gemeenten gericht op de vernieuwing en transitie van de jeugdzorg verder uit te breiden;*
- *Het budget hiervoor te verhogen met 500.000 euro ten laste van de TWIN-H reserve beleidsinformatie Jeugdzorg;*
- 3565 - *Voor de besteding van 500.000 euro een memo voor te leggen aan PS in het eerste kwartaal 2013*

en gaan over tot de orde van de dag.

3570 *Fracties D66, GL, PvdA, VVD, CDA, 50plus, CU/SGP*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

3575 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Uit het onderzoeksrapport Cirkel van Geweld dat is uitgevoerd door de Universiteit Utrecht en de Stichting DierZijn blijkt dat dierenmishandeling en huiselijk geweld nauw met elkaar verbonden zijn. In huishoudens waar geweld tegen dieren plaatsvindt, zijn vaak ook de partner en de kinderen niet veilig. En kinderen die slachtoffer of getuige zijn van huiselijk geweld, mishandelen aanzienlijk vaker dieren. Ofwel mishandeling van dieren is niet alleen zelf een ernstig kwaad, het is ook een waarschuwingssignaal dat er sprake is van meer huiselijk geweld, waaronder kindermishandeling. Het Rapport Cirkel van Geweld bestaat al enige tijd. Welke acties heeft Jeugdzorg ondernomen in het kader van de aanbevelingen van dit rapport? Is er een early warning systeem opgezet? Cirkel van Geweld draagt zinvolle ideeën aan voor zo'n signaleringssysteem. Zo moeten professionals als dierenartsen, huisartsen, politie en maatschappelijk werkers zich veel meer bewust zijn van de samenhang tussen

3580 dierenmishandeling en huiselijk geweld en met elkaar gaan samenwerken. De PvdD is van mening dat het tijdig signaleren van huiselijk geweld een grote prioriteit moet zijn en pleit daarom voor het opzetten van zo'n early warning systeem in Noord-Holland. Gaat de provincie hiertoe het initiatief nemen? Dat is in het belang van de kinderen, de dieren en alle andere mogelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

3590

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Voorzitter, volgens het regeerakkoord waarover morgen in de Tweede Kamer wordt gedebatteerd, ik neem aan dat dat nog steeds doorgaat, zal de jeugdzorg de komende jaren sterk worden verbeterd. Laten wij er ons sterk voor maken zou ik willen zeggen. De jeugdzorg wordt in 2015 gedecentraliseerd naar de gemeenten, dat staat in het regeerakkoord op pagina 25. Deze decentralisatie zal worden gecoördineerd door het Ministerie van VWS. Tot die tijd, dus de komende twee jaar, is de provincie verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Twee jaar is een korte tijd en wat dat betreft hebben wij een hoop te doen. Het beleidskader Jeugdzorg 2013-2016 sluit goed aan bij het uitgangspunt in het regeerakkoord. Ten aanzien van die decentralisatie verwacht mijn fractie in dit verband een pro-actieve houding en aanpak van de gedeputeerde. Dat is hard nodig, want gemeenten weten het ook niet allemaal. Niet afwachten, maar zo spoedig mogelijk in overleg gaan met gemeenten, met instellingen en met Bureau Jeugdzorg om concrete plannen uit te werken voor de transitie die in 2013 en 2014 zal moeten plaatsvinden. Het streven zal moeten zijn dat de huidige wachtlijsten van Bureau Jeugdzorg per datum van overdracht zijn verdwenen. Althans dat vindt mijn fractie van belang, je moet het netjes overgeven. Nieuwe initiatieven vanuit gemeenten of instellingen om deze doelstellingen te realiseren, zoals van de heer Yurdakul gehoord, kunnen op warme steun van mijn fractie rekenen en dat geldt ook voor andere moties van GL die er nog aankomen. Mijn fractie bepleit een warme overdracht van kennis en ambtelijke bijstand tijdens dat transitieproces. Ik meen echt dat dat van groot belang is, wij moeten daar denk ik veel energie in stoppen om dat goed te laten verlopen, want het is lastig. Wat betreft de frictie- en transitiekosten heeft het Rijk de toezegging gedaan financiële middelen beschikbaar te stellen.

3595

3600

3605

3610

Het is ook bekend dat het Rijk zal gaan korten op de doeluitkering. Dus hoe het nu verder gaat moeten wij nog maar afwachten. Voor het welslagen van het transitieproces in de jaren 2013 en 2014 is de provincie Noord-Holland nadrukkelijk medeverantwoordelijk. Ook al zal het
3615 gedeeltelijk al bij de gemeenten plaatsvinden, de verantwoordelijkheid blijft tot dat moment van overdracht in principe bij de provincie. Mijn fractie heeft bij punt 3 van de voordracht toch wel iets wonderlijks gevonden en ik denk dat de tekst daar niet klopt. Vandaar dat wij ook een amendement indienen om een deel van de tekst te veranderen. Het gaat namelijk over de zinsnede “de provincie doet uitdrukkelijk geen nieuwe investeringen meer uit autonome
3620 middelen in de Jeugdzorg”. Dat is nogal snel om dat nu al te bepalen. Natuurlijk moet het Rijk daar volop aan meebetalen, dat is duidelijk. Daar ligt het in principe, maar om op voorhand zonder dat duidelijk is wat de situatie zal zijn, je alvast te beperken, is onverstandig als je niet precies weet waar het over gaat. Ik denk dat de tekst daar niet klopt. Verstandig als woordvoerders daar nog eens heel goed naar kijken. Het amendement is ook getekend door de
3625 PvdD, SP, Fractie Boer en GL.

De **VOORZITTER**: Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen¹.

Mevrouw **GROOTEN** (GL): Voorzitter, vandaag staan wij hier voor de voltooiing van een paar
3630 maanden werk aan het beleidskader Jeugdzorg. En ik sta hier met een goed gevoel als ik kijk naar het proces. Er was openheid bij de gedeputeerde en bij haar staf om input te verwerken. Wij hebben veel met elkaar heen en weer gepraat en er zijn wezenlijke veranderingen aangebracht. En de gedeelde betrokkenheid die wij voelen in de commissie heeft ertoe geleid dat wij een beetje naar elkaar toegegroeid zijn en heel dualistisch vandaag een gezamenlijke motie indienen
3635 en daar ben ik heel blij mee. Maar het goede gevoel is maar een kant van de medaille, want jeugdzorg blijft een onderwerp dat een grote verantwoordelijkheid is. Ik ben zelf gezegend met een hele fijne jeugd en als je dan kinderen ziet die soms zo'n nare start in het leven maken, dan kan je dat heel erg raken. Ik vind dat wij de komende twee jaar alles wat wij hebben moeten inzetten om de jeugdzorg die nu nog heel goed is, zelf blijven doen en later over te dragen aan
3640 gemeenteraadsleden. Wij moeten de gemeenteraadsleden goed informeren, niet alleen de gemeenteraadsleden natuurlijk ook de wethouders, en de pilots zo inzetten dat zij voor de hele provincie inspirerend kunnen zijn en alle kennis zo inzichtelijk mogelijk maken. Ik ben nog iets vergeten te zeggen aan het begin van mijn betoog, dat is namelijk dat Willem Holthuizen van 50plus gevraagd heeft deze bijdrage mede namens hem uit te spreken. Voor GL en 50plus dus
3645 zijn drie punten essentieel in de komende twee jaar en daarna. Punt 1: de jaren tot de transitie alles op alles zetten zodat wij de jeugdzorg zo optimaal mogelijk overdragen. Wij hebben zeker het gevoel dat dit ook het streven van de gedeputeerde is. Toch schrokken wij bij de een na laatste commissievergadering van de wachtlijstcijfers en de toename van de vraag aan jeugdzorg. Er ontbrak een goede verklaring daarvoor in de stukken. Op dat moment bekruipt je als Statenlid
3650 het gevoel van het ontbreken van grip. Onder andere mijnheer Ootjers van het CDA heeft dat toen heel goed invoelbaar gemaakt. Later is er een memo gekomen waarin al die redenen staan

---

¹ Het amendement voldeed niet aan de richtlijnen en is derhalve teruggenomen. Het amendement maakt geen deel uit van de beraadslaging, derhalve ook niet opgenomen in de tekst.

3655 waarom die vraag maar blijft toenemen en dat is toch wel heel zorgelijk. Als je daarnaar kijkt, dan zie je dat er een trend is dat wij in onze samenleving steeds meer behoefte hebben aan jeugdzorg. In die memo staat ook dat er redenen voor zijn die bijvoorbeeld te maken hebben met
3660 bezuinigingen die er nu nog verder aankomen. Wij denken dat het goed is onze ogen niet te sluiten voor die trend omhoog en dat wij de komende tijd ook echt op preventie moeten inzetten en dat wij dat niet moeten vergeten als thema in de gesprekken met gemeenten. Het woord preventie komt in zijn geheel niet voor in het beleidskader 2013-2016 en wellicht is dit de sleutel voor de toekomst. Daarom dienen wij een motie in over dit onderwerp om te kijken of wij een
3665 prognose kunnen maken voor de toekomst en ook kunnen kijken of wij dat thema preventie mee kunnen nemen naar de gemeenten, want er zijn dus heel veel gesprekken gaande. De motie is mede ondertekend door CU/SGP, 50plus, SP, ONH en de PvdD.

Motie 9-2

3665

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

Constateerend dat:

- 3670 - *In de commissievergadering van 8 oktober 2012 gesproken is over de wachtlijstcijfers van de jeugdzorginstellingen over het tweede kwartaal;*
- *Er een stijging (zowel binnen het vrijwillige als het gedwongen kader) te zien is van de vraag naar jeugdzorg en daardoor wachtlijsten kunnen ontstaan;*
- *Er verschillende oorzaken zijn voor het ontstaan van wachtlijsten (zo blijkt uit het laatste memo van GS over dit onderwerp): seizoenspieken, toename aantal meldingen bij het*
3675 *AMK, toename vraag naar pleegzorg en lage uitstroom;*
- *Daaraan ten grondslag redenen liggen die wellicht de komende tijd nog zullen zorgen voor meer vraag: bezuinigingen in de kinderopvang/speciaal onderwijs, verandering PGB systematiek.*

3680 *Overwegende dat:*

- *De provincie in haar beleid wachtlijsten niet moet willen 'belonen', maar dat een reële toenemende vraag betekent dat jeugdzorginstellingen en daarmee kinderen in de knel kunnen komen;*
- *De provincie een belangrijke taak heeft in de transitie, maar juist ook de komende twee*
3685 *jaar om de jeugdzorg zo optimaal mogelijk en zonder wachtlijsten over te dragen;*
- *De commissie achteraf geïnformeerd wordt in de halfjaarlijkse rapportages en er geen prognose is voor de toekomst.*

Verzoeken GS:

- 3690 - *Op basis van een onafhankelijke, externe vraaganalyse een prognose te maken van de vraag naar jeugdzorg tot het moment van de transitie waarin zoveel mogelijk externe factoren meegenomen zijn;*
- *In deze prognose een onderscheid te maken in het vrijwillige en het gedwongen kader;*

- 3695
- *De trend van meer vraag naar jeugdzorg en het onderwerp preventie mee te nemen in gesprekken met de gemeenten zodat zij zich hiervan bewust zijn;*
  - *Bij aanhoudende toename aan vraag tijdig een voorstel te doen aan PS om ervoor te zorgen dat er geen extra wachtlijsten ontstaan*

en gaan over tot de orde van de dag.

3700 *Fracties GL, CU/SGP, 50plus, ONH, PvdD, SP*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

3705 Mevrouw **GROOTEN** (GL): Het tweede onderdeel wat heel belangrijk is voor GL, is dat de transitie ook echt een transformatie wordt en zoals Einstein zei: je kunt een systeem niet veranderen in dezelfde denkwijze waarin het is opgebouwd. Mede daarom organiseerde onze fractie op 12 oktober een conferentie die getiteld was: "Anders kijken naar Jeugdzorg". Daar kwamen allerlei verfrissende ideeën langs over hoe je de jeugdzorg anders zou kunnen inrichten en wethouders gingen in gesprek met jongeren, dat was zeer de moeite waard vond ik zelf. Ton van Ieperen van 3710 het Nederlands Jeugdinstuut gaf een paar aanbevelingen voor gemeenteraadsleden en legde het spanningsveld goed bloot. Hoe kun je goed sturen tijdens de transitie, maar tegelijkertijd ruimte geven aan professionals? Het punt van vernieuwing is al door collega Yurdakul ingebracht met de motie waar wij blij mee zijn, zoals gezegd. Laatste punt, punt 3: geef jongeren en ouders ofwel gebruikers en cliënten een stem in de transitie. Zij weten hoe het echt is om jeugdzorg te 3715 ontvangen. Zij hebben de echte verhalen en zij denken niet zozeer in systemen, maar veel directer. Wij zijn blij dat dit thema een prominentere plek heeft gekregen in het beleidskader, maar wij horen ook van gemeenten terug dat zij dit thema heel moeilijk vinden. Hoe doe je dat nou goed, hoe ga je op een goede manier het gesprek aan met ouders en kinderen? Hoe verwerk je wat zij zeggen, ook daadwerkelijk in je beleid? Wij zullen ook met onze gemeenteraadsleden 3720 van GL gaan kijken hoe wij dit punt kunnen aankaarten. Als extra steuntje in de rug voor de gedeputeerde willen wij een motie indienen om te zorgen dat dit onderwerp nooit vanwege budgettaire - nooit is misschien een beetje te strak gezegd - maar niet vanwege budgettaire redenen kan ondersneeuwen. Dus daarom ook nog een motie over cliëntenparticipatie, die wederom is ondertekend door CU/SGP, 50plus, SP, ONH en de PvdD.

3725

Motie 9-3

Cliëntenparticipatie in de jeugdzorg

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

3730

Constateerende dat:

- *De provincie de komende twee jaar een belangrijke rol heeft in de transitie van de jeugdzorg;*
- *Cliëntenparticipatie juist nu een enorme kans biedt om jongeren, ouders en pleegouders 3735 aan de tekentafel mee te laten denken over de toekomst van de jeugdzorg;*

- *Cliëntenparticipatie als onderdeel in het beleidskader genoemd staat, maar nog niet heel concreet hoe de provincie dit wil gaan aanpakken.*

Overwegende dat:

- 3740
- *Er in andere provincies succesvolle en inspirerende initiatieven zijn ontstaan (bijvoorbeeld JIJ, Utrecht) met veel expertise op dit terrein;*
  - *Partners als Zorgbelang en het Landelijk cliëntenforum Jeugdzorg heel graag samen willen werken met de provincie en gemeenten;*
  - *Cliëntenparticipatie zowel lokaal als bovenlokaal kan worden georganiseerd.*

3745

Verzoeken GS:

- *In 2013 en 2014 zeer actief op te trekken met partners als Zorgbelang, Landelijk Cliëntenplatform Jeugdzorg en jeugdzorginstellingen en samen met hen op zoek te gaan naar succesvolle initiatieven uit andere provincies (bijvoorbeeld JIJ, Utrecht);*
- 3750
- *Samen met deze partners en gemeenten/regio's concrete tools in te zetten om de cliëntenparticipatie vanaf de start van de transitie tot de uiteindelijke overdracht te borgen;*
  - *Het budget voor dit onderdeel binnen de transitie met maximaal 30.000 euro te verhogen ten laste van de TWIN-H reserve beleidsinformatie Jeugdzorg*

3755

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, CU/SGP, 50plus, ONH, PvdD, SP

De **VOORZITTER**: Ook die maakt deel uit van de beraadslagingen vanaf dit moment.

3760

De heer **OOTJERS** (CDA): Voorzitter, het CDA is zeer te spreken over dit beleidskader Jeugdzorg en dat is net ook al gememoreerd, zeker ook over de wijze waarop deze in de commissie is behandeld. Niet alleen de openheid van de gedeputeerde en haar staf, maar ook onderling, de discussies die wij hebben gevoerd. Het is in ieder geval een goed voorbeeld van hoe het ook kan en hoe dat ook al gebeurt in deze Staten. Jeugdzorg is onze zorg, misschien komt het daar ook wel door, omdat wij het allemaal zo met dezelfde intentie deden en hiermee zo begaan zijn. Niet alleen omdat het om kwetsbare jonge mensen gaat, maar ook omdat er nogal wat staat te gebeuren. Dan denk ik aan de transitie die in ieder geval in 2015 door zal gaan, maar waarop het nieuwe kabinet inmiddels ook al weer een korting heeft aangebracht en dat maakt het natuurlijk nog steeds moeilijker, want het ergens anders dicht bij de burger leggen in de gemeente lijkt mij op zich geen verkeerde zaak, maar het moet op een zeker moment wel haalbaar zijn omdat gemeenten steeds meer op hun dak krijgen. Dat is geen kritiek specifiek naar dit kabinet, want het vorige deed het ook, maar het is wel een extra zorg die wij hebben. Het is in ieder geval ook een reden geweest voor het CDA om de motie die door D66 en allerlei anderen mede is ondertekend, van harte te steunen, want op die manier proberen wij in ieder geval de onzekerheden die er zijn, zo goed mogelijk te beperken en te zorgen dat er geld is om te experimenteren om de transitie goed te laten verlopen. De PvdA zal straks ook nog komen met een motie over voorlichting, diversiteit en aanvulling van de pleegzorg en ook daar hebben wij

3775

van gezegd, dat vinden wij een goede zaak om in ieder geval daar ook aandacht voor te vragen,
3780 met name omdat het hier gaat om verzoeken uit het veld en de gemeenten. Wij stemmen in met
het kader onder voorbehoud dat mocht bij de bespreking van de reactie van GS op het rapport
van de Commissie Samson nog aanleiding zijn tot aanvulling, bij een meerderheid van de
commissie uiteraard, deze aanvulling toegevoegd zal worden aan het beleidskader. Dat kunnen
wij nu nog niet zien, wij krijgen de reactie nog en wij gaan die op 3 december bespreken. Mocht
3785 dat dus nodig zijn als de meerderheid van de Staten dat vindt, dat is dan ook afgesproken maar
ik wil dit hier ook nadrukkelijk in de notulen hebben staan, dat lijkt mij heel goed. Dan even over
de preventie. Ik denk dat het heel goed is dat er aandacht voor wordt gevraagd. Laat ik het zo
zeggen, te ver gaan kan ik niet zeggen, maar wij vragen al zoveel en ik vraag me af als ik die
motie van GL - die ik ook niet heb meegetekend - om een prognose te maken, dan weet ik niet of
3790 dat zo goed kan. Zinnig is het altijd, maar daar heb ik mijn twijfels bij. Ik heb dat zelf en u zei dat
terecht, heel invoelbaar gezegd, want ik was daar terecht heel erg door geraakt en toch vind ik
dat het hier in deze zin iets te ver gaat. Als er een aanhoudende vraag is, dan zullen er ook op
dat moment natuurlijk mogelijkheden zijn. Ik vind niet dat je van te voren alles moet vastleggen
en dat is de reden waarom ik dit en ook in ieder geval dat verhaal van mijnheer Kardol over de
3795 financiën, niet steun, wel de andere moties die ik net genoemd heb en nog een ander die over de
indicatoren gaat.

De **VOORZITTER**: Voordat ik mevrouw Gamri het woord geef, het zal u misschien straks opvallen
dat u het amendement niet direct uitgereikt krijgt. Dat ligt nu bij de portefeuillehouder, die zal
3800 erop reageren. Het amendement betreft namelijk een tekst uit de voordracht zelf in plaats van
het besluit. De gedeputeerde zal er straks op reageren en dan horen wij wel van de indiener wat
die daar verder mee wil. Maar dan weet u even hoe de loop van de behandeling van
amendementen en moties zal gaan.

3805 Mevrouw **GAMRI** (PvdA): Voorzitter, sinds de invoering van het Kinderwetje van Van Houten, even
een beetje geschiedenis ter inleiding, 1874 is alweer heel lang geleden en de
ondertoezichtstelling vanuit 1922, hebben wij, heeft de overheid heel veel te doen gehad met de
jeugdzorg. Weliswaar op verschillende manieren en verschillende niveaus, maar eigenlijk sinds
1874. Deze twee momenten zijn markante momenten in de geschiedenis en ik heb het gevoel dat
3810 zoals wij nu hier staan, dit debat voeren, dit ook een markant moment is, want wij staan op het
punt om een wet, om expertise, om kennis, om informatie, om middelen over te dragen aan de
gemeenten. Een hele grote verhuizing, een verhuizing die heel veel doet met ons. Laten wij eerlijk
wezen, als wij verhuizen dan heeft dat invloed op onze relatie, op onze kinderen, maar ook op
onze huisdieren, begrijp ik van de PvdD. Deze transitie mag geen invloed hebben op de kinderen
3815 uit de jeugdzorg. Het moet niet uitmonden in een echtscheiding wat soms een verhuizing doet
met ons. Daarom sluit ik aan bij de woorden van de vele voorgangers van ons, volgens mij D66,
GL, het CDA. Zij hebben gezegd dat het zorgvuldig moet gebeuren en er moet verbouwd worden,
er moet verhuisd worden, maar de kinderen mogen hier niet onder lijden. Ik voeg hier ook de
medewerkers van de jeugdzorg aan toe. Ook de medewerkers van de jeugdzorg moeten hier niet
3820 onder lijden, want die expertise moet blijven bestaan, ook als het naar de gemeenten gaat. In mei
hebben wij de motie Samson, de Commissie Samson ingediend. Daarin hebben wij GS

opgeroepen om dit nadrukkelijk een plek te geven in de komende beleidsvoorstellen. Wij zijn blij dat het een plek heeft gekregen, maar ik sluit aan bij het CDA met de woorden van: wij komen daarop terug na 3 december. Mochten de adviezen van de Commissie Samson zaken oproepen ter implementatie, dan willen wij graag de ruimte houden om daar op terug te komen. Wat ons 3825 betreft mag dit niet meer voorkomen. De gegevens die daar naar boven zijn gekomen, zijn schokkend. Maar niet alleen de informatie uit het rapport is schokkend, ook de informatie die ik pas geleden heb ontvangen van een medewerker uit de jeugdzorg van ongeveer 10 tot 15 jaar geleden, die zijn verhaal doet over hoe hij min of meer gestaan heeft bij het misbruik van 3830 kinderen. Allemaal pijnlijke verhalen die wat ons betreft moeten ophouden en ik ben blij dat het een plek heeft gekregen binnen het beleidskader Jeugdzorg. Nu even het beleidskader, ook ik sluit mij aan bij de bewoordingen dat het proces plezierig was. Wij hebben daar input voor geleverd en GS en de ambtenaren hebben daar het een en ander mee gedaan. Een van de belangrijkste punten voor de PvdA was naast kennisoverdracht, de experimenteerruimte en de rol 3835 van Bureau Jeugdzorg en de instellingen, dat veiligheid van de jongeren een plek moest krijgen in de nota. Die heeft hij gekregen en daar zijn wij ontzettend blij mee. Een compliment aan GS en de ambtenaren. Naast datgene wat GS al hebben overgenomen van heel veel van ons, komen wij met een paar moties. Wij steunen de motie van D66, die hebben wij ook ondertekend, maar wij komen met een aanvullende motie, het zijn een paar kleine punten die beleidsmatig zijn en geen 3840 financiële verschuivingen hebben. Ten eerste vragen wij GS om ons te helpen, daar komt het eigenlijk op neer, om ons en de griffie te helpen om twee bijeenkomsten te organiseren voor de gemeenteraadsleden en het veld. Het is eigenlijk voor de behoefte van die gemeenteraadsleden die wij tijdens allerlei bijeenkomsten gesproken hebben die georganiseerd zijn door diverse organisaties maar ook door partijen. Ik weet dat tijdens hun bijeenkomsten van het CDA, D66, GL 3845 ook hieraan gerefereerd is. Ook tijdens onze bijeenkomsten is dit verzoek ingediend. Dus graag twee bijeenkomsten daarover. Ons tweede punt gaat over de puberpleeggezinnen. Dit is bij een aantal werkbezoeken aan de orde geweest waar heel veel Statenleden bij aanwezig waren, dat medewerkers van de jeugdzorg aangeven dat het huidige aanbod, dat zijn pleeggezinnen en de opvang maar ook de gezinshuizen, de pubers binnen de Jeugdzorg onvoldoende kunnen 3850 begeleiden en helpen naar een zelfstandig leven. Wij verzoeken GS om samen met de zorginstellingen puberpleeggezinnen, zoals wij ze maar gewoon noemen, te gaan werven, want pubers vereisen een hele andere aanpak dan hele jonge kinderen bijvoorbeeld in pleeggezinnen. Het derde punt is diversiteit. Daar heeft GL net ook al aan gerefereerd. Diversiteit onder de kinderen en jeugdigen in de vrijwillige kader. Dat komen wij heel weinig tegen, wij hebben geen 3855 percentages, maar als je daar een dag rondloopt, dan zie je dat. De medewerkers geven dat aan en ook de instellingenraad in hun advies naar GS zegt: neem het punt op, want wij maken ons daar zorgen over. In het gesprek dat ik met hen heb gehad, geven ze aan dat ze er ideeën bij hebben, dus wat mij betreft staan ze te popelen om hier iets mee te doen. Het laatste punt is cliëntenparticipatie, dat heeft GL toegelicht. Daarvan hebben wij een deel in onze motie 3860 samengevat en een plek gegeven. Veel punten, maar het zijn kleine punten, en als wij ze niet in een motie plaatsen, blijven zij hangen en krijgen zij geen plek. Daarom hebben mijn fractie met GL en het CDA gekozen om het op een simpele wijze in een motie vorm te geven. Ik sluit af met dat wij er alle vertrouwen in hebben dat de komende twee jaar de jeugdzorg op een gezonde en goede manier gaat verhuizen en wij wensen GS en de ambtenaren hier heel veel succes mee.

3865

Motie 9-4

Jeugdzorg

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2012.

3870

Constateerende dat:

- *De provincie Noord-Holland tot 2015 verantwoordelijk is voor zowel de uitvoering van de jeugdzorg als de overdracht aan gemeenten;*
- *Er binnen deze verantwoordelijkheid en tijdens de transitiefase een viertal zaken zijn die op dit moment aandacht behoeven:*

3875

1. Gemeenteraadsleden in het kader van de transitie aangeven behoefte te hebben aan kennisdeling met de provincie en in het bijzonder de Statenleden op het gebied van de jeugdzorg;

3880

2. Jeugdzorgorganisaties aangeven dat er in aanvulling op de bestaande vormen van pleegzorg een specifieke behoefte bestaat aan pleeggezinnen voor jongeren tussen 14 en 17 jaar die niet naar een gezinshuis of regulier pleeggezin willen en/of kunnen (zogenoemde puberpleeggezinnen);

3. Momenteel relatief weinig allochtone kinderen instromen in de jeugdzorg en relatief meer in justitiële inrichtingen;

3885

4. Cliëntenparticipatie juist nu een enorme kans biedt om jongeren, ouders en pleegouders aan de tekentafel mee te laten denken over de toekomst van de jeugdzorg.

Verzoeken GS:

- *Op korte termijn mee te werken aan twee door de Statengriffie te organiseren bijeenkomsten waarbij Statenleden en gemeenteraadsleden een podium wordt geboden om informatie uit te wisselen en Statenleden te betrekken bij de organisatie van deze bijeenkomsten;*
- *Aansluitend op het uitgangspunt geformuleerd in het beleidskader Jeugdzorg dat pleegzorg variatie moet kennen en moet voldoen aan de vraag naar vormen van pleegzorg, puberpleeggezinnen als aanvulling op de bestaande vormen van pleegzorg te omarmen en samen met jeugdzorgorganisaties een plan te maken voor het werven van puberpleeggezinnen;*
- *Om in samenwerking met jeugdzorgorganisaties te kijken naar wat de oorzaken zijn van de relatief lage instroom van allochtone jongeren in de jeugdzorg (vrijwillig kader) en zich bereid te tonen om met deze oorzaken voor zover mogelijk is, aan de slag te gaan en de komende twee jaar aan te pakken, zodat dit punt tijdens de transitie makkelijker overdraagbaar wordt naar de gemeenten;*
- *In 2013 en 2014 zeer actief op te trekken met partners als Zorgbelang, Landelijk Cliëntenplatform Jeugdzorg en jeugdzorginstellingen en op zoek te gaan naar succesvolle initiatieven uit andere provincies (bijvoorbeeld JIJ, Utrecht). Samen met deze partners en gemeenten/regio's concrete tools te ontwikkelen om de cliëntenparticipatie vanaf de start van de transitie tot de uiteindelijke overdracht te borgen*

3890

3895

3900

3905

en gaan over tot de orde van de dag.

3910 *Fracties PvdA, GL, CDA*

De **VOORZITTER**: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

3915 De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter, het laatste beleidskader Jeugdzorg van de provincie. Een kader dat gaat landen in de gemeenten van Noord-Holland. Wij hebben daar nu uitgebreid met elkaar over gesproken, zowel over het beleidskader als over de naderende transitie jeugdzorg. De commissieleden zijn unaniem van mening dat de kinderen in ieder geval geen nadelige effecten mogen ervaren van de overgang. Sterker nog, met elkaar hebben wij duidelijk gesproken over het feit dat de transitie moet worden aangegrepen om de jeugdzorg te verbeteren. Om de
3920 gedeputeerde daarbij te steunen is de motie door de heer Yurdakul al ingediend. Wij willen de gedeputeerde bedanken voor de mogelijkheid die zij toch heeft geboden om op basis van de discussie die wij met elkaar gaan voeren rondom het rapport Samson, het beleidskader verder nog te kunnen aanvullen met een addendum. Verder wenst de VVD de gedeputeerde heel veel succes toe bij de uitvoering van het beleidskader en de ingediende motie. De transitie moet op
3925 deze manier een kansmodel worden voor de gemeenten, die optimale ruimte moeten ontwikkelen voor de jeugdzorg, zowel voor het vrijwillige als het gedwongen kader. Het is al een paar keer gezegd: wij willen komen tot preventie. Preventie speelt zich met name af in het vrijwillige kader en in het gedwongen kader zitten nogal wat leemtes die opgevuld kunnen worden. Dus ik hoop dat de gedeputeerde daar kansen toe ziet, ook in de overdracht om daar een verbetering in aan te
3930 brengen.

Mevrouw **SACCO** (SP): Voorzitter, het beleidskader Jeugdzorg 2013-2016 staat in het kader van de operatie transitie jeugdzorg. De transitie is een historische stap waarbij men zorgvuldig te werk dient te gaan. De SP heeft het gevoel dat GS dat ook doet. De provincie is tijdig begonnen
3935 met het inzetten van het proces, daar heeft zij ook alle geïnteresseerden bij betrokken, de instellingen, de gemeenten en de belangenorganisaties. De SP is blij dat GS veel belang hechten aan het door laten klinken van de stem van de cliëntenorganisaties. Ook is de SP tevreden dat er in deze complexe periode geen rechtstreekse relatie wordt aangegaan met de nieuwe aanbieders. Dit betekent niet dat de instellingen niet inhoudelijk experimenteren in het kader van innovatie.
3940 En dit betekent ook niet dat er geen experimenten zijn op het gebied van de organisatie van de jeugdzorg. Dit betekent wel dat er rust wordt geboden in een voor iedereen gecompliceerde onderneming. Zoals ik al zei, betreft het een complexe operatie waarbij het belang van de jeugd voorop staat, zowel bij de uiteindelijke inrichting van de zorg door de gemeenten als bij het transitieproces zelf. Daarom is continuïteit van groot belang evenals goede afspraken over de
3945 kwaliteit van de jeugdzorg. Helaas heeft het Rijk ondanks de eerdere opdracht in IPO-verband aan het Nederlands Jeugdinstituut om algemene geldende prestatie-indicatoren te ontwikkelen besloten om de keuze van de kwaliteitseisen over te laten aan de gemeenten. Dit kan een knelpunt gaan vormen. Op vragen van de SP in de commissie heeft de gedeputeerde beloofd om het bestaan van deze wetenschappelijk opgestelde indicatoren onder de aandacht van de
3950 gemeenten te brengen. Helaas zie ik deze toezegging niet terug in de voorliggende

beleidskaders. De zaak zwart op wit zetten geeft afspraken en toezeggingen extra kracht volgens de SP. Daarom dien ik namens de SP en alle fracties behalve die van de PvdA, het volgende amendement in. Ik zal alleen het dictum even oplezen.

3955 **Amendement 9-1**

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 november 2013.

Overwegende dat:

- 3960
- *Bij de overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten het Rijk dezelfde gemeenten een grote mate van vrijheid toekent bij het opstellen van kwaliteitseisen;*
  - *Prestatie-indicatoren zoals door het NJI zijn ontwikkeld, bij kunnen dragen aan een zekere mate van kwaliteit;*
  - *Gebrek aan algemeen geldende prestatie-indicatoren kunnen leiden tot verschil in*
- 3965
- kwaliteit tussen de gemeenten;*
  - *De provincie een grote taak heeft in het begeleiden van de gemeenten in het transitieproces;*
  - *Gedeputeerde Jeugdzorg in de commissie ZCM heeft beloofd de prestatie-indicatoren onder de aandacht van de gemeenten te brengen.*

3970

Besluit: om in de definitieve versie van de beleidskaders Jeugdzorg bij "6.2 kwaliteit van goede zorg" bij 6.2.5 na de zin: "Er bestaat nu geen enkele garantie dat gemeenten na de transitie met de NJI prestatie-indicatoren gaan werken" de volgende zin op te nemen: "De provincie informeert actief de gemeenten over het bestaan van de prestatie-indicatoren aangaande de kwaliteitseisen die zijn ontwikkeld door het NJI."

3975

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, PVV, D66, OBP, VVD, CU/SGP, Fractie De Boer, ONH, GL, 50plus

3980

Verder vormt een ander knelpunt volgens de SP het besluit van het Rijk om de gemeenten de vrijheid te geven om de zorg aan te besteden indien zij dat willen. Een onderzoek van WMC naar de marktwerking in deze sector is erg kritisch over de wenselijkheid daarvan. Juist in deze sector waar de kwaliteit van de zorg als enig criterium moet gelden gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep, past geen marktdenken. Beide factoren, gebrek aan uniforme kwaliteitseisen en de

3985

mogelijkheid om aan te besteden zullen leiden tot verschillen in de jeugdzorg tussen de gemeenten. Dat is datgene waarvoor Zorgbelang ook waarschuwt. Wat dat betreft zou op dat gebied een krachtig signaal van de provincies richting het Rijk kunnen gaan, want ten slotte, ieder kind heeft recht op goede hulp in welke gemeente het ook woont. Deze kaders geven aan op welke manier de provincie de continuïteit en de kwaliteit van de zorg gedurende de transitie

3990

denkt te waarborgen. Continuïteit van zorg en behoud van expertise zijn juist van cruciaal belang voor een geslaagde transitie. De SP heeft het gevoel dat deze kaders daartoe een goede basis vormen. Als laatste wil ik aangeven dat de SP blij is met de aandacht voor jongeren die 18 jaar worden. Het gaat erom dat voor deze groep een goede overgang naar het vervolgtraject wordt

3995 geregeld. Verder even over de moties die ingediend zijn. De motie van D66 ondersteund door GL
over extra geld, iets van 500.000 euro, voor meer ruimte voor gemeenten voor vernieuwing en de
transitie kan de SP op dit moment niet ondersteunen. Wij vinden dit heel veel geld, wij wachten
liever de concrete notitie af met feiten en analyses. Wij denken dat het veel belangrijker is te
kijken naar welke knelpunten zich op punten voordoen tijdens de transitie en op het moment dat
4000 de gemeenten daarom vragen, daar geld aan te besteden. Verder de motie van GL, twee moties
over de toename van de vraag naar jeugdzorg en de motie over de ondersteuning van de
cliëntenorganisaties, kan de SP zeker ondersteunen. De andere motie van de PvdA wil ik nog even
beter lezen voordat ik daar iets over kan zeggen.

4005 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **SWEET**: Voorzitter, ik ben het eens met iedereen die stelt dat de transitie een
majeure operatie is. Dat gaat om verantwoordelijk gedrag vanuit GS, het gaat natuurlijk wel om
de veiligheid van kinderen enerzijds, maar aan de andere kant is het ook een goede ambitie
geweest vanuit het Rijk om de veiligheid van kinderen op een andere manier te organiseren. Want
4010 wat is er aan de hand? Als het gaat om zaken die te maken hebben met schoolverzuim, als het
gaat om het algemeen maatschappelijk werk, dan weten wij wel dat de eerste signalen vooral
komen bij scholen, maatschappelijk werk, sportverenigingen, huisartsen. Die signalen zijn heel
erg belangrijk en net werd preventie ook wel genoemd, om uiteindelijk te constateren dat het iets
minder goed gaat met kinderen dan wij graag willen. Ik ben eerlijk gezegd heel erg blij met de
4015 transitieopgave omdat ik van mening ben dat het niet alleen maar een taak is van de gemeenten
omdat die zo dicht bij de doelgroepen zitten om hun lokaal preventief jeugdbeleid op een goede
manier vorm te geven, over het algemeen doen gemeenten het vrij goed, maar dat met name het
zwaardere deel, waar wij heel veel aandacht voor vragen, de provinciale jeugdzorg ook meer in
het vizier komt van de gemeente. Dat bleek overigens ook duidelijk tijdens de ronde die gemaakt
4020 is langs de verschillende regio's, dat niet alle gemeenten en regio's zich bewust waren van het
feit dat het gaat om zwaardere zorg, dat het gaat om ouders die op geen enkele manier
aangepakt zijn bij de opvoeding. Niet omdat ze dat niet willen, maar vooral omdat ze dat niet
kunnen. Wij hebben het over alcoholverslaafden, drugsverslaafden, mensen met een beperking
die uiteindelijk niet in staat zijn om hun ouderlijke verantwoordelijkheid te nemen. Juist die
4025 combinatie wordt in de komende tijd heel erg essentieel. Zorgen dat er geen ongedeelde aanpak
meer is van de jeugd, maar dat je uiteindelijk de meeste jongeren goed in het vizier hebt. Ik zal
per partij reageren op uw bijdrage. Ik ben heel erg blij met het aanbod van de heer Yurdakul van
D66 die terecht opmerkt dat transitie meer is dan alleen maar overdragen. Het gaat om het
ordentelijk overdragen van kennis, het delen van kennis. Ik heb een aantal keren benoemd waar
4030 wij in de komende tijd voor staan. Aan de ene kant zorgen dat de kennis die wij hebben, op een
goede manier wordt overgedragen. Dat doen wij vooral ook door het organiseren van
bijeenkomsten met de wegvoorbereiders, met de ambtenaren, bijeenkomsten met bestuurders.
Op 28 november hebben wij de eerste grote bijeenkomst voor alle bestuurders in onze provincie
waarbij het ook de bedoeling is om hen ook veel meer wegwijs te maken. Niet alleen in de wereld
4035 van de jeugdzorg, maar vooral als het gaat om opdrachtgeverschap, om vooral heel specifiek
kijken naar hun specifieke regio als het gaat om kwetsbare kinderen. Wij zullen hen ook een

beleidsmonitor voorleggen waardoor zij zich in elk geval meer bewust worden van het feit dat zij op dit moment niet alle kinderen goed in beeld hebben. Daarbij is opdrachtgeverschap een hele belangrijke, alsook het delen van beleidsinformatie. Wij zijn begonnen met het bieden van

4040 experimenteerruimte opdat gemeenten en instellingen met elkaar konden en kunnen oefenen. Dat doen zij ook op een goede manier. Ik ben blij met de suggestie want het gaat uiteindelijk om een reservebudget vanuit de TWIN-H, om deze mogelijkheid uit te breiden. De mogelijkheid uitbreiden betekent in elk geval veel meer mogelijkheden om te werken vanuit 'een gezin, een plan' aan de ene kant. Van de andere kant weten wij ook dat het in het Gooi gebied een hele

4045 goede keuze is geweest om vooral ook meer ambulante werkers zonder indicatie in te zetten. In Kennemerland heeft men ook goed geëxperimenteerd met de doelgroep 18-plus. Kortom, vooral gekeken naar nazorgtrajecten. Dus het feit dat u dat toch in grote mate steunt op een enkele fractie na, doet mij deugd. De PvdD refereert aan een onderzoek waarbij er een relatie is gelegd tussen kindermishandeling en dierenmishandeling. Ik heb begrepen dat het onderzoek al wel

4050 bestaat. De vraag aan ons is, wat doen wij ermee. Ik wil u erop attenderen dat als het gaat om het signaleren - ik kom hier direct ook bij preventie op terug - dan zien wij dat expliciet als een gemeentelijke taak. Expliciet zoals ik dat net al zei vanuit scholen, vanuit buurthuizen, consultatiebureaus. Dat wij ook wel zien dat de provinciale zorg, de huidige jeugdzorg, in beeld komt als de situatie van een kind vaak veel ernstiger is dan tot nog toe. Als het gaat om

4055 kindermishandeling hebben wij ook met uw goedkeuren gezegd van: de signalerende rol is in eerste instantie een rol die wij uiteindelijk in het AMK hebben ondergebracht. Wij hebben met u ook uitgewisseld dat als het gaat om de provinciale samenwerking met gemeenten, wij vooral ook een relatie leggen met de landelijke aanpak. Denk daarbij aan RAAK, dit betreft de regionale aanpak van kindermishandeling en er is ook nog een landelijk actieprogramma. Over huiselijk

4060 geweld hebben wij een aantal jaren geleden afgesproken dat wij dat absoluut niet meer zien als een rol van de provincie. Wij vinden dat de relatie met huiselijk geweld expliciet ook gelegd moet worden met OM, politie en justitie. Wij hebben gezegd dat dat echt veel meer bij de gemeenten hoort. Wij hebben wel in de afgelopen periode een aantal projecten gefinancierd. Denk daarbij aan vooral met PRIMO, Platform Huiselijk Geweld, eer gerelateerd geweld hebben wij gedaan,

4065 save you, save me. Kortom, er is dus wel degelijk wat gebeurd in de afgelopen tijd. Maar als u vraagt wat betekent het nou voor ons, dan zeg ik van, wij zullen in de komende tijd actief melden richting gemeenten in die transitiefase dat er wellicht een onderscheid zou kunnen zijn tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling. Een dergelijk onderscheid zou je ook kunnen maken als het gaat om mensen die op dit moment in een sociaaleconomische kwetsbare situatie leven. Dus

4070 wij zullen de komende tijd actief deze informatie doorgeven aan de gemeenten. Misschien is het ook wel goed om u te attenderen op het feit dat bij de nieuwe Jeugdwet juist een samenvoeging wordt voorgesteld als het gaat om de afstemming, tussen het AMK en het steunpunt Huiselijk Geweld. Maar ik snap uw punt, ik kijk ernaar uit om gemeenten vooral ook te vragen om hun signaleringsfunctie zo breed mogelijk in te vullen en dat zal ik van harte doen. De heer Kardol,

4075 inderdaad, jeugdzorg moet beter. Kritisch kijken naar de wachtlijsten. Met betrekking tot de wachtlijsten heb ik al een paar keer gezegd dat het heel goed is om een relatie te leggen tussen het kwalitatief oordeel en het kwantitatief oordeel. Op dit moment volgens de laatste cijfers is de trend nu juist afgenomen. Het gaat goed, ik heb ook met u gedeeld dat als het gaat om het deel van de jeugdzorg waar het minder goed mee gaat, dat het op dit moment vooral gaat om twee

4080 instellingen, Parlan en OKC het Spalier. Voor de rest is het erg goed gelukt om geen wachtlijsten meer te hebben. Het Leger des Heils heeft er nul, hetzelfde geldt ook voor Zandbergen, nul. Daarnaast heb ik u ook informatie doen toekomen met betrekking tot de oorzaken daarvan. Ik heb u ook gezegd dat een deel te maken heeft met het inderdaad seizoensgerelateerde deel, dat
4085 de zomer. U stelt overigens ook voor en dat is best wel een moeilijke, ik denk dat de motie zoals u die nu heeft samengesteld, niet uitvoerbaar is. U vraagt aan de ene kant inhoudelijk bezwaar omdat ik echt van mening ben dat wij nu echt met het geld dat wij hebben, om aan de jeugdzorg uitvoering te geven. Ik heb u ook geïnformeerd over de verschillende claims die kunnen worden gelegd als het gaat om Bureau Jeugdzorg en de instellingen. Wij zitten met personele problemen,
4090 huisvestingsproblemen. Het gaat om gigantisch veel geld en op dit moment is er vooralsnog de keuze gemaakt om daar geen extra geld in te gaan investeren. En technisch, dat is de andere kant, klopt deze motie ook niet.

De **VOORZITTER**: De heer Kardol wil hier wat nadere verheldering over hebben.

4095 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Ja, ja, ik heb nog een vraag eigenlijk. Het gaat over de tekst, want als ik de tekst lees dan begrijp ik het eigenlijk niet zo goed meer. Het gaat om de voordracht die ik dan kennelijk niet kan amenderen. Ik begrijp dat niet zo goed. Het gaat mij er om, er staat namelijk de provincie doet geen grote uitgaven meer in de jeugdzorg die pas na de transitie hun
4100 werking hebben als niet gegarandeerd is dat de activiteiten waaraan geld wordt besteed, na de transitie worden gecontinueerd. Kortom, de provincie doet dat wel als het maar na de transitie kan worden gecontinueerd. Dat is in feite wat u zegt.

Gedeputeerde **SWEET**: Ja, klopt.

4105 De heer **KARDOL** (CU/SGP): Kortom, er is wel degelijk geld mogelijk, maar dat moet dan kunnen doorlopen. Dan geef je het niet voor niets uit. De volgende zin is: de provincie doet uitdrukkelijk geen nieuwe investeringen meer uit autonome middelen in de jeugdzorg.

4110 Gedeputeerde **SWEET**: Ja.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Dat begrijp ik dan niet zo goed, want in de vorige zin staat dat het dus wel kan. En dan vervolgens staat er: wij gaan uit van dekking uit de doeluitkering, enzovoorts, enzovoorts. Dus ik heb het gevoel dat dat niet klopt.

4115 Gedeputeerde **SWEET**: De doeluitkering is op dit moment voldoende om alle ambities waar te maken, dat is wat ik tegen u zeg. Dit is een beleidskader wat op deze manier ook naar het Rijk wordt doorgezonden. Je kunt niet op dit moment extra geld op voorhand in een dergelijk kader aangeven, want daarmee communiceer je ook met het Rijk dat er nog meer gekort kan worden. Ik
4120 wil u erop wijzen dat vanaf 2015 een opname komt vanuit het fonds van 90 miljoen euro.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Dat verbaast natuurlijk niemand, maar wat bedoelt u nu precies hier met de financiering en de communicatie? Hebt u het hier nu steeds over Rijksgelden die u dan wel of niet uitgeeft?

4125

Gedeputeerde **SWEET**: Ja, de brede doeluitkering betreft inderdaad de Rijksgelden.

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Ik begrijp eerlijk gezegd niet dat je nu al blokkeert dat er misschien wel situaties zijn dat het toch mogelijk moet zijn om er extra eigen geld in te stoppen. Dat is in feite wat je blokkeert. Zeker op dit moment, nu wij voor een tweejarige periode staan waarin er van alles en nog wat kan gaan gebeuren met kortingen en dergelijke, begrijp ik niet dat je dat nu al wilt blokkeren. Laten wij hopen dat het niet nodig is, dus dat er voldoende geld is, natuurlijk daar streven wij naar prima, maar nu al een blokkade leggen, lijkt mij gewoon niet handig.

4130

4135

Gedeputeerde **SWEET**: U moet dit niet als een blokkade zien, ik vind het jammer dat u dat op deze manier ziet, dat is niet de bedoeling. U weet zoals ieder ander hier, dat als het gaat om een politieke situatie die onhoudbaar is, voor goede ideeën er altijd geld is, maar op dit moment zeker in de transitiefase zijn er afspraken gemaakt met de provincies om op te schrijven zoals het hier opgeschreven staat. Bovendien blijkt dat vanuit de brede doeluitkering nog voldoende middelen vrij zijn om mogelijkerwijs een actie op te zetten als het echt noodzakelijk is. Dat kan.

4140

De heer **KARDOL** (CU/SGP): Dat nog even confirmeren. U zegt in feite dat je deze zin die hier nu staat, niet echt keihard moet nemen. Nee, als er echt een probleem is, dan praten wij er opnieuw over. Dat betekent dat het niet zo erg relevant is.

4145

Gedeputeerde **SWEET**: Vanzelfsprekend, vanzelfsprekend. Nou niet relevant, het is wel een politiek signaal. GL, dank voor de bijdrage maar ook voor het compliment. Dat zal ik zeker doorgeven aan de ambtenaren. U hebt gelijk dat als u zegt dat veiligheid heel belangrijk is, dat onderstrepen wij, maar ik wil u er ook op attenderen dat wij het proces samen hebben doorlopen, PS en GS, en dat het inderdaad niet een feestje is geweest van GS en de instellingen, maar dat wij ook heel erg kritisch zijn geweest met betrekking tot de bijdrage en daar waar mogelijk, zoveel mogelijk hebben overgenomen. U zegt dat de wachtlijstgegevens ook uw zorgen waren. Ik heb net ook aangegeven dat de trend tijdelijk afneemt. Wij wachten niet af, er liggen hier nu wel degelijke analyses aan ten grondslag. Wij weten welke instellingen extra pogingen moeten ondernemen om de wachtlijstreductie te organiseren. Dus wij zijn toch wel iets meer in staat om die specifieke instellingen aan te spreken. U legt de relatie met preventie. Zoals ik net al eerder aangaf, het lokaal jeugdbeleid in de regio's is over het algemeen goed op orde. Men is goed in staat om op basis van goede netwerken met school, maatschappelijk werk, consultatiebureaus, huisartsen, het jeugdbeleid vorm te geven. Het is overigens ook een wettelijke taak van de gemeente. Dus het idee dat er in de komende tijd meer aandacht zal moeten bestaan voor preventie, is goed, maar dat hebben wij ook duidelijk met gemeenten gecommuniceerd en dat zullen wij de komende tijd blijven doen. U stelt ook voor om de cliëntenparticipatie goed in beeld te brengen. Helemaal eens, maar ik wil u er wel op attenderen dat wij via Zorgbelang een project zijn gestart waarbij vooral de cliëntenparticipatie heel erg belangrijk is en waarbij met name het

4150

4155

4160

4165 onderdeel jeugd aan de orde is. Dus ten aanzien van uw motie zou ik zeggen, laten wij even de evaluatie afwachten. Wij hebben daarvoor 90.000 euro geïnvesteerd, behoorlijk wat geld. Dus mijn idee is wel, laten wij de evaluatie afwachten alvorens nu al op voorhand meer geld uit te zetten, tenzij u geld wilt reserveren om mogelijke aanbevelingen verder uit te voeren. Het is aan u om uw motie aan te passen en dan wil ik met een welwillend oog daarnaar kijken. Het CDA, ja,

4170 ik zei het al onze gezamenlijke opdracht is vooral, onze gezamenlijke ambitie is geweest om voor de komende twee jaar een letterlijke klapper te maken. Het beleidskader heeft zich vooral ook geconcentreerd op een aantal punten. De commissie Samson wordt een addendum, dat heb ik in de laatste commissie ook expliciet beloofd. Dat zal na 3 december gebeuren, de voorbereidingen zijn in volle gang en ik ga er wel vanuit dat wij een dusdanig onderwerp dat zo verschrikkelijk

4175 veel impact heeft op de levenssfeer van kinderen, niet mogen negeren. Dat is ook de belangrijkste reden waarom wij het beleidskader zullen gaan voorzien van een addendum. Dat is ook afgesproken. Wij hebben ook met elkaar afgesproken dat wij in de komende tijd de instellingen gaan uitdagen om de residentiële voorzieningen af te bouwen ten faveure van veel meer kleinschalig wonen. Daar is extra geld voor uitgetrokken omdat wij dat ook als een

4180 belangrijke kans zien om ook seksueel misbruik tegen te gaan en niet alleen maar vanuit het grootschalige, maar met name vanuit het kleinschalige het toezicht naar kinderen toe in alle veiligheid te gaan organiseren. Dus u wordt op uw wenken bediend. De PvdA, een mooie bijdrage waar met name de historische feiten nogmaals onderstrepen dat als het gaat om de zorg voor jeugd, dit een dynamisch proces is. Dat is eeuwenlang en terecht het aandachtsveld geweest van

4185 diverse overheden. Veiligheid, een belangrijk thema, zoals net eerder ook aangegeven is. Ook het feit dat u zegt van, het is heel belangrijk om ook veel meer politici, in dit geval gemeenteraadsleden bewust te maken van het feit dat er wel wat gaande is. Ten aanzien van uw voorstel het volgende. Ik denk dat het heel erg goed is om vooral te erkennen dat als het gaat om het informeren van de gemeenteraadsleden, met name de lokale wethouders, de eerste zijn die

4190 dat op een ordentelijke manier moeten doen. Maar aangezien het gaat om een vrij grootschalige transformatie zoals door een aantal van u is genoemd, lijkt het mij een goed plan dat er samen met u, expliciet vanwege de duale verhoudingen, gekeken wordt naar een extra informatiekanaal voor degenen die dat willen om de transitie in elk geval in beeld te brengen richting gemeenteraadsleden. Waarbij ik expliciet zeg, ook in het kader van het dualisme, het is aan u om

4195 samen met de griffie een vorm te vinden en wij willen graag uitgenodigd worden om u daarbij van de nodige adviezen te voorzien. Daarnaast vraagt u in uw motie om meer aandacht voor de cliëntenparticipatie. Ik hoop dat ik daar voldoende op ben ingegaan met de expliciete vraag van, laten wij de evaluatie van Zorgbelang afwachten alvorens daar nu al gelden in te gaan investeren. U vraagt overigens ook naar het aspect van de puberpleegzorg. Daar wil ik toch wel een aantal

4200 woorden aan wijden. Ten aanzien van de puberpleegzorg het volgende. Ik denk dat het goed is om vooral te benoemen dat de provincie verantwoordelijk is voor de jeugd tot 18 jaar. Daarom zijn wij ook heel erg blij dat wij ook met uw instemming met name dat na de inzet van GL en de PvdA, de keuze is gemaakt om toch nog een extra poging te doen om de zwerfjongeren als het gaat om de aanpak daarvan, veel meer in het vizier te brengen. Dat doen wij ook door middel van

4205 extra aandacht richting jeugdzorginstellingen. Daarnaast denk ik ook dat wij wel erkennen dat als het gaat om pleeggezinnen voor kinderen boven 12 jaar, het een hele moeilijke opgave is. Het is een moeilijke opgave en dat is niet alleen maar een probleem binnen onze provincie. Het is een

landelijk probleem. Afgelopen weekend op 10 november is er ook weer een campagne gestart om heel veel mensen te attenderen op het knelpunt. Dus ten aanzien hiervan zou ik u op het
4210 volgende willen attenderen. De Noord-Hollandse aanbieders, los van de campagne, zijn vanaf vorig jaar gestart om de residentiële voorzieningen om te bouwen naar juist kleinschalige voorzieningen, zodat ook vooral de 12-plussers iets meer aandacht krijgen dan daarvoor. Daarnaast is het ook goed om aan te geven dat een apart plan om puberpleegouders te werven lastig is. Ik vind dat dit uiteindelijk echt om een landelijke campagne vraagt. Maar tegelijkertijd
4215 zeg ik ook dat wij echt nadrukkelijk - en dat staat ook in het beleidskader een aantal keren aangegeven - ook de pleegzorg in beeld willen hebben richting zorgaanbieders. In het uitvoeringsprogramma dat nu ter bespreking vandaag is aangeboden, wordt ook expliciet aangegeven en duidelijk gemaakt op welke manier wij de 12-plussers op een goede manier willen accommoderen. Lastig blijft het wel, dus het idee om een apart plan te ontwikkelen is lastig,
4220 maar wij willen wel de doelgroep onder de aandacht brengen en specifiek aan de zorgaanbieders vragen om ons te informeren over de stand van zaken, wat mij betreft eens in het half jaar. Ik zal dat expliciet bij de aanbieders vooral onder de aandacht brengen. Verder hebt u ook gevraagd om het traject rondom diversiteit. Diversiteit heeft onze aandacht. Dat is overigens ook de reden geweest waarom wij u ook hebben geïnformeerd over het TWIN-H project. Het TWIN-H project wat
4225 vooral hier heel specifiek door de zorgaanbieders wordt ontwikkeld en dan op twee gebieden. Vanuit het TWIN-H project wordt gezegd, wij gaan op twee manieren investeren. Van de ene kant vinden wij het belangrijk om diversiteit in het personeelsbestand aan te brengen, waarbij ook niet alleen maar diversiteit op het gebied van etniciteit, maar ook diversiteit met betrekking tot geslacht is genoemd, dus meer mannen in de jeugdzorginstelling. Daarnaast is er ook gevraagd
4230 om veel meer aandacht te besteden aan de reguliere instroom. Dus als u zegt dat de motie een extra aanjaagfunctie heeft, dan zeg ik dat zullen wij doen. Ik zal u ook tussentijds informeren, maar ik wil u er ook op attenderen dat wij goed moeten gaan kijken naar het uitvoeringsprogramma waar ruim baan wordt gemaakt voor deze specifieke doelgroep. Daarnaast lijkt het mij een heel goed plan om u tussentijds te informeren over het TWIN-H project
4235 diversiteit. Dus wat mij betreft aandachtspunten, boodschappenlijstjes. Als ik deze motie als zodanig mag interpreteren, dan zeg ik ja.

De **VOORZITTER**: De heer Yurdakul wenst een interruptie te vragen.

4240 De heer **YURDAKUL** (D66): Ik heb toch een vraag over deze boodschappenlijst van de PvdA. U zegt dat er heel veel dingen in zitten. Ik heb goed naar u geluisterd, maar u voert eigenlijk alles al uit. Als het gaat om succesvolle projecten, daarvan zegt u, wacht maar even af wat wij met Zorgbelang aan het doen zijn, dus dan zien wij weer verder. Ik heb het zo beluisterd dat u eigenlijk zegt dit is nu niet nodig, houd dat aan.

4245

Gedeputeerde **SWEET**: Aan de ene kant is het overbodig, aan de andere kant denk ik dat dit wel een aantal signalen afgeeft zoals een aantal van u dat ook heeft gezegd. Dat u toch de zekerheid wilt dat de aandacht niet verslapt. Als dat een signaalmotie is dan zeg ik ja, want u hebt gelijk, het staat inderdaad met name in het beleidskade, de TWIN-H projecten zijn er. Maar als wij dat
4250 zien als een extra aanjaagfunctie, gezien de verhuizing zoals mevrouw Gamri dat zegt, dan zeg

ik ja, dat gaan wij doen. Wij zullen u tussentijds daarover informeren. De SP stelt dat het Rijk kwaliteitsindicatoren opvoert en dat zij het jammer vindt dat wij dat niet als zodanig hebben opgenomen in het beleidskader. In het beleidskader staat wel duidelijk dat het accent op kwaliteit en continuïteit heel erg belangrijk is. Met betrekking tot de indicatoren hebben wij afspraken
4255 gemaakt een aantal maanden geleden, van welke indicatoren in elk geval voor ons belangrijk zijn en volgens mij is het goed om in deze tijd van de transitie niet met extra kwaliteitsindicatoren te werken. Dat hebben wij ook niet meer met de zorginstellingen afgesproken.

De **VOORZITTER**: Kan er iets minder geruis zijn in de zaal? Mevrouw Sacco, gaat u gang.
4260

Mevrouw **SACCO** (SP): Mag ik het even toelichten? Het gaat er niet om dat wij prestatie-indicatoren gaan opleggen. Het gaat erom dat u in de commissie heeft gezegd dat u het heel goed vindt om de gemeenten te wijzen op het bestaan van die indicatoren van het NJI. Daar was ik heel blij mee. Daarom had ik verwacht dat u dat zwart op wit in de beleidskaders zou hebben
4265 opgenomen. Dat is de strekking van dit amendement en dat is ook zo door andere partijen geïnterpreteerd. Niet anders dan dat, wij leggen niets op.

Gedeputeerde **SWEET**: Onder de aandacht brengen lijkt mij een goed plan. Niet alles is heel gedetailleerd met betrekking tot de overdracht benoemd, maar het kan geen kwaad om alles wat wij weten, zoveel mogelijk ook in communicatieve zin over te dragen naar gemeenten toe. Ik ben het van harte eens met de SP, dat jullie stellen van ook het BMC-rapport is daar kritisch op. Even geen aanbestedingen. Het is aan thuiszorg of kinderopvang, het gaat uiteindelijk om HKZ-geregistreerde organisaties die ervaring moeten opdoen. Ik ben er ook heel erg blij mee dat wij
4270 vooral de keus hebben gemaakt om de gemeenten het aanbod niet te doen. Dus het is uiteindelijk wel aan gemeenten op termijn om te kiezen met welke aanbieders zij in zee willen, maar ik ben het van harte met u eens dat het op dit moment niet opportuun is. De VVD had nog wat, maar ik kan de stukken niet vinden.
4275

De **VOORZITTER**: Anders meldt de VVD zich vast wel. Ik wilde even met u doornemen hoe wij
4280 verder gaan. Ik heb de neiging om te denken dat wij het redelijk snel in tijd kunnen afronden, want niet veel sprekers hebben nog spreektijd. Ik ben een beetje ruim geweest nu omdat het wel een heel belangrijk onderwerp is, dat kun je niet aftikken, daar moet je wel wat tijd aan besteden. Dus ik wilde de gelegenheid geven voor hen die nog spreektijd hebben, een korte tweede termijn. Dan hoor ik wel of er nog iemand een hele korte schorsing wenst voor de moties en
4285 amendementen, maar ik krijg de indruk dat er al redelijk veel antwoord op de inhoud van de amendementen en de moties is gegeven. Dat horen wij dan wel. Dus ik stel voor nu eerst een korte tweede termijn en dan kijken of wij de stemming van de moties en amendementen kunnen afdoen. Mijn inschatting is dat dat redelijk vlot moet kunnen, maar dat ligt in grote mate ook aan u. Zullen wij het zo doen? Dan houden wij het eten nog even warm en dan kunt u daarna rustig
4290 eten, dat is ook wel prettig.

Tweede termijn

4295 De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, een paar korte opmerkingen. Ten eerste wil ik even reageren op de woorden van mevrouw Sacco van de SP met betrekking tot de door ons ingediende motie. De motie maakt mogelijk dat gemeenten met plannen kunnen komen om hun opdrachtgeversrol straks ook goed te kunnen vervullen, te experimenteren en eens te kijken wat goed werkt en wat beter is om te doen. Dus dat is dus een handreiking van PS richting gemeenten, want zij zullen het van ons overnemen en zij willen het van ons overnemen. Dus ik zou zeggen, laat ons een gebaar maken Statenbreed en de gemeenten uitnodigen om met voorstellen te komen. Dus als gemeenten met sommige issues aan het woord willen zijn, dan kunnen zij dat vervatten in een pilot in die experimenteeruimte en op die manier kunnen zij een stukje vooruit gaan. Dus ik nodig u uit om nog eens even goed naar de motie te kijken. Verder heel even over het boodschappenlijstje van de PvdA. Daarvan heeft GS gezegd dat ondersteunen wij, omdat het een soort signaalmotie is. Ik wijs er even op dat GL eigenlijk dezelfde tekst heeft geproduceerd bij motie 9-3 en daar bent u minder positief over, terwijl als het gaat om het vierde aandachtsbolletje bij de motie van de PvdA, dan vindt u dat wel goed. Dus ik snap nu even niet waar u nu voor bent en waar bent u op tegen. Verder denk ik dat het voor zich spreekt dat wij de motie van de SP ondersteunen, die hebben wij ook mede ingediend. Dat zelfde geldt eigenlijk ook voor de motie van GL met betrekking tot externe onafhankelijke vraaganalyse. Ik heb dat ook in de commissie aan de orde gesteld. Toen was u daar op tegen en nu zegt u van, u wordt op uw wenken bediend, GL. Ik zal daar nog wat toelichting op willen hebben. Bent u daar nu voor of tegen?

4315 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, vanaf deze plaats wil ik de gedeputeerde bedanken voor de beantwoording.

4320 Mevrouw **GROOTEN** (GL): Voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik wil even op drie dingen ingaan. Allereerst op het CDA, want die vond de motie te ver gaan wat betreft de preventie. Dan zou ik het CDA willen vragen wat zij vinden van de toename van de vraag aan jeugdzorg en of zij dat ook zorgelijk vinden. Nu is het zo dat wij als commissie twee keer per jaar de cijfers krijgen, dus achteraf weten hoe het ervoor staat. Ons lijkt het toch echt slimmer om te kijken wat wij kunnen verwachten. Ik denk ook inderdaad dat een prognose maken best lastig zou kunnen zijn, maar om het dan daarom helemaal niet te proberen. Wij geloven echt dat preventie een sleutelwoord is en de gedeputeerde heeft toegezegd dat dit wordt meegenomen in de communicatie met de gemeenten, wat heel mooi is, maar het staat niet in het beleidskader en daarom dienen wij deze motie ook in, om dat extra te onderstrepen. En dan de vraag van de heer Yurdakul, wat het verschil is tussen die ene motie en het punt in de andere motie van cliëntenparticipatie. Ik denk dat het grote verschil is dat er bij de ene motie geld wordt genoemd en bij de andere niet. Dat het meer een beleidsmatig signaal is. Dus ik denk dat het daarin zit. Ik vergeet nog iets belangrijks, wij zullen de motie over cliëntenparticipatie waar het geld in genoemd staat, aanhouden tot de evaluatie van het project Zorgbelang er is met de nadrukkelijke onderstreping dat er meer partners zijn dan alleen Zorgbelang.

4335 De **VOORZITTER**: Zegt u dat ook namens de andere indieners? Oké, dan is motie 9.3 aangehouden.

De heer **OOTJERS** (CDA): Het was niet mijn bedoeling voorzitter, maar ik word natuurlijk uitgedaagd, dus dan moet ik ook even iets zeggen. Wij hebben inderdaad ook zorgen over de wachtlijsten, maar wij geloven dat het heel lastig is om een goede prognose te maken. Wat dat
4340 betreft denk ik dat wij ook zorgen hebben. Het is natuurlijk ook zo en daar moeten wij ook heel eerlijk in zijn, onze zorg is groot. Tegelijkertijd is het ook zo dat wij ook enige beperking moeten aanbrengen, in deze zin dat wij ook weten dat de zorg en jeugdzorg heel vaak, nou laat ik het zo zeggen, misschien wel kritisch met het geld zijn omgegaan, maar dat het op een zeker moment
4345 ook een enorme hoeveelheid geld is geweest die niet altijd is gebruikt op een manier waarvan wij denken dat die verstandig is. Ik denk dat zo'n prognose dus ook iets zou kunnen zeggen over hoe prognosticeer je, dan is er altijd wel iets. Ik denk aan de andere kant ook dat wij wel moeten zeggen, wij controleren achteraf. Dus wij hebben wel zorg, maar wij controleren altijd achteraf. Dat is onze taak en wat dat betreft, nogmaals, ik heb al eerder gezegd als zich echt iets voordoet
4350 dan is het geld er, dan zullen wij er ook zeker voor staan, maar ik vind dit niet de juiste weg. Ik ben toch een beetje bang dat wij dan de deur weer openzetten naar iets wat wij financieel niet kunnen en ook niet zouden willen. Vandaar, maar de zorg blijft wel.

Mevrouw **GAMRI** (PvdA): Voorzitter, laat ik beginnen met de motie van de SP. Daarvan hebben wij
4355 al in de wandelgangen gezegd - ik heb hem niet gelezen - maar ik ga er van uit dat wij hem steunen. Dat gaan wij ook zo doen. De motie van D66 hebben wij getekend, daarvan hebben wij ook het een en ander over gezegd. Van GL, de cliëntenparticipatie, inderdaad het verschil is dat in onze motie niet gesproken wordt over middelen, bij GL wel. Wij hebben daar ook bewust voor gekozen om dat stukje ook letterlijk over te nemen, maar ook wij vinden dat wij moeten wachten
4360 op de evaluatie van Zorgbelang en kijken hoe wij dat vorm en een plek kunnen geven. Ik ben blij met de toezegging van de gedeputeerde dat zij de cliëntenparticipatie heel erg belangrijk vindt en daar ook in de gehele transitie een plek aan gaat geven. Preventie vinden wij ook heel erg belangrijk. De gedeputeerde heeft gezegd dat zij daar het een en ander mee gaat doen. Ik kijk even naar GL, is dat wat u betreft voldoende? Wat betreft onze fractie is dat voldoende. Laten wij
4365 afwachten wat de gedeputeerde daarmee gaat doen. Even naar onze eigen motie. De gedeputeerde heeft aangegeven dat zij het punt van de puberpleeggezinnen lastig vindt en dat het moeilijk is in de praktijk, maar dat zij wel van plan is om daarnaar te gaan kijken en het er met de zorginstellingen over te hebben. Dat is wat mij voldoende. Het punt diversiteit. Zoals de gedeputeerde heeft gezegd, mag ik het interpreteren als aanjagen. Ik zie dat veel meer in
4370 gesprek gaan en kijken wat wij ermee kunnen doen. Het was ook niet de bedoeling van de motie om daar een gigantisch plan van te maken. Het is ook meer een interpretatie van woorden denk ik, maar zoals de gedeputeerde heeft aangegeven kan mijn fractie zich daar in vinden. Dat betekent dat de gedeputeerde alle punten omarmt en daar de interpretatie die wij ook omarmen, een plek zal geven de komende tijd. Wij komen daarop terug bij het uitvoeringskader van de
4375 Jeugdzorg. Wat mij betreft hoeven wij dan de motie niet in stemming te brengen. Wij zijn blij met de ondersteuning en de openheid van de gedeputeerde hierin.

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat motie 9-4 is afgevoerd.

4380 De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter, dank u wel gedeputeerde voor de hele uitgebreide
beantwoording en behandeling van alle vragen, want het heeft een hoop geklaard. Het is bij
jeugdzorg toch altijd zo dat alle onderwerpen, rijp en groen, elkaar verdringen in belangrijkheid
lijkt wel. Er zijn een aantal aandachtspunten in diverse moties naar voren gekomen. De
4385 gedeputeerde heeft daar heel duidelijk van gezegd, die worden allemaal in de uitvoering en de
uitwerking van het beleidskader meegenomen. Aan ons de taak om dat op effecten te
beoordelen. De monitors zijn daarin duidelijk. De heer Ootjers heeft ook heel duidelijk gezegd
van, ik controleer inderdaad achteraf. Vooraf iets in beeld brengen, dat is de tijdgeest in beeld
brengen, is altijd een lastig verhaal. Ik ben ook blij dat de moties van de PvdA van tafel zijn. Dat
ook de gedeputeerde de ruimte van ons krijgt om inderdaad uitvoering te geven aan het
4390 beleidskader. Er blijven wat mij betreft nog twee dingen over. De eerste motie van D66 hebben
wij meeondertekend. Dat was een brede motie die wij steunen, die blijven wij ook steunen. Het
amendement van de SP, het lijkt een futiliteit, maar de criteria die het NJI heeft geformuleerd, zijn
toch wel van groot belang. Bovendien hebben wij erover gesproken. Het geeft ook een
handreiking aan gemeenten om de zaken goed voor elkaar te krijgen en het past ook helemaal
4395 bij de kennisfunctie die de provincie zelf heeft in deze. Dus die steunen wij ook.

Mevrouw **SACCO** (SP): Voorzitter, ook de SP wil de gedeputeerde bedanken voor haar uitgebreide
beantwoording van alle vragen. De SP wil ook alle partijen danken voor de steun van de motie. De
woorden van de heer De Wit zijn helder, het gaat om een handreiking naar de gemeenten. Het is
4400 een kleinigheid, maar het kan heel veel betekenen. Het gaat om kwaliteit bij de transitie, dat
hebben wij allemaal al gezegd. Ik zal nog even kort ingaan op de moties die ingediend zijn. Kijk,
wij begrijpen heel goed dat de gemeenten extra financiële steun nodig hebben zo meteen, als het
gaat om de uitvoering van de transitie. Er zullen problemen ontstaan, er zullen vragen komen en
wij begrijpen ook wel dat dat geld daarvoor bedoeld is. Er staat ook iets in uw voorstel over
4405 vernieuwing. Ik heb het in de eerste termijn al gezegd, let op met experimenten bij de transitie.
Kom niet met hele fantastische ideeën. Het gaat erom dat de gemeenten op een zorgvuldige
manier de jeugdzorg overnemen en niet alleen overnemen, zij hebben natuurlijk wel te maken
met een stukje zorg dat nu al plaatsvindt binnen de gemeenten. Alleen moet het op een andere
manier georganiseerd worden. Dus wij zeggen niet dat die 250.000 euro die tot nu toe
4410 vrijgemaakt zijn, voldoende zullen zijn. Maar wij vinden wel, aangezien deze motie aangenomen
wordt en de gedeputeerde is daar een voorstander van, dat er een helder toetsingskader moet
komen om de voorstellen van de gemeenten te beoordelen. Dat vinden wij wel belangrijk. Met de
motie van GL en anderen, 9-2, gaan wij akkoord. Motie 9.4 vinden wij in het algemeen een goede
motie.

4415 De **VOORZITTER**: Motie 9-4 is inmiddels ingetrokken, die maakt geen deel uit meer van de
beraadslagingen. Motie 9-3 is aangehouden, 9-4 is uit de beraadslagingen gehaald. Ik kijk nog
even naar de gedeputeerde.

4420 Gedeputeerde **SWEET**: U vroeg naar het verschil, een met en eentje zonder. Met betrekking tot
het monitoren toch het volgende, want wij moeten hier geen misverstanden over hebben. Wij
hebben op dit moment een beleidsmonitor, dat weet u. Wij hebben op basis van de adviezen van

de Randstedelijke Rekenkamer op dit moment in de maak het rapport van Cap Gemini, dat kent u ook. De bedoeling is vooral om inzicht te krijgen in de in- en uitstroom maar ook tussenin de
4425 doorstroomcijfers. De bedoeling is dat dit traject voor 31 december 2012 is afgerond. En daarnaast en dat gaan wij op 3 december bespreken, is ook vanuit D66 al een aantal keren gevraagd om een externe monitor van het totale proces, als het gaat om de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer. Dus wat GL vraagt doen wij al, hebben wij al. Wij moeten op dit moment vooral wachten op de uitkomsten van een dergelijk onderzoek. Daarnaast wil ik u, vooral
4430 niet mezelf, maar vooral u feliciteren met dit beleidskader. Ik hoop dat wij via dit beleidskader de veiligheid van de kinderen echt garanderen. Laten wij elkaar scherp houden. Wat mij betreft debatteren op het scherpst van de snede, want het gaat uiteindelijk om onze kinderen. Er kan van tijd tot tijd nog gedacht worden zoals mijnheer Kardol dat heel goed zegt, van het moet heel warm zijn, maar ik moet u wel zeggen dat de warmte vooral heel erg zit in het feit dat wij op een
4435 zakelijke manier de informatie doorgeven aan de anderen, want ook warmte kost geld.

De **VOORZITTER**: Dat is het einde van de twee termijn. Ik denk dat als ik het zo hoor, dat iedereen inmiddels wel opvattingen heeft over de moties en het amendement. Dus ik vermoed dat wij wel gelijk tot stemming over kunnen gaan. Dat betekent dat ik als eerste het amendement
4440 aan de orde stel, 9-1 van de SP. Is daar iemand tegen? Ik neem aan dat er geen stemverklaringen meer nodig zijn. Geen tegenstemmen voor het amendement 9-1 van de SP? Dan is dat met algemene stemmen aanvaard. Dat brengt ons bij motie 9-1 van meerdere partijen. Wie is hier tegen? Dat is niet het geval, niemand. Ik vraag gewoon geen stemverklaringen, tenzij u er iets doorheen roept. Motie 9-1 is met algemene stemmen aanvaard. Motie 9-2, hier vraag ik wie er
4445 voor is. Wilt u dat kenbaar maken? Voor zijn de fracties van D66, fractie De Boer, GL, SP, PvdD, ONH, CU/SGP en 50plus. Daarmee constateer ik dat de motie 9-2 verworpen is. Ik ga nu tot een afronding van deze vergadering komen, maar ik moet eerst de voordracht nog tot besluitvorming brengen. Is er iemand tegen de voordracht? Als dat niet het geval is dan is de voordracht
aanvaard.

4450

10. Vragenuur

Er zijn geen vragen.

4455

11. Sluiting

De **VOORZITTER**: Ik sluit de vergadering om 19.30 uur.